

Municipality ব Chairman আৰু অন্যান্য বহু চৰকাৰী কমিটিৰ মেম্বৰ।
এনে বহুতো দৃষ্টান্ত আছে ।

Mr. SPEAKER: Mr. Saikia, Judicial proceedings cannot be discussed.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat): Mr. Speaker, Sir. You have given directive to all Members with instructions that if any Members want to speak against certain officers, he has to take prior approval of the Speaker. But, here the hon. Member has referred to certain allegation against an officer without doing so.

Mr. SPEAKER: By way of reference the hon. Member is speaking and I have given him directive not to do so.

Proceedings of the Ninth Session of the Assam Legislative
Assembly assembled after the Third General Election under
the Sovereign Democratic Republican Constitution
of India

The Assembly met in the Assembly Chamber, Shillong at 10 A. M. on
Thursday, the 25th February, 1963.

PRESENT

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY, B.L., Speaker in the
Chair, five Ministers, two Ministers of State, three Deputy Ministers and
fifty-three Members.

QUESTIONS AND ANSWERS

STARRED QUESTIONS

(To which oral answers were given)

Re: Development of Gauhati Town

Shri DEVENDRA NATH SARMA (Gauhati) asked:

*3. Will the Minister-in-charge of Planning be pleased to state—

(a) Whether financial allotment for proper development of
Gauhati into a modern city has been made in the Fourth
Five-Year Plan?

(b) If so, the amount expected to be allotted?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI (Minister, Planning
and Development) replied:

3. (a)—The need of development of Gauhati as well as of other
towns in the State has been given due consideration in the Preliminary
Memorandum of the Fourth Five-Year Plan of Assam.

(b)—Project-wise allocation of funds will be made after the size
and sector-wise allocations of the State's Fourth Five-Year Plan have been
finalised and approved by the Planning Commission. So, it is too early to
indicate any expected allocation for this project.

Shri SANTI RANJAN DAS GUPTA (Lumding): Whether the
Gauhati Municipality will be converted into a Corporation?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: That is a separate ques-
tion. A one-man Commission was set up and the Commission has submit-
ted its report, and that report is under consideration of the Government in
the Local Self Government Department. But the allocation of fund has
not been connected with the findings of the Commission.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat): What is the total estimated cost of the scheme prepared by the Government for the Development of Gauhati town?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Project-wise allocation has not been made. There are several sectors. For instance, sewage and sewerage project report for the entire area has not been prepared. Only in respect of one area, viz., Uzanbazar, sewage and sewerage project report has been prepared and the cost is about 1½ crores of rupes. Similarly road widening scheme has been prepared only in respect of one road. With regard to land development only one project has been undertaken by the Gauhati Development Authority and they have drawn advance of Rs.17 lakhs. With regard to other areas no project report has been prepared. With regard to Tinsukia only one or two project reports have been prepared. Until and unless project reports are prepared we cannot make any allotment. For the preparation of the plan we get assistance from the Government of India but for the execution of the plan we do not get anything.

Shri MOHANANDA BORA (Bihpuria): Whether it is not a fact that during the last three Plan periods urban development was completely neglected? Will the Government take up the question of development of urban areas during the Fourth Plan?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Yes.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, my question was straight. There are certain schemes for development of Gauhati town and the work will be taken up phase by phase. But without financial allocation how the work can start?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: There is a difference between a scheme and a project report. The project report gives us an idea as to what extent we are to incur expenditure. A scheme is a scheme, showing that this road has to be widened. But until and unless the project report is prepared, it is not possible to say what amount of money will be required for a project. As I have stated the project reports for sewage and sewerage scheme for Gauhati town have not been prepared except for one area.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: When the Government of Assam is approaching the Planning Commission, what amount the Assam Government is asking from the Planning Commission under this head?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: My own idea was to ask for Rs.10 crores for Gauhati and then for each town having a population of 75,000 should be given at least Rs.1 crore and the towns which have a population of 50,000 should be given Rs.75,00,000, and the towns having a population of 25,000 should be given Rs.50,00,000, and so on. In this graded way we should make provision. I agree with Shri Bora that town developments were neglected during the three Plan periods and as a result there is a great deal of backlog. Whether we will get that amount will depend upon what kind of priority the hon. Members are willing to give to town planning in Assam. The amount which has been thought to be provided will not be sanctioned by the Planning Commission unless project

reports are sent to them in respect of all the projects. Two things are involved here: firstly, necessary priority has to be given to Town planning by the hon. Members and secondly, necessary project reports have to be prepared by the Municipalities or by the town Planning Authority and sent to the Planning Commission, and then money has to be asked for.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: My question is simple. If the Government or the Municipality has to prepare the project report there is certain financial implication. Now, may I know from the hon. Minister what is the financial implication of these different projects?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: I have already stated the project reports are not with us. They will have to be prepared by the Municipalities or by the Town Planning Authorities. Against these project reports the fund will be asked for.

Shri DEVENDRA NATH SARMA: May I know from the hon. Minister whether the Government of Assam would approach the Planning Commission with certain schemes for proper development of Gauhati town just like West Bengal Government approached the Planning Commission for the development of Calcutta and Siliguri?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: They are also approaching in the same way as we are doing. They are approaching the Planning Commission for fund against certain projects. For example, for the reclamation of salt lake, project report has been prepared against which fund is provided.

Mr. SPEAKER: How many project reports have been prepared for Gauhati town?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: No project report has been prepared by the Gauhati Development Authority except for one sewage and sewerage scheme for Uzanbazar area.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Then with what materials the Government of Assam is approaching the Planning Commission for funds?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: We have made sector-wise allocation of funds for every project. Allocation of funds will be possible only against project reports. So, the Gauhati Development Authority has been requested to prepare the project reports and make them available to us. Similarly other Municipalities are also expected to prepare their project reports and make them available to us so that funds may be provided.

Shri DEVENDRA NATH SARMA: May I know from the hon. Minister whether Government propose to approach the Planning Commission just like West Bengal Government after constituting a Metropolitan Organisation?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : The Metropolitan Organisation of Calcutta is only considering what should be the cost of development and what should be other projects. As far as I know they have not been able to prepare any project for development of Calcutta. Their tentative idea is to prepare schemes for development of Calcutta at a cost of about 250 crores. The chance of getting that amount sanctioned for development of Calcutta from the Third Plan could not be assured. So, obviously this is going to be considered in the Fourth Plan.

Shri DULAL CHANDRA BARUA : Sir, in the Punjab we have seen how planning is done for development of Chandigarh and how the authorities are making the plan phase by phase and accordingly they have got grants from the Planning Commission phase-wise to complete the work. My question is, if other States of India can get grants for similar projects by submitting plan phase-wise why it is not possible for the Government of Assam to get grants from the Planning Commission in the same manner?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : For the work of making two new cities namely, Chandigarh and Bhubaneswar, a big allocation of money was provided by the Government of India long before the Planning started. In this case the problem is not the same. It is the question of developing the existing town. In this case it involves redesigning the existing situation, acquisition of land at high cost, opening of broader roads, construction of sewerage system, etc. The development of existing towns is quite different from creation of new towns or cities. In this case we have set up a Town Planning Authority and this Authority has prepared certain projects and for every item of the projects we have to ask for fund. Up till now they have asked for fund only on two items, namely, for development of land and for housing. The scheme for development of Uzanbazar sewage is a costly affair involving more than one and half crores and from the Third Plan we could not get sanction on this account.

Shri SANTI RANJAN DAS GUPTA : Sir, on what other important items fund has been asked for from the Planning Commission and what is the basic demand for them?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : The sewerage scheme alone will cost sixty crores. If we require sixty crores only for the sewerage scheme then for other schemes we may require huge funds. Our basic or minimum demand for development of Gauhati will be about 10 crores.

Shri AKSHOY KUMAR DAS (Sorbhog) : Sir, does the Planning Minister consider the present rate of progress in Gauhati satisfactory?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : It is very unsatisfactory. No fund has been provided to remove this unsatisfactory condition.

Shri MUHAMMAD UMARUDDIN (Dhubri) : May I know, Sir, whether there is any machinery to survey the condition of the town of Gauhati and other important towns?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: The survey is done by the Town Planning Authority for the Gauhati town. The survey was undertaken duly and completed. The survey of other towns is yet to be done.

Shri RADHA KISHAN KHEMKA (Tinsukia): Life Insurance Corporation ৰে, গৌহাটী আৰু তিনিচুকীয়াৰ Development ৰ কাৰণে যি টকা ধাৰ দিছিল সেই টকাৰ Authority দিয়া হোৱা নাই কিয়?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: It is true that some money has been allocated, but the problem has been complicated by the Finance Department in respect of giving a guarantee. The matter is under examination by our Department of Finance.

Re: Evaluation of Five-Year Plans

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE (Katigora) asked:

*4. Will the Minister-in-charge of Planning and Development be pleased to state—

- (a) Whether any attempt has been made to evaluate the plan schemes of the 1st, 2nd and 3rd Five-Year Plans so as to get the actual picture of the achievement of each scheme for future guidance and proper planning?
- (b) Whether it is a fact that work to be undertaken for evaluation by the Government is held up due to organisational difficulties?
- (c) If so, what are these difficulties?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI (Minister, Planning and Development) replied:

4. (a)—Apart from progress reports supplied by the Development Departments, steps have been taken to set up an independent Evaluation Organisation to assess the impact of the plans on the economy of the State so that the actual picture of the achievement of each scheme may be obtained. This would also help us for proper planning and future guidance.

(b)—It is not a fact. A nucleus Evaluation Organisation consisting of one Senior Research Officer, two Research Officers, one Stenographer and one Lower Division Assistant has already been sanctioned by Government and the Officers have since been selected on the recommendation of the Assam Public Service Commission. It is expected that the functioning of this Evaluation Unit will start very soon.

(c)—Does not arise.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE : Sir, does the Minister think that he would have to form a committee consisting of members from the public to evaluate the plan schemes ?

Mr. SPEAKER : The Minister has already said that a nucleus Evaluation Organisation consisting of one Senior Research Officer, two Research Officers, one Stenographer and one Lower Division Assistant has already been sanctioned by the Government and the Officers have since been selected on the recommendation of the Assam Public Service Commission.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE : Sir, does the Minister feel that a body should be formed from among the members of the public to evaluate the plans and schemes ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : Yes, a permanent body is necessary for the purpose. What we want to do is to evaluate the plan schemes continuously so that effective measures can be taken from time to time where necessary.

Shri MUHAMMAD UMARUDDIN (Dhubri) : Whether the Evaluation wing's report will be used in finalising the Fourth Plan ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : It is not so much for finalisation of the Plan, it is to assess the implementation of the current and the Fourth Plan.

Shri MOHANANDA BORA (Bihpuria) : What is the basis of this evaluation, whether evaluation will be done on the basis of expenditure incurred or whether it will be done on the basis of work actually performed ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : That is a good question, Sir. It has been seen that there is a gap below financial expenditure and physical targets performed, and it is one of the reasons why this evaluation is going to be set up. We want to find out whether against the expenditure provided, actual physical targets are being achieved or not.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat) : On what basis the Government prepared these plan projects, how is the money provided being utilised ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : At present the Plans are being prepared on the necessity and requirement of the State against the resources indicated. So much resource was made against so much work to be undertaken. Evaluation is a different thing. Evaluation is to find out whether we have achieved the targets fixed. Only now separate evaluation work has been started to assess the Third Plan.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE : Whether Government is aware that in other States, for instance, Orissa, there is a public committee with the then Chief Minister Mr. Patnaik as Chairman for evaluation of the Plans ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : What the hon. Member is referring to is the Planning Committee. It is a misnomer to say that Mr. Patnaik is the Chairman of a public committee. He was Chairman when he was the Chief Minister of the State and when he ceased to be the Chief Minister he did not relinquish the post of Chairman. As I said, it would be a mistake to say that there is a non-official committee. The whole point is that evaluation is not an *ad-hoc* job. Evaluation is a continuous job and when it is a continuous job you have to appoint people with salary so that they can function properly. Once a man accepts salary whether he was a private or public man in the past he becomes a Government man. That is the evaluation organisation which is set up in our State.

Shri SANTI RANJAN DAS GUPTA (Lumding) : Whether a Committee will be appointed to assess the achievement of the Fourth Plan?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : No, we are thinking of assessing the achievement of the Third Plan and future Plans.

Shri MUHAMMAD UMARUDDIN : Whether it is possible to make an evaluation of the short maturing schemes after each plan period?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : If the evaluation unit is adequate enough it is possible to evaluate.

Shri MOHANANDA BORA : Whether Government is aware about the workings of the officers responsible in evaluation work : from my own experience as Chairman of certain evaluation committee of the Community Development, I have seen that the officers of different Departments are taking very little interest and know nothing about the work actually done?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : I have got the experience that my friend has got with regard to that particular item but I find that the technique of evaluation was not applied up till now. Therefore, in some areas some officers may not like the job but once evaluation takes strides what he dislikes he will begin to like?

Re: District Statistical Organisation

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE (Katigora) asked :

*5. Will the Minister-in-charge of Planning and Development be pleased to state—

(a) Whether there is a District Statistical Organisation in each district of the State?

(b) What are the causes for which District Statistical Organisation is not given enough power to deal with planning matters on subdivisional planning?

(c) Whether there is any move to create District Planning Officer giving sufficient power to deal with plan schemes?

(d) If so, whether the said organisation is linked up with the Present Statistical Organisation?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI (Minister, Planning and Development) replied:

5. (a)—Yes. There is a District Statistical Organisation in each district of the State.

(b)—As the name implies, the Statistical Organisation has specific functions to perform, namely, to collect statistical data on all economic, administrative, developmental and other matters relating to both Plan and non-Plan fields of activities. The question of giving enough power to the District Statistical Organisation does not therefore arise, as this Organisation has enough work for the collection of data and there is a separate Planning Organisation to deal with planning matters.

(c)—There are already Subdivisional Planning Officers in each subdivision whose main function is to help formulate District and Subdivisional Plans and to see to the successful implementation of plan schemes in the subdivisions.

(d)—The Planning Organisation is intimately linked up with the Statistical Organisation because statistical data are used for planning purposes. Subdivisional Planning Officers may also utilise the services of the District Statistical Officers in the matter of preparation of subdivisional plans and progress reports. Both the Subdivisional Planning Officers and the District Statistical Officers are under the administrative control of the Planning and Development Department.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE: Is this statistical organisation also collecting data for the Plan schemes and they also report about the progress of their work?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Statistical organisation collects data with regard to the first part of the question. With regard to the second part of the question, it does not unless asked for.

Shri MOHANANDA BORA (Bihpuria): Whether there are training facilities for planning officers in the Subdivisions in the matter of planning?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Yes. Planning officers are given training in the sense that they are in constant touch with the planning organisation.

Shri MOHANANDA BORA: But so far my information goes these planning officers in the Subdivision know nothing regarding planning and they always indulge in politics and other things—whether it is a fact?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: It might be a fact but the point is there is no organisation for giving training in planning excepting to function in the Planning Department of the Central and various State Governments. As soon as we select a particular person for this Department we give him coaching about the Plan and we expect him to learn therefrom.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat): Whether there is co-ordination between these statistical officers and the planning officers in each District and Sub-division ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Since these departments are under the same Department, *i.e.*, Planning and Development Department, co-ordination is brought about from the top.

Shri SANTI RANJAN DAS GUPTA (Lumding): Whether Agricultural data are also collected by the statistical officers ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Yes.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Whether there is any agency in which the planning officers and the statistical officers in the Subdivisions can come together and discuss matters for the purpose of co-ordination in respect of planning ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: For instance a few months' back we asked the planning officers in the State to come to Shillong and there was a seminar for discussing planning matters in the Subdivisions in which the Chief Minister, the Finance Minister, myself, the Chief Secretary as well as officers of the Planning Department joined the discussion of the various problems of each Subdivision.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: My point is whether such an agency is in existence in the Subdivisions ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: In the Subdivisions there are planning officers.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Do Government consider that that is enough for proper planning ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: What I have said is that we have the planning officers in each District and Subdivision of the State and a District Statistical Organisation in each District. These officers are there for the purpose of drawing up the plan on the basis of data collected by them and as I have said earlier co-ordination of their work is brought about from the top, *i.e.*, the Planning and Development Department.

Re: Present rate of Electricity for House-hold consumption in Assam

Shri DEVENDRA NATH SARMA (Gauhati) asked:

*6. Will the Minister-in-charge of Electricity be pleased to state—

(a) The present rate of electricity for house-hold consumption in Assam.

(b) The present rate of electricity for industrial purposes in Assam.

(c) When the Government of Assam expect to reduce the present rate ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI (Minister, Electricity, etc.) replied :

6. (a) & (b)—A Statement (I) showing the present rates of electricity for house-hold and industrial purposes, is laid on the Table of the House.

(c)—The Assam State Electricity Board has revised the present rates of tariff both for house-hold and industrial purposes. These rates will come into effect from 1st March 1965. Another Statement II showing the revised rates, is laid on the Table of the House. The tariff has been revised by taking all factors into consideration and the revised tariff is considered to be quite reasonable.

Shri SANTI RANJAN DAS GUPTA (Lumding) : Sir, may I know whether the electricity rate is uniform throughout the whole State or there is piecemeal rates ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : The rate of electricity supplied by the Electricity Board is uniform throughout the State.

Shri DEVENDRA NATH SARMA : Sir, the hon. Minister has said that the Assam State Electricity Board has revised the present rates. May I know whether the revised rate is higher or lower than the existing rates ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : In some cases it is lower and in some cases it is higher. So far as the domestic consumption is concerned, it is lower.

Shri PULAKESHI SINGH (Sonai) : Whether the State Electricity Board gives some concession for Agricultural purposes as given in Industries and whether our agriculturists have utilised that benefit, if there be any ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : Unfortunately our agriculture has not reached that stage to utilise power.

Shri PULAKESHI SINGH : Is there any circular with regard to concession of electricity in agriculture from Government of India ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : Yes.

Shri PULAKESHI SINGH : Why this circular has not yet been given effect to ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI : I hope the Agriculture Ministry will be able to take advantage of the long distance transmission lines for utilisation of electricity for agricultural purpose.

Shri DEVENDRA NATH SARMA : Whether the industrial rate is higher ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Yes.

Shri DEVENDRA NATH SARMA: What is the reason ?

Shri KAMAKHYA FRASAD TRIPATHI: There are various reasons. The hon. Members.....

Shri SARAT CHANDRA GOSWAMI (Kamalpur): Mr. Speaker, Sir, in a Starred Question we normally get the oral answer and it is very difficult to follow the answer also. Then there are two statements placed on the library table which we have come to know just now when the hon. Minister has read out the answer. So without knowing the rates, it is very difficult to get the required information.

Mr. SPEAKER: All right I shall read out the rates from the statements.

(See APPENDIX A)

Shri DEVENDRA NATH SARMA: Sir, as a result of the revised rates the industrial rate has been increased. So may I know from the hon. Minister whether this will not affect the industries ?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Sir, in this matter I am quite helpless. My own opinion is that as far as possible cheap electricity should be supplied to the industries. But the Planning Commission of the Government of India had directed that the Electricity Boards should earn a profit of about 11 to 12 per cent on their investment within a period of 5/7 years. Now we have to function according to this direction. There was a Ministerial Committee set up by the Government of India under the Chairmanship of Venketaram which also decided that the Boards should earn this profit. Besides, the World Bank which is looking into this matter has also directed Government of India that the Electricity Board should earn 12 to 15 per cent and it said that only then it would be possible to give necessary help for the power development in our country. Since the Planning Commission take help from the World Bank, the Planning Commission have to re-orient their policy with regard to earning of profit by the Electricity Board for this reason, although I myself like to give electricity at a lower rate to the industries ; I am helpless because the rates policy is directed by the Planning Commission. In this case the advantage would be that all the Electricity Boards in India shall have to earn a profit of about 11 to 12 per cent and this will reduce the difference in rates which now prevail in other States. This will not however affect the electric installations of Calcutta and Bombay as these were set up comparatively at a lower cost.

Now, Sir, we are setting up electricity generation at a high cost. Therefore, the comparative cost of operation and maintenance of the units which were set up earlier cannot compare with the new units. Therefore, for industrial development of our State some concessions may have to be given and for that reason how much concession will be given is the question. This concession shall have to be given not by the Electricity Board but by the State Government on the basis of a subsidy. That subsidy should be given by the State Government and not by the Electricity Board.

Shri DEVENDRA NATH SARMA: Sir, the investment in the Thermal plant and investment in the Hydel Project are not same. I think the investment in the Hydel Project is much higher than the Thermal Project.

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Sir, the capital investment in Hydel Project is greater than in Thermal Projects. The operation cost in the Thermal Project is higher than in Hydel Project. Therefore, one often counterbalances the other. The difference in actual total freight rate cannot be much different.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat): Sir, it is stated that there is a direction from the Government of India to increase the rate of electricity to earn profits. As you know well, Sir, ours is a State where there is a less consumption of electricity in comparison with other States, and if the rate is increased, the consumption of electricity may further reduce. So, whether Government consider that if the rate is increased the number of consumption will also increase?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Sir, I think if the industries are set up, there will be no difficulty in consuming the power.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, whether Government consider it proper to request Government of India to make concession for the rates of tariff by considering the backwardness of this State?

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Sir, we have already approached.

Mr. SPEAKER : There will be no more questions.

Heating Arrangement in the Chamber

Shri BAIDYANATH MOOKERJEE (Minister, Health): Sir, before you take up the next item in the agenda, may I request you to let us know at what stage the work of improving the heating arrangement of this Chamber is lying at present? This matter was brought to your notice, Sir, on more than one occasions.

Mr. SPEAKER: Yes, we had a project for making the heating arrangement in this House. But unfortunately the P.W.D. could not cope with the time and they could not set it up before the Session began. But I am sure it will be completed after the session is over. But in the meanwhile, I have already requested the Secretary to place more heaters inside the House. I think he will do the same.

**Adjournment Motion on the death of nine persons at
Bilasipara due to food poisoning on
18th February 1965**

Mr. SPEAKER: I have got a notice of two Adjournment Motions. Both are tabled by Shri Tarapada Bhattacharjee and Shri Dulal Chandra Barua. As two Motions cannot be moved in one sitting, I want to give priority to one of them and the hon. Members are to decide which one is to be taken up.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE (Karigola): Food poisoning.

Mr. SPEAKER: The Motion of Shri Santi Ranjan Das Gupta is out of order because under Rule 58 he was to give notice to the Minister and the Secretary concerned. But in this particular case he did not give any notice to them. He has given the notice to me only. Therefore, the Motion is out of order.

Mr. Bhattacharjee may now speak on the admissibility of the Motion.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE: Sir, Under Rule 56 I can move this Adjournment Motion.

Mr. SPEAKER: I have stated in this House on several occasions that the purpose of the Adjournment Motion is to censure the Government. Therefore he is to establish in this particular case any lapse on the part of the Government. You are to establish that there was certain lapse on the part of the Government.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE: Sir, generally the Adjournment Motion is moved to censure the Government. Yet in the rule itself if the matter relates to any important matter which needs immediate attention from the Government an Adjournment Motion can be moved.

Mr. SPEAKER: I think your purpose will be served if the hon. Minister gives the information in this House, if he is ready with it.

Shri BAIDYANATH MOOKERJEE (Minister, Health): Yes, Sir.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat): Sir, it is a matter of urgent public importance as a large number of persons died of food poisoning. It has been reported that it is due to the supply of defective food-stuff by Government buffer stock. So, in this case there is lapse on the part of the Government.

Mr. SPEAKER: Are you sure that the food-stuff were supplied there by the Government? Unless it is established that the food-stuff were supplied there by the Government or from any Government Agency, you cannot say that there is a lapse on the part of the Government.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, now we get only from the buffer-stock.

Mr. SPEAKER: Mr. Barua, will you kindly sit down? I think the purpose of the Motion will be served if the hon. Minister makes a statement about the circumstances in which the food poisoning took place.

Shri BAIDYANATH MOOKERJEE: Sir, in the house of a particular gentleman at Bilasipara Village which is situated about 18 miles from the town of Barpeta, 500 persons were invited. After the meals were taken 400 persons were affected—out of them 9 persons died—four adults and five children. The host was a Muslim gentleman and the menu of food was this according to the information received over the phone. "Ahu rice, Matikalai dal, beef and curd" were served. Now after enquiry it was found out that those who took the curd they only were affected. 400 persons took curd and 100 did not take it. A sample of the curd has been collected by the Medical Officer and it has been sent for chemical examination. Sir, the curd was prepared at the residence of the host. Neither the milk nor the Matikalai nor the beef nor Ahu rice was supplied by the Government. So the Government cannot be blamed.

Now, Sir, it is not a matter of urgent public importance to form a subject matter of an Adjournment Motion.

Mr. SPEAKER: You need not speak on that.

Calling Attention for Scarcity of Sugar in Shillong

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat): Mr. Speaker, Sir, I want to draw the attention of the Government particularly of the Minister-in-charge of Supply to a very important matter of public importance that is about the sugar scarcity prevailing in Shillong since the last week. Sir, you will be surprised to hear that on the first day of the session when we went to take tea in the Assembly Canteen, the manager complained that she is not getting sufficient quantity of sugar to serve us. In the meantime, Sir, there is a huge hue and cry throughout this area for want of sugar. Sir, the other day the Journalists' Association where I was also present represented to the Minister and drew his attention to this matter of sugar scarcity in Shillong and our hon. Minister was pleased to give us a rosy picture about the supply position. Recently, Sir, when our Supply Minister had been to Kokrajhar he made a statement there stating that the supply position of essential commodities is satisfactory. Sir, when the capital itself is facing such kind of scarcity, I do not understand why the Minister has come forward with a statement that the position of essential commodities is satisfactory. It has been learnt that black-marketing is going on without any check, though there is scarcity of sugar for the general people. It is also learnt that sugar is available through backdoor policy. It has been understood from reliable sources that large quantities of sugar are being diverted through some agency to the border areas for earning more profit. It is surprising to note that in spite of so many officials being present at the capital such things are going on before their eyes. Sir, you will be surprised to hear that yesterday a very dangerous situation developed here in Police Bazar. When people up from high officials down to fourth grade Government servants were forming queue to get a little quantity of sugar somebody wanted to take out five bags of sugar to be sent to the border for sale at an exorbitant rate. When the people took up the matter and went to the Deputy Commissioner some ugly incident took place and as a consequence the shop-keepers of Shillong are observing 'hartal' to-day. Sir, what is this? This is an artificial scarcity created by some capitalists to earn easy profit. It is also understood that due to some weak policy, discriminatory

policy, adopted by the Deputy Commissioner this situation has arisen. It is a disgraceful thing to happen when the Assembly is in session in Shillong—when the Assembly is in sessions some black-marketeers and hoarders are earning profit by following some back-door policy.

Mr. SPEAKER: You are not moving a censure motion. You are drawing the attention of the Minister, in-charge of Supply, to sugar scarcity in Shillong.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, I am going to show the inefficiency of the hon. Minister in-charge of Supply. Even during this period when we, the representatives of the people, are here there is scarcity of sugar; on the other hand black-marketing and such other things are going on without any check. Therefore, I am saying that it is disgraceful for the Government to make a statement saying that the food position is satisfactory. For this reason I wanted to draw the attention of the Minister of Supply to tackle this problem seriously without any delay. Thank you, Sir.

Shri RUPNATH BRAHMA (Minister, Supply): Mr. Speaker, Sir, so far as the sugar position is concerned, I am giving you the facts:

Till the end of January, 1965, the sugar position in Shillong, as elsewhere, was quite satisfactory; but from the beginning of February, 1965, a very little quantity of sugar could be despatched to Assam due to frequent and prolonged operational restrictions on the railways. The result was that the quantity of sugar which the State Government used to keep as a reserve stock had to be issued, and the stock got very much depleted. The State Government obtained 3,000 tonnes of sugar as a buffer stock; but the stock had to be issued from the first week of February, and the position became very difficult from the middle of the month. The matter was taken up with the Government of India, and the position was explained to the Chief Director of Sugar and Varaspati, over the phone also. Ultimately, the Chief Director of Sugar agreed on 20th February 1965 to release 750 tonnes of sugar from Dergaon Sugar Mill. The Chief Director of Sugar further informed the State Government over the phone that he had taken up the matter with the Railway Authority for quick movement of sugar already allotted to Assam.

During the months of November, December and January, 92 wagons of sugar were allotted to Shillong, of which only 30 wagons were received by the Deputy Commissioner.

The position became difficult from the beginning of February, and 750 bags of sugar were brought from Gauhati and Dergaon for Distribution in Shillong. The present stock of sugar at Shillong is as follows:—

1. With the retailers—about 100 (one hundred) bags.
2. With the wholesalers—about (200 hundred) bags.

The Deputy Commissioner has so far received intimation of despatch of 12 wagons of sugar which has not yet arrived.

Out of the *ad-hoc* allocation of 750 tonnes of sugar from Dergaon Sugar Mill, 1,200 bags have been allotted to the Deputy Commissioner, United

Khasi and Jaintia Hills ; and the Deputy Commissioner, has already directed his whole-salers to proceed to Dergaon and collect the sugar. The dealers have been given time up to 24th February, 1965 by which time they are required to bring sugar to Shillong.

With the difficult position of sugar in Shillong, the Deputy Commissioner had to restrict sale of sugar and directed that sugar should be sold to consumers at the rate up to 4 kilograms to each customer. Issue of sugar to Tea Stalls, Sweetmeat Sellers and Confectioners had to be drastically cut. The Deputy Commissioner has been issuing sugar to the consumers through selected retailers under official supervision ; and issue of sugar to Sweetmeat Sellers, Confectioners, and Tea Stall Keepers are made on permits issued by the Deputy Commissioner himself. It is reported by the Deputy Commissioner himself. It is reported by the Deputy Commissioner that due publicity has been given to this method of distribution of sugar. It has been ascertained that the manager of the Assembly Canteen applied to the Deputy Commissioner, Shillong, on 11th February for a permit on 11th February, 1965 and orders were passed the same day, but she did not lift the sugar till 22nd February, 1965. The Assembly Hostel Canteen Manager lifted one bag of sugar on 17th February 1965. Had the Assembly Canteen Manager promptly lifted the sugar allotted to her the inconvenience caused to the hon. Members, as stated by Shri Dulal Barua, would have been avoided.

Mr. SPEAKER : Mr. Brahma, my information is that the application of the Manager of the Assembly Canteen was sent to a dealer by the Deputy Commissioner but the dealer refused to supply sugar to her. The Deputy Commissioner did not give a permit to the Manager to purchase sugar.

Shri RUPNATH BRAHMA : Sir, I shall enquire into it.

However, with the arrival of 1,200 bags of sugar from Dergaon, the situation is expected to ease considerably and the restriction imposed by the Deputy Commissioner will be withdrawn. Meanwhile, it is expected that 62 wagons of sugar which are due from the Factories would arrive, and there may be no occasion of any scarcity of sugar at Shillong.

Mr. SPEAKER : What about yesterday evening's incident ?

Statement by Minister for Looting of a Shop at Barrabazar, Shillong, and observation of 'Hartal' by the Shop-keepers of Shillong

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY (Minister, Parliamentary Affairs) : Mr. Speaker, Sir, in course of the speech of Mr. Dulal Chandra Barua, he made reference to some incidents in Shillong yesterday evening and about some hartal today. I would like to inform the House that at 7-20 p.m. yesterday, a phone message was received by the authorities from Gupta Stores, Barrabazar that a large number of people who assembled there for taking sugar became unruly and tried to loot the shop. They requested immediate Police help. Immediately the Officer-in-charge, Shillong Police Station directed the In-charge, Cantonment Beat House to proceed to the spot. The Officer-in-charge of Shillong Police Station also immediately rushed to the spot with Town Sub-Inspector, two Sub-Inspectors and three Constables. This was the only Force available at the Police Station. The Officer in-charge on arriving at the spot found that the crowd was nearly one thousand strong and were in a riotous mood. They were pelting stones at the Gupta Stores. As the Force was not

enough to deal with the mob, the Officer-in-charge, Shillong Police Station and his men went to the Cantonment Beat House and arrived back at the spot with available Force there.

In the meantime, additional Police Force from the Reserve also arrived at the spot. On receipt of the information from the Police Station, the Superintendent of Police also went to the Cantonment Beat House and then proceeded to the spot with his men. When all the Force arrived at the Gupta Stores it was about 7-45 p. m. On seeing the Force the mob melted and dispersed from the spot. No arrest could be made by the Police. No further incident was reported to the Police till 8-30 p. m. The entire Police Force was at the shop to prevent further incidents there.

The Deputy Commissioner was also informed by the Gupta Stores regarding the mob at 7-20. He was at the Shillong Club at that time. Immediately he went back home and from there he went to the Police Station. On reaching the Police Station he heard that the mob at the Gupta Stores had dispersed and another mob was proceeding towards the Deputy Commissioner's residence. On hearing this the Deputy Commissioner rushed to his residence with Force. The crowd at his residence were demanding sugar but they were peaceful. The Deputy Commissioner discussed the sugar position with the leaders of the crowd. He explained the entire position and the arrangements made for supply of sugar to the public. Apparently satisfied with the explanation the crowd dispersed. Then the Deputy Commissioner proceeded to the Gupta Stores to see the damage done by the mob.

While assessing the situation at the shop, sporadic reports were received that some other shops have been looted in Barrabazar and Police Bazar areas. After visiting the entire area it was found that one more shop at Barrabazar and one small Pan shop in Police Bazar were looted and some shops were pelted with stones in Police Bazar. In these cases mob had dispersed before Police could arrive at the spot. Patrolling was done in the entire area but the mob had dispersed and could not be located.

No further incidents were reported during night.

Elaborate arrangements have been made to prevent untoward incidents today.

With regard to "hartal" Government have no information. Offices, transport and educational institutions are all open today and going on peacefully. It is reported that shops in Barrabazar and Police Bazar are closed. Shops in Laban and other areas are open.

Shri HOOVER HYNNEWETA (Shillong): Sir, may we have cyclostyle copy of the statements of the hon. Ministers?

Mr. SPEAKER: These statements will go into the proceedings of the House.

Shri HOOVER HYNNEWETA: These are important statements and if we get copies, they will be helpful in our discussion of the Governor's Address. The statement given by the Minister of Parliamentary Affairs regarding the incidents last night were not correctly given and according to my information, these were far more serious than what he has narrated;

therefore, I think, the Members may be given copies of his statement also so that they may be aware of the full seriousness of the situation, especially in the background of what happened in the past. So, Sir, I request that the copies of the two statements should be made available to the Members immediately.

Mr. SPEAKER: I shall see that both the statements made by Shri Brahma and Shri Moinul Choudhury are made available to-day in cyclostyled form.

Shri HOOVER HYNIEWTA: Sir, on a point of information, I would like to know why the scarcity of sugar was confined only to Shillong. In the statement we heard that no other areas were involved. Sir, if there are operational difficulties, I do not know why Shillong only should be the victim of these operational difficulties, and at present we are made to suffer from acute scarcity of sugar to-day. I would like to know why Shillong alone is the victim of this scarcity.

Shri RUPNATH BRAHMA (Minister, Supply): Because sugar could not be given liberally and lavishly. There should be some limited quantity. The Deputy Commissioner rightly allowed permits to people on application. The position is such that due to depleted stock, there is no other way.

Shri STANLEY D. D. NICHOLS-ROY : (Cherrapunji, Reserved for Scheduled Tribes): On a point of clarification, Sir. The Supply Minister has just stated the number of bags of sugar that are to come from Dergaon. But I have just now come from the Deputy Commissioner's Office and that I came to learn from him, that the number of bags is greater than what was stated just now. I would like a clarification of this, otherwise when the Papers publish these two different figures, there will be confusion in the minds of the public.

Mr. SPEAKER: What is the figure according to the Deputy Commissioner?

Shri STANLEY D. D. NICHOLS-ROY : Sir, 1,700 bags; and the Minister just now told that it was 1,200 bags. It is better to clarify the different statements, Sir.

Shri RUPNATH BRAHMA : That will be done, Sir.

Shri SANTI RANJAN DAS GUPTA (Lumding): Sir, it was stated that during the months of December, January and February 30 wagons of sugar were brought for Shillong. Sir, what is the monthly requirement? 30 wagons have already arrived and still there is dearth of sugar; what is the monthly requirement for Shillong?

Shri RUPNATH BRAHMA : We are trying to meet the requirement by allotting different qualities from time to time in different places.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Jorhat): Sir, the hon. Minister can give us the requirement at least approximately.

Shri RUPNATH BRAHMA: Sir, I am not in a position to give the exact figure. I will supply later on.

Shri HOOVER HYNNIEWTA: We do not want the exact figure; the approximate figure will do.

Mr. SPEAKER: The Minister will give you the figures of monthly requirement for Shillong and also the quantity arrived in the months of last December, January and February.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, can the Deputy Commissioner directly issue instruction to the shopkeepers?

Mr. SPEAKER: In case of our Canteen Manager's application, it was written only for consideration. The Minister has said that he would look into that matter. (Noise) Order, order, please, you will have ample time to discuss this matter.

Shri HOOVER HYNNIEWTA: Sir, something effective should immediately be done to prevent such scarcity. Because when humanity suffers like this and they are not having the most essential commodity for existence, it is likely that the goonda elements would take advantage of the situation and commit loot and arson... ..

Mr. SPEAKER: Order, Order. I cannot allow any further question on this.

(Noise)

Shri DHANI RAM TALUKDAR (Barpeta): Sir, I want to speak a few words. Last night there was rowdyism in this capital city. On very many occasions in the past we heard lots of complaints that on several occasions Police failed to control the mobs here. In the discussions here many hon. Members are not only attacking the Ministers concerned, but they have also attacked the Governor and the administration. If things are allowed to run in this way, I think it will be impossible to run the administration in this capital city. Therefore, there seems to be no other alternative than to remove the Capital from this place to a safer place.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: *Rose to speak.*

Mr. SPEAKER: As a concession I have allowed the hon. Members to put one question each, though it is not permissible under the rules. But the hon. Members are putting volleys of questions instead.

PRIVATE MEMBERS' BILL

Mr. SPEAKER: Shri Dulal Chandra Barua had a Bill in his name, but unfortunately, the Bills have not come out of the Government Press. Therefore, the Bill will be taken up in the next day for Private Members' Bills.

Private Member's Motion that "This Assembly do now take into consideration about the size, estimate, etc., of the Fourth Plan"

Shri KHOGENDRA NATH BARBARUAH (Amguri):
Mr. Speaker, Sir, I beg to move that this Assembly do now take into consideration about the size, estimate, etc., of the Fourth Plan.

আজি সদনত চতুৰ্থ ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ আঁচনি খচৰা সম্পৰ্কীয় বিষয়টো আলোচনার্থে এই প্ৰস্তাৱ উত্থাপিত হৈছে। প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা শেষ হ'ল, তৃতীয় ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ সময়কালো পাৰ হোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে। এই সময়তে চতুৰ্থ ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ বিষয়টোও চালি-জাৰি বিবেচনা কৰি লোৱাতো উচিত হ'ব।

ভাৰতে স্বাধীনতা পোৱাৰ আগতে ভাৰতৰ জনসাধাৰণৰ বা ভাৰতবাসীৰ ভাৰতৰ বিষয়ে ক'বা কোনো আঁচনিত হাত নাছিল, যিহেতু ভাৰতৰ জনসাধাৰণ বা ভাৰত-বাসী, বৃটিচ শাসনৰ বিৰুদ্ধে জাগি উঠিল। ১৯২১, ১৯৩১, ১৯৪২ আদি চনত আৰু অন্য সময়তো তীব্ৰ জনজাগৰণে দেখা দিলে। দ্বিতীয় মহাসমৰৰ লগে লগে বৃটিচ সাম্ৰাজ্যবাদৰ বিৰুদ্ধে ভাৰতৰ ভিতৰে বাহিৰে তীব্ৰ আন্দোলন আৰু ভয়ানক যুদ্ধ হল। ভাৰতৰ ভিতৰত ভাৰতবাসীৰ বৃটিচৰ বিৰুদ্ধে ব্যাপক আন্দোলন আৰু বাহিৰত বৃটিচৰ বিৰুদ্ধে হিট্লেৰ-জাৰ্মানীৰ শাৰায়ক সংগ্ৰাম। অস্ত্ৰধ্বংস আৰু বহিঃধ্বংস চাপত পৰি ভাৰতৰ নেতৃস্থানী় লোকসকলৰ লগত আপোচ কৰি ভাৰতক দ্বিখণ্ডিত কৰি, ভাৰত-পাকিস্থানৰ সৃষ্টি কৰি স্বাধীনতা অৰ্পণ কৰে ১৯৪৭ চনত। এই খিনিতে এই কথাও উল্লেখযোগ্য যে হিট্লেৰে ১৯৩৯ চনৰ পৰা ক্ৰমে বহেৰিয়া, মৰাভিয়া, মেমেল অধিকাৰ কৰি, ডান্জিগ্ৰু আক্ৰমণ কৰি বিশ্বযুদ্ধৰ যোগেদি বৃটিচৰ অৱস্থা সঙ্কটাপন্ন নকৰা হ'লে হয়তো ভাৰতৰ স্বাধীনতা আৰু কিছুদিন পিচলৈ গ'লহেতেন।

কঠোৰ ত্যাগৰ ফলত কাঁচি, কাটক, লাঠি, জৰিমনা আদিৰ পাচত স্বাধীনতা অৰ্জন কৰে ভাৰতবাসীয়ে; ইংৰাজ শাসক-গোষ্ঠীয়ে ভাৰত ত্যাগ কৰিবলৈ বাধ্য হয়। সেই দিন ধৰি ভাৰতবাসীৰ নিজৰ ভাগ্য ৰচনা কৰাৰ শাসন সুবিধাই দেখা দিলে। কোনো কোনো আগবঢ়া শক্তিশালী দেশতো যেনে ইংলণ্ড, এমেৰিকা আদিতো ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ যোগেদি দেশক আগ নবঢ়ালেও অৰ্থাৎ বহুবেকীয়া পৰিকল্পনা থাকিলেও, আমি নিয়মীয়া দীৰ্ঘম্যাদী পৰিকল্পনা সমৰোচিত বুলি বিবেচনা কৰোঁ।

গণতান্ত্ৰিক দেশত অৰ্থাৎ ভোটৰ দ্বাৰা নিৰ্বাচিত প্ৰতিনিধি বা দলৰ যোগেদি শাসননীতি পৰিচালিত হোৱা দেশত বাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক আদিৰ উন্নতিকল্পে ক'বা আঁচনিৰ ভাৱে, পৰে বিশেষকৈ শাসনৰ গাদীত থকা দলৰ ওপৰত। বাকী সকলৰ হাতত আলোচনা-সমালোচনা, জনসাধাৰণৰ হিতকৰ আঁচনি নহলে আন্দোলন আদি ক'বা ভাৰহে থাকি যায়। অসমৰ তথা ভাৰতৰ শাসনভাৰ ভাৰতবাসীয়ে অৰ্পণ কৰিছে ভোটৰ যোগেদি কংগ্ৰেছদলৰ হাতত। গতিকে পৰিকল্পনাৰ ভাৱে সিসকলৰ ওপৰতেই অপিত হৈছে। কিন্তু প্ৰতিজন ভাৰতবাসীৰ, প্ৰতিজন নাগৰিকৰ পৰিকল্পনাৰ আগছোৱাতো, পৰিকল্পনা চালু কৰা কালতো—ফলাফলৰ ওপৰত নিজৰ মন্তব্য, আলোচনা-সমালোচনা আগবঢ়োৱাতো বা শাসনৰ গাদীত থকা দলক আঁতৰাবলৈ পূৰ্ণ অধিকাৰ আছে। আঁচনি ব্যৰ্থ হলে অৰ্থবা অপব্যয়

ঘটে। বাইজৰ অৰ্থ বা বাজহুৱা ধন অপব্যয় কৰিবলৈ কোনো সংলোকে এৰি দিব নোৱাৰে। চতুৰ্থ ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ বিষয়টোৰ ওপৰত সদনৰ সদস্যসকলে সতীমত ডাঙি ধৰিবলৈ এই প্ৰস্তাৱৰ যোগেদি সুবিধা পাব। ১৯৫১-৫২ চনৰ পৰা ১৯৫৫-৫৬ লৈ প্ৰথম ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা, ১৯৫৫-৫৬ৰ পৰা ১৯৬১-৬২ লৈ দ্বিতীয় ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা আৰু ১৯৬০-৬১ৰ পৰা ১৯৬৬-৬৭ লৈ তৃতীয় ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা, তাৰ পাচত আহিছে চতুৰ্থ ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা। এই পৰিকল্পনা-সমূহৰ ওপৰত সদনৰ বাহিৰে-ভিতৰে নিশ্চয় নাগৰিকসকলে—পাটিসমূহে মন্তব্য প্ৰকাশ কৰি আহিছে। সেই মন্তব্য বা পৰামৰ্শ গ্ৰহণ কৰা নকৰা নিৰ্ভৰ কৰে শাসনৰ গাৰ্হীত থকা দলৰ ওপৰত, প্ৰতিকাৰৰ ভাৱ থাকে জনসাধাৰণৰ ওপৰত।

পৰিকল্পনাৰ আঁচনি তৈয়াৰ কৰিবলৈ যোৱাৰ আগতে দেশখনৰ সকলো বিষয়ৰ সম্যকজ্ঞান পৰিকল্পনাকাৰীৰ আগত থকা দৰকাৰ। ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক আদি বিষয়ত পূৰ্ণ জ্ঞান থকাতো উচিত। পৰিকল্পনা কাৰ কাৰণে কৰিছে—লক্ষ্য কি—কোন সমাজ দৃষ্টি কৰিবৰ অৰ্থে আঁচনি লোৱা হৈছে—বন্ধু কোন শত্ৰু কোন—পৰিকল্পনাত সহায় সাৰথি ইত্যাদিবোৰো বিশদ, বিতং বিবেচনা থকাতো উচিত। অসম ভাৰতৰ অঙ্গ। ভাৰতৰ অৰ্থনীতিয়ে অসমৰ অৰ্থনীতিৰ ধাৰ দিয়ে। অতএৱ ভাৰতৰ পৰিকল্পনা, অসমবোৰো পৰিকল্পনা। পৰিকল্পনাই ভাৰত-অসম সাঙুৰি ধৰিছে। অৰ্থাৎ অসমৰ পৰিকল্পনা ভাৰতৰ পৰিকল্পনাৰ এক অংশ বিশেষ। শাসক দলে অৰ্থাৎ শাসনৰ গাৰ্হীত থকা কংগ্ৰেছ দলে সদনৰ বাহিৰে ভিতৰে প্ৰচাৰ কৰিছে যে ভাৰতত অৰ্থাৎ অসমতো গণতান্ত্ৰিক, সমাজতান্ত্ৰিক (Democratic Socialism) সমাজ প্ৰতিষ্ঠা কৰাই দলবোৰ আৰু ভাৰত চৰকাৰবোৰো লক্ষ্য। সেইয়ে হ'লে আমাৰ কোনো আপত্তি নাই। আমিও বিচাৰোঁ এখনি সমাজতান্ত্ৰিক সমাজ।

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI (Minister, Planning): I think the hon. Member has got the booklet which we have circulated to the Members.

Shri KHOGENDRA NATH BARBARUAH : Introduction to the Third Five Year Plan ত কোৱা হৈছে :
 “The two Five Year Plans have helped strengthen the foundation of economic and social life and strengthened the industrial and economic growth and scientific and technological advice. The Third Five Year seeks to give more emphasis to the attainment of social objective of the Constitution representing such advance towards their realisation.”

কিন্তু সেই সমাজ পাবলৈ হলে যাত্ৰাৰ পথ ঠিক কৰি বাচি লব লাগিব। হিমালয় পৰ্বতলৈ যাবলৈ হলে উত্তৰফালে গমন কৰিব লাগিব; দক্ষিণ-মুৱা হৈ পথ ধৰিলে মহাসাগৰত পৰিবৰ্গে; কলমচৰ দৰে ভাৰতত উপস্থিত নহৈ এমেৰিকা ওলাবৰ্গে। ৰামৰাজ্য বা গণতান্ত্ৰিক সমাজতন্ত্ৰবাদী সমাজ ব্যৱস্থা প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ হলেও নিভুল পথ বাচি লব লাগিব।

ভাৰতৰ মাটিকালি ১২,৬১,৫৯৭ বৰ্গমাইল, ভূমি-সীমান্ত ৯,৪২৫ মাইল আৰু পানী-সীমান্ত ৩,৫৩৫ মাইল। জন-সংখ্যা ১৯৬১ চনৰ পিয়লমতে ৪৩৯ নিযুত অৰ্থাৎ ৪৩ কোটি ৯২ লাখ। ১,০০০ পুৰুষৰ হিচাবত ৯৪১ গৰাকী মহিলা। প্ৰতি বৰ্গ মাইলত ৩৭৩ জন লোক বাস কৰে। শতকৰা ২৪ জনে লিখিব-পঢ়িব জানে।

নিচেই কমেও বছৰি ৫৫ লাখ জনসংখ্যা ভাৰতত বৃদ্ধি পায়। ভাৰতৰ সমস্ত লোকক ৬ জাতিত ভাগ কৰিছে বৰ্তমান নৃতত্ত্ববিদসকলে। (১) নেগ্ৰিট' (Negrito) যেনে আফ্ৰাণী নগাসকল, বিহাৰৰ পাৰ্বত্য জাতিৰ লোক (২) প্রট' অষ্ট্ৰেলইড্ (Proto-Australoids)—ভাৰতৰ জনজাতি সকল (৩) মঙ্গলইড্ (Mongoldoi)—অসমৰ খণ্ড-জাতি জনজাতি সকল (৪) মেডিটেৰিনিয়ান (Mediterranean)—তামিল, মালয়েলাম ভাষী, পাঞ্জাবী, দ্ৰাবিড়ীয়ান, হিন্দুস্তানী, ৰাজস্থানীসকল, (৫) ব্ৰেচিচ-ফেচিচ-ফেলচ্ (Western-Brachycephals)—বঙ্গালী, উড়ীয়া, গুজৰাটী, পাৰ্চী ইত্যাদি। (৬) নৰ্ডিক (Nordic)—আৰ্য্যসকল, ভাৰতৰ উত্তৰ-পশ্চিম সীমান্তবাসী সকল, হিন্দুকোষ পৰ্বতৰ দক্ষিণে থকা সকল, পাঞ্জাব, ৰাজস্থান, গন্ধা উপত্যকাত মিহলি হৈ থকা লোকসকল ইত্যাদি। এই ভাৰতবৰ্ষত বৰ্তমান বিভিন্ন জাতিৰ ভিতৰত কথিত লিখিত ভাষা ৮৮৫ টা; তাৰ ভিতৰত ভাৰতৰ সংবিধানে ১৪ টি ভাষাক লিখিত আৰু প্রচলিত ভাষা হিচাবে স্বীকৃতি দিছে, যেনে, অসমীয়া, বঙ্গালী, গুজৰাটী, হিন্দী, উৰ্দু, কানাড়া, কাশ্মিৰী, মালয়েলাম, মাৰাঠী, উড়ীয়া, পাঞ্জাবী, তামিল, তেলেগু আৰু সংস্কৃত।

বহু ধৰ্ম্মাৱলম্বী লোক এই ভাৰতবৰ্ষত আছে, যেনে, হিন্দু ৩৬ কোটি ৬৫ লাখ, ইছলাম ৪ কোটি ৬৯ লাখ, বুদ্ধ ৩২ লাখ, খ্ৰীষ্টিয়ান ১ কোটি ৭ লাখ, জৈন ২০ লাখ, শিখ ৭০ লাখ। বহু জাতি-ভাষা-ধৰ্ম্মৰ দেশ ভাৰতবৰ্ষ। ই এটি ভালৰ চিন। এখন কুলনিবাৰীত বিভিন্ন কুল থাকিলে শোভা বঢ়ায় আৰু এটি অপূৰ্ব ঘ্ৰাণ প্রবাহিত হয়। তদ্রূপ ভাৰতৰ বিভিন্ন জাতি-ধৰ্ম্ম-ভাষাই ভাৰতৰ শোভা বৃদ্ধি কৰিছে। এটি একত্বৰ স্তৰ প্রবাহিত হৈছে। ইয়াক আৰু দৃঢ় কৰা, সংহতি আৰু বিস্তাৰ কৰাবৰ কাৰণেও পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্য হোৱাতো বাঞ্ছনীয়।

পৰিকল্পনাৰ আঁচনি প্রস্তুত কৰোঁতে আৰ্থিক অৱস্থাৰ ওপৰত বা আৰ্থিক ভিত্তিৰ ওপৰত ভাৰতৰ লোকসকলক শ্ৰেণীভুক্ত কৰি লোৱা উচিত। এই ফালৰ পৰা ভাৰতৰ লোকসকলক দুই শ্ৰেণীত বিভক্ত কৰিব পাৰি। প্রথম শ্ৰেণী ধনী, পুঁজিপতি শোষক। এই শ্ৰেণীৰ ভিতৰত বিদেশী পুঁজিপতি, দেশীয় পুঁজিপতি সামন্তসকল পৰে। বিদেশী বৃটিচ-এমেৰিকাৰ কোম্পানীয়ে ভাৰতৰ সম্পদৰাজী দখল কৰি বহু কোটি টকা লাভ কৰি বছৰি লৈ গৈছে। স্বাধীনতাৰ সময়ত ভাৰতৰ বৃটিচ কোম্পানীৰ মূলধন আছিল প্রায় ৩০০ কোটি টকা। বৰ্তমান ৭০০ কোটিৰো অধিক মূলধন নিয়োজিত কৰিছে। বাৰ্ণ কোম্পানী, ভলক'ৱিচ ব্ৰাদাৰ্চ, অসম চাহ ষ্টিম্বাৰ কোম্পানী ইংলণ্ডৰ। সেইদৰে এছ' (ESSO) কোম্পানী এমেৰিকাৰ। দেশীয় অৰ্থাৎ ভাৰতৰো বহু পুঁজিপতি শোষক আছে। তাৰ ভিতৰত ৭৩ টি প্রধান :-

মোট সম্পত্তিৰ পৰিমাণ

টাটা					২৯০ কোটি টকা।
বিড়লা					২৯১ কোটি টকা।
মফতলাল					২৩ কোটি টকা।
ওয়ালচাৰ্চ					২০ কোটি টকা।
মহীন্দ্র					১৪ কোটি টকা।
ভালমিয়া জৈন					৫০ কোটি টকা।
মাটিন বাৰ্ণ					৮৮ কোটি টকা।

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: হিচাববোৰ ক'ৰ
পৰা আনিছে ?

Shri KHOGENDRA NATH BARBARUAH: 'বঞ্চনাৰ ৰাজত্ব'
বোলা কিতাপৰ পৰা।

গত ১০ বছৰত গ্ৰামাঞ্চলতো কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত ১,৭০০ কোটিৰ অধিক আয় বৃদ্ধি হৈছে। কিন্তু এই বান্ধত আয়ৰ অধিক অংশই মুণ্ডীমেয় জমিদাৰ, জোতদাৰ, মাটিৰ মহাজনৰ পকেটত গৈছে। বহু টকা খৰচ কৰি বজা, জমিদাৰ, যুৱৰাজ আদিক পোহপাল দিয়া হৈছে। কংগ্ৰেছৰ পৰিকল্পনাত ধনীক শ্ৰেণী আৰু ধনী হৈ উঠিছে।

দ্বিতীয় শ্ৰেণী দৰিদ্ৰ শোষিত শ্ৰেণী, মেহনতী জনতা। এই দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ ভিতৰত কৃষক, শ্ৰমিক, মধ্যবিত্ত লোক, যেনে কেৰেণী মহৰি, সৰু-সৰু দোকানী, ব্যৱসায়ী, শিল্পী, শিক্ষক ইত্যাদি। এই শ্ৰেণীয়ে কষ্ট কৰি নিজৰ পৰিয়াল পোহপাল দিয়ে। এই শ্ৰেণীক শোষণ কৰি প্ৰথম ধনী শ্ৰেণী ধনবান হৈছে। অৰ্থাৎ শ্ৰমিকক কম মজুৰি দি, বস্তুত অতিবিক্ৰম দাম বঢ়াই, ক'লা বজাৰ সৃষ্টি কৰি, দৰিদ্ৰ শ্ৰেণী ক্ৰমাৎ আৰু দৰিদ্ৰ হৈছে। এই ধনী শ্ৰেণীৰ হেঁচাতেই দৰিদ্ৰ মানুহ বাস কৰে" (India is a rich country inhabited by the poor)। সঁচাকৈয়ে প্ৰকৃতিয়ে ভাৰতক সকলো ক্ষেত্ৰতে ধনী কৰি ৰাখিছে। পৃথিৱীৰ শত-কৰা ৫০ ভাগৰো অধিক চাহ ভাৰতত উৎপন্ন হয়। চাহ-শিল্পৰ ক্ষেত্ৰত পৃথিৱীত ভাৰতৰ স্থান প্ৰথম। মৰাপাটত দ্বিতীয় স্থান। লা'ত প্ৰথম স্থান। কপাহত দ্বিতীয় স্থান (এমেৰিকা প্ৰথম)। ধানত দ্বিতীয় স্থান (চীন প্ৰথম), মিলেটত (যৰ) প্ৰায় প্ৰথম স্থান। পৃথিৱীৰ ভিতৰতে কুঁহিয়াৰ বেচি উৎপন্ন হয় ভাৰতত। ধপাততো দ্বিতীয় স্থান। গন্ধা-সমতল উপত্যকা, ফ্লেণ্ডিস (Flandris), ৰাছিয়াৰ ইউক্ৰেইন, ইটালীৰ লম্বাৰ্ডি (Lombardi) আদিৰ দৰে পৃথিৱীৰ ভিতৰতে সাক্ষাৰ ঠাই।

Mr. DEPUTY SPEAKER: Mr. Barbaruah, according to the rules, you should confine yourself as regards your observations to the State and not to the Government of India.

Shri KHOGENDRA NATH BARBARUAH: প্ৰকৃতিৰ এনে অদ্ভুত অৱদান থকা স্বত্বেও দুটি পৰিকল্পনা পাৰ হৈ তৃতীয় পৰিকল্পনা শেষ হবৰ সময়তো খাদ্যৰ উন্নতি নহ'ল—কৃষকৰ দৰিদ্ৰতা বৃদ্ধি পালে। ফাৰ দোষত? ভুল পৰিকল্পনাৰ কাৰণেই। ভূমি-সংস্কাৰত ব্যৰ্থতা, উন্নততৰ কৃষি-ব্যৱস্থা, বীজ, সাৰ, কৃষি-ঋণ প্ৰভৃতিৰ প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা নকৰাৰ কাৰণেই ১৯৫০-৫১ চনত খাদ্যঘাট যি দৰে আছিল আজিও সেই একেই আছে। ১১ বছৰৰ ভিতৰত অৰ্থাৎ দুটি পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত খাদ্য-শস্য গড়ে ১৭ লক্ষ টন হিচাবে বাঢ়িছে মাত্ৰ কিন্তু খৰচ হৈছে ২,০০০ কোটি টকা।

গত প্রতি বছৰ বিদেশৰ পৰা কি বিপুল পৰিমাণৰ খাদ্য আমদানি কৰা হৈছে তলৰ তালিকাৰ পৰাই স্পষ্ট হ'ব—

বছৰ	টন	লক্ষ টকা
১৯৫৫	৭,০০,০০০	৩,৩১১
১৯৫৬	১৪,২০,০০০	৫,৬৩৪
১৯৫৭	৩৫,৮৮,০০০	১৬,২৩৯
১৯৫৮	৩১,৭৩,০০০	১২,০৫১
১৯৫৯	৩৮,০৭,০০০	১৪,১৪১
১৯৬০	৫০,৬০,০০০	১৮,০০০
১৯৬১	৪৫,৬৬,০০০	১৮,৩৬০

তৃতীয় পৰিকল্পনাতো প্রতি বছৰ গড়ে ৩০ লক্ষ টন কৰি মোট ১ কোটি ৫০ লক্ষ টন খাদ্যশস্য আমদানি কৰিব লাগিব। খৰচ হ'ব ৬০৮ কোটি টকা। ইয়াৰ লগত জাহাজ ভাড়া লাগিব আৰু ৭০ কোটিৰো অধিক টকা। আচৰিত কথা, এন্দুৰ আৰু পোক-পৰুৱাই বছৰি ২০৪ কোটি টকাৰ খাদ্যশস্য খায়। ইয়াতকৈ আৰু লজ্জাকৰ ব্যাপাৰ কি হ'ব পাৰে ?

পৰিকল্পনা হোৱাৰ পিচতো উৎপাদন নাবাঢ়িল। অন্য দেশৰ লগত তুলনা-মূলক হিচাবে দেখা যাব :—

ইজিপ্তত প্রতি বিষাত গড়ে চাউল		৫৬৯ সেবৰ অধিক হয়।
জাপানত প্রতি বিষাত গড়ে চাউল		৬৫১ সেবৰ অধিক হয়।
ইটালীত প্রতি বিষাত গড়ে চাউল		৮০১ সেবৰ অধিক হয়।
ফৰ্মুচাত প্রতি বিষাত গড়ে চাউল		৪০১ সেবৰ অধিক হয়।
ভাৰতবৰ্ষত প্রতি বিষাত গড়ে চাউল		১৫৬ সেবৰ অধিক নহয়।

কৃষিক উন্নতিৰ অৰ্থে পৰিকল্পনাত বিশেষ জোৰ নিদিয়াৰ ই প্ৰমাণ।

পুষ্টিৰ খাদ্য উপদেষ্টা সমিতি (Nutrition Advisory Committee) আৰু পূৰ্বৰ জাতিসংঘৰ (League of Nations) ৰ মতে ভাৰতৰ প্ৰতিজন পুণৰায় লোকে দৈনিক ১৬.৮ আউন্স (১ আউন্সত ২২ তোলা) খাদ্য গ্ৰহণ কৰা উচিত। কিন্তু কংগ্ৰেছ চৰকাৰে জনসাধাৰণৰ কাৰণে পৰিকল্পনা কৰিও কোনো

ব্যৱস্থা কৰিব নোৱাৰিলে। গান্ধীয়েও “খাদ্যৰ নাটনি আৰু কৃষি” (Food Shortage and Agriculture) নামৰ পুস্তিকাত এসাঁজৰ খাদ্য-দ্রব্যৰ এটি তালিকা উল্লেখ কৰিছে। সেইটিৰ মতে—

চাউল বা আটা-মৈদা			১৪ আউন্স।
দাইল বা মাহ			৩ আউন্স।
পাত-শাক			৩ আউন্স।
আলু বা শিপা জাতীয় শাক			৩ আউন্স।
অন্য শাক-পাচলি...			৩ আউন্স।
কল, যেনে—আম, কল ইত্যাদি			৩ আউন্স।
গাখীৰ			১০ আউন্স।
চেনি আদি মিঠা খাদ্য			২ আউন্স।
ঘিউ, তেল			২ আউন্স।
মাছ আৰু মাংস			৩ আউন্স।
কণী			১ টা।

এইটো খাদ্য এজন যুৱক বা যুৱতীয়ে গ্ৰহণ কৰিব লাগে। এই খাদ্যই ২,৬০০ কেলৰী শক্তি দিয়ে। এজন—

যুৱকক			২,৬০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।
যুৱতীক			২,১০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।
বন্ধন-মহিলাক			২,৮০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।
কেচুৱা থকা মাকক			৩,০০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।
১২।১৩ বছৰৰ বালিকাক			২,১০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।
১০।১১ বছৰৰ বালিকাক			১,৮০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।
৮।৯ বছৰৰ বালিকাক			১,৬০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।
৬।৭ বছৰৰ বালিকাক			১,০০০ কেলৰী দৰ্কাৰ।

কংগ্ৰেছৰ বাজৰত জনসাধাৰণে গড়ে দৈনিক খাদ্য পাইছে প্ৰয়োজনতকৈ অনেক কম।

দৈনিক খাদ্য গড়ে ১৯৫৯ ১৩'৭ আউন্স ।

১৯৬০ ১৩'১ আউন্স ।

কিছু দ্বিতীয় পৰিকল্পনাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি অনুযায়ী দৈনিক ১৮'৩ আউন্স খাদ্য পোৱাৰ কথা আছিল। বাটসংখ্যৰ হিচাবমতে পৃথিৱীৰ ভিতৰতে ভাৰতবৰ্ষৰ জনসাধাৰণে সকলোতকৈ কম খাদ্য গ্ৰহণ কৰে।

আইৰলেণ্ড ৩,৫০০ কেলৰী ।

ইংলণ্ড ৩,২৬০ কেলৰী ।

এমেৰিকা ৩,২০০ কেলৰী ।

ভাৰতবৰ্ষ ১,৮০০ কেলৰী ।

বাছিয়া, চীনৰ কথা বাৰ দিছোঁ। ইয়াৰ মূল কাৰণ পৰিকল্পনাত কৃষক আৰু কৃষিৰ উন্নতিৰ অৰ্থে বিশেষ সনোযোগ দিয়া হোৱা নাই। ভাৰতবৰ্ষত তথা অসমতো শতকৰা ২২টি কৃষিজীৱি পৰিয়াল ভূমিহীন; শতকৰা ৪৭টি পৰিয়ালৰ ৩ বিষাতকৈ মাটি কম। কি পৰিকল্পনা হ'ল যদি কৃষকে মাটি পোৱা নাই? আমাৰ দেশত খেত-মজুৰৰ সোটি সংখ্যা প্ৰায় ৩ কোটি ৩২ লক্ষ। ইয়াৰ মাজত ১ কোটি ৫০ লক্ষ পুৰুষ, ১ কোটি ২১ লক্ষ নাৰী। বালকৰ সংখ্যা প্ৰায় ২৬ লক্ষ। এই বিপুল-সংখ্যক খেত-মজুৰে নিদাৰুণ দুখ-কষ্টৰ মাজত দিন কটাব লগাত পৰিছে। শতকৰা ৬৫ ভাগ পৰিয়াল ধাণগ্ৰস্ত। প্ৰনাণ হয় পৰিকল্পনা ভুল হৈছে; কংগ্ৰেছ চৰকাৰৰ ভূমি-সংস্কাৰ নীতি চূড়ান্তভাৱেই ব্যৰ্থ হৈছে। জমিদাৰ-জোতদাৰ আদিক ক্ষতিগ্ৰস্ত আৰু আনুষঙ্গিক ব্যয়ৰ বাবদ ৯০০ কোটি টকা দিয়াতো অপচয় কৰাৰ বাছিয়াৰ কোনো উদ্দেশ্য সাধিত হোৱা নাই।

ADJOURNMENT

The House then adjourned till 2 P.M. for lunch.

(After Lunch)

Shri KHOGENDRA NATH BARBARUAH: অধ্যক্ষ মহোদয়, জাতীয় আৰু বৃদ্ধি পাইছে বুলি যিসকলে আনন্দ কৰিব খোজে সিসকলে মনত কথা উঠিত যে আমাৰ দেশৰ ৬ লক্ষ লোকৰ দৈনিক ৫ অনা ব্যয় কৰিবো সামৰ্থ্য নাই। ৪ লক্ষ লোকে দৈনিক মাত্ৰ ৪ অনা ব্যয় কৰি জীৱন নিৰ্ব্বাহ কৰে। ২ লক্ষ লোকৰ দৈনিক জীৱন-যাত্ৰাৰ কাৰণে ২ অনাও নপৰে। গোটেই দেশৰ জনসংখ্যাৰ শতকৰা ৫০ জনৰেই ১৪ টকা ৬ নয়া পইচা খৰচ কৰাৰ সামৰ্থ্য নাই। মোট জনসংখ্যাৰ শতকৰা ৯০ জনৰেই গড়ে ব্যয় মাত্ৰ ৩১ টকা ৮ নয়া পইচা।

পৰিকল্পনা কমিছনেও স্বীকাৰ কৰিছে যে জিনিচ-পত্ৰৰ পাইকাৰী মূল্য শতকৰা ৩০ ভাগ বাঢ়িছে ; আমাৰ হিচাবত ৫০ ভাগৰ কম নহ'ব। ইহাতে বস্ত্ৰ সংকটো বৃদ্ধি পাইছে। দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ পূৰ্বে দেশৰ জনসাধাৰণে গড়ে বছৰি ১৬ গজ কৰি কাপোৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। কিন্তু বৰ্তমান পৰিকল্পনাৰ যুগতো কাপোৰৰ অৰ্থাৎ বস্ত্ৰসংকটে দেখা দিছে।

১৯৫৬-৫৭ গড়ে কাপোৰ পৰে		১৬'৪ গজ।
১৯৫৭-৫৮ গড়ে কাপোৰ পৰে		১৬'৩ গজ।
১৯৫৮-৫৯ গড়ে কাপোৰ পৰে		১৬'২ গজ।
১৯৫৯-৬০ গড়ে কাপোৰ পৰে		১৫'৯ গজ।
১৯৬০-৬১ গড়ে কাপোৰ পৰে		১৫'৫ গজ।

দৈনিক নহলেও সাপ্তাহিক বস্ত্ৰৰ জৰিয়ালৰ দামৰ প্ৰতি উৰ্ব্বৰা চনৰ খাদ্যদ্রব্যৰ মূল্য দেখা যাওক :— কেৱল ১৯৬১

১৯৬১ চনৰ পাইকাৰী জৰিয়ালসূচক সংখ্যা।

(১৯৫২-৫৩=১০০)

	১৭ জুন	৮ জুলাই	১৫ জুলাই
খাদ্যদ্রব্য	১২১'০	১২৩'৩	১২৪'৯
চাউল	১০২'৭	১০৩'৫	১০৪'১
দাইল	৮৯'৭	৯০'৯	৯১'৩
তেল	১৬৪'২	১৬৬'৭	১৬৬'০
অন্যান্য	১৮১'২	১৮৩'২	১৮৬'৫

নিত্যপ্ৰয়োজনীয় দ্ৰব্যৰ এই অস্বাভাৱিক মূল্যবৃদ্ধিত জনসাধাৰণৰ দৈনন্দিন জীৱন-ধাৰণৰ ব্যয়ও বাঢ়ি গৈছে আচৰিত ধৰণে। অসমত আকৌ এবাৰ চোৱা হওক। জাতীয় আয় আৰু জনপ্ৰতি গড়ে আয়বৃদ্ধিৰ ব্যাপাৰিত প্ৰথম, দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্য ব্যৰ্থ হৈছে।

জাতীয় আয় :—

	লক্ষ্য	প্ৰকৃত বৃদ্ধি!
প্ৰথম পৰিকল্পনাৰ শেষত	১০,৮০০ কোটি	১০,৪৮০ মুঠ
দ্বিতীয় পৰিকল্পনাৰ শেষত	১৩,৪৮০ কোটি	১২,৫৩০ মুঠ

জনেপ্রতি গড়ে আয় :—

	সংখ্যা	প্রকৃত বৃদ্ধি
প্রথম পৰিকল্পনাৰ শেষত	২৮১ টকা	২৬৭'৮ টকা
দ্বিতীয় পৰিকল্পনাৰ শেষত	৩৩১ টকা	২৮৮'৮ টকা

গত ১০ বছৰৰ ভিতৰত প্রতি বছৰ গড়ে মাত্র শতকৰা ৩'০৫ ভাগ জাতীয় আয় বৃদ্ধি পাইছে আৰু জনসাধাৰণৰ গড়ে আয় বাঢ়িছে গত ১০ বছৰত (১৯৫০-১৯৬০) শতকৰা ১৬'৭ অৰ্থাৎ প্রতি বছৰে গড়ে মাত্র শতকৰা ১'৫৮ হাৰে বাঢ়িছে। ১৯৬০ চনত জাতিসংঘৰ দ্বাৰা প্রকাশিত অৰ্থনৈতিক সমীক্ষাৰ মতে ৩৭ খন অক্টোন্নত দেশৰ ভিতৰত ৩২খন দেশৰ জাতীয় আয় বৃদ্ধিৰ হাৰ ভাৰতবৰ্ষটক বেচি। অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ (১৯৫০-৬০):—

ইজুৰাইল				১১ (শতাংশৰ হিচাব)
ইৰাক				৯
ভেনেজুয়েলা]				৮
মধ্য এফ্ৰিকা....				৭
ব্রাহ্মদেশ, মেক্সিকো, ব্রাজিল, তুৰ্ক]				৬
ভাৰত				৩

ইয়াৰ পৰা কি বুজায় ? ভাৰতৰ স্থান সকলোৰে পিচত নহয়নে ? জাতিসংঘৰ পৰিসংখ্যা বিভাগৰ আৰু এটি হিচাবত দেখুওৱা হৈছে যে জনসাধাৰণৰ গড়ে আয় পৃথিৱীৰ ৫০ খন দেশৰ ভিতৰত ভাৰতৰ স্থান ব্রাহ্মদেশৰ বাহিৰে সকলোৰে পিচত।

দেশ	গড়ে আয় (ডলাৰ)
ইজুৰাইল	৮৭০
কিউবা	৩১০
মিছৰ	১২০
সিংহল	১১০
কঙ্গো	৭০
ভাৰতবৰ্ষ	৬০
ব্রাহ্মদেশ	৫০

লোৰ ক্ষেত্ৰত পৃথিবীৰ ২ ভাগ ভাৰতত আছে ; বৰ্তমানৰ হিচাবমতে ২,১০০ কোটি টনৰ কম নহ'ব। ককিলা, ভীলাই, দুৰ্গাপুৰত প্ৰতিষ্ঠা কৰা বাজুৰা গুণ্ডৰ কাৰখানাই প্ৰত্যেকেই মাত্ৰ ১০ লাখ টন তিখা আৰু লো উৎপাদন কৰিছে। শিল্প-বিস্তাৰত ইলেক্ট্ৰিচিটিৰ বিশেষ প্ৰয়োজন—প্ৰকৃতিয়ে নিচেই কমেও ৪ কোটি কিলো-ৱাট হাইড্ৰ' ইলেক্ট্ৰিক শক্তি দিনে পাবৰ নিমিত্তে সুবিধা দিছে। কিন্তু মাত্ৰ ৩০ লাখ কিলোৱাট শক্তিয়ে উৎপাদন কৰা হৈছে। ইলেক্ট্ৰিচিটিৰ ক্ষেত্ৰতো ভাৰত পিচ পৰি আছে।

কয়লাও ৬,০০০ কোটি টনৰ অধিক হ'ব, আৱিষ্কাৰ হ'বলৈও বহু আছে। ক্ৰমাইট, লিগ্‌নাইট, মেন্‌কেনিজ (১৮ কোটি টন—পৃথিবীত তৃতীয় স্থান), বক্সাইট, মাইকা, তাম, পিতল, সোণ, হীৰা কত কি আছে ভাৰতত ! বৰ্তমান অধিক পৰিমাণে পেট্ৰল পোৱা হৈছে, বিশেষকৈ অসমত। ভাৰতৰ ভিতৰত আৰু ৩,৫০০ মাইল সাগৰ-সীমাত নিমখ অধিক পৰিমাণে পোৱা যায়। ইলুমেনাইট, মনাজাইট, জিবকণ, জিঙ্ক, সীহ আৰু প্ৰচুৰ চীমেণ্ট ভাৰতত পোৱা যায়। প্ৰাকৃতিক গেচৰো অভাৱ নাই।

মাছ বহু লোকৰ কাৰণে পুষ্টিৰ খাদ্য। শতকৰা ৫০ ভাগৰ অধিক লোকে মাছ ভোজনত ব্যৱহাৰ কৰে। ভাৰতৰ ভিতৰৰ নদ-নদীৰ কথা বাদ দিও ৩,৫৩৫ ভাৰতত প্ৰায় নিচেই কমেও বছৰি ৪৪ লাখ টন মাছ দৰকাৰ, কিন্তু মাত্ৰ ১০ লাখ টনহে মাছ ধৰা পৰে। পশ্চিমীয়া মাছ-মাৰোভাসকলে গড়ে বছৰি ১০ হেজাৰ সেৰ মাছ ধৰে। আমাৰ ভাৰতত ২,৫০০ সেহতকৈ বেচি নহয় ; খাওঁতাৰ গড়ে ভাগত পৰে ১০ সেৰ মাত্ৰ বছৰত। ভাৰতৰ ৫ লাখ মাছ-চিকাৰীক আধুনিক নাও আৰু যন্ত্ৰ-পাতি নিদিয়াৰ হেতুকেই আজি মাছৰ আকাল কংগ্ৰেছী শাসনত আৰু পৰিকল্পনাত বিদেশৰ পৰাও টানত মাছ আমদানি কৰিবলগীয়া হৈছে।

গৰু-ম'হে ভাৰতত ১,০০০ কোটি টকাৰ মূল্যৰ পৰিশ্ৰম আৰু ১,০০০ কোটি টকাৰ সাৰ বছৰি ভাৰতক যোগায়। গৰু, ম'হ, ছাগলী, ঘোঁৰা আদি ভাৰতত প্ৰায় ৩৩ কোটি ৬৪ লাখ আছে যদিও চিকিৎসা, ঘাঁহ আদিৰ দোষত অকালতে অদ্ভুত ধৰণে মৃত্যুৰ মুখত পৰিছে। বছৰি প্ৰায় ৬৭,০০০,০০০ গাঁইয়ে আৰু ৪০,০০০,০০০ মাইকী ম'হে যদিও গাখীৰ দিয়ে, উৎপাদনত পৃথিবীৰ সকলো দেশতকৈ কম।

নেডাৰলেণ্ডত বছৰি এজনী গাঁইয়ে			৪,০০০ সেৰ
অষ্ট্ৰেলীয়াত বছৰি এজনী গাঁইয়ে			৩,৫০০ সেৰ
চুইডেনত বছৰি এজনী গাঁইয়ে			৩,০০০ সেৰ
এমেৰিকাত বছৰি এজনী গাঁইয়ে			২,৫০০ সেৰ
ভাৰতত বছৰি এজনী গাঁইয়ে			২০৭,২ সেৰ

পৰিকল্পনা কৰি গাখীৰ বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰাতো পৰিতাপৰ বিষয় নহয়নে ? যিটো প্ৰায় ১ কোটি ১৫ লক্ষ মোন উৎপাদন হলেও গাখীৰ আৰু যিটো তেজাল কষ্ট দিয়াটো অতি দুখৰ কথা নহয়নে ? বেমাৰৰ পৰা গৰু-গছক ৰক্ষা কৰিবৰ অৰ্থে বিজ্ঞানবিদ ব্যৱস্থা কৰা উচিত। কিন্তু ক'ত ?

আধিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত বন বা জঙ্ঘলে জনসাধাৰণক অনেক সাহায্য যোগায়। ভাৰতৰ প্ৰায় ২২ ভাগ ভূমি মূল্যবান বনসম্পদৰে ভৰা। শাল, টিক, শিঙা, কুসুম, বক, পাইন, সোণাক, এজাৰ, নাহৰ, নগাভেৰ, চাম, মলগ, অৰ্জুন, চঁপা, শিমুলু আদিৰ ওপৰিও কত মূল্যবান গছ আছে, তাৰ অন্ত নাই। স্বকল্প শিল্প বিস্তাৰৰ অৰ্থে বাঁহ-বেত, পাটদৈ প্ৰচুৰ। কাগজ-কল প্ৰতিষ্ঠাৰ নিমিত্তেও ৭০ বিধ বাঁহ, খাগৰি ইত্যাদি কত কি আছে। চৰকাৰে মনোযোগ দিলেই বহু লোকে এই বনসম্পদৰ জৰিয়তে মূল্যবান বস্তু প্ৰস্তুত কৰি আধিক উন্নতি সাধন কৰিব পাৰে। ট্ৰেইনিং আৰু বস্তু বিক্ৰীৰ স্থলৰ ব্যৱস্থা। নকৰা দোষতেই বনসম্পদ থাকিলেও মানুহে কামত অধিক পৰিমাণে লগাব পৰা নাই।

পৃথিৱীৰ ভিতৰত আটাইতকৈ মৰমৰ নিজৰ জীৱনতো লাটঘাট হৈছে কংগ্ৰেছৰ শাসনত, পৰিকল্পনাৰ দোষত, ভুলত। ভেজাল আৰু অপট্টিকৰ খাদ্য গ্ৰহণৰ ফলত, প্ৰয়োজনীয় খাদ্য নোপোৱাৰ ফলত মানুহৰ স্বাস্থ্য ভাগি গৈছে। তাৰোপৰি চৰকাৰী স্বাস্থ্যবিভাগৰ অকৰ্মণ্যতাৰ ফলত, পৰিকল্পনা সঠিক নোহোৱাৰ ফলত অৱস্থা অসহনীয় হৈ উঠিছে। মৃত্যুৰ হাৰ পৃথিৱীৰ সকলো দেশতকৈ ভাৰতবৰ্ষত বেচি।

জাপানত প্ৰতি ১০০০ জনত			৮ জনৰ মৃত্যু হয়
এমেৰিকা, ইংলণ্ড, জাৰ্মানীত প্ৰতি ১০০০ জনত			৮ জনৰ মৃত্যু হয়]
চুইডেনত প্ৰতি ১০০০ জনত]			৯ জনৰ মৃত্যু হয়]
বৰ্মানিয়া, বুলগেৰিয়া, গ্ৰীচ, সিংহল, কম্বোডা, ফিলিপাইন, ভেনিজুৱালা, পেক পেটৰিকোত প্ৰতি ১০০০ জনত।			১০ জনৰ মৃত্যু হয়]
উত্তৰ এমেৰিকাত প্ৰতি ১০০০ জনত....			৯ জনৰ মৃত্যু হয়]
ৰাছিয়াত প্ৰতি ১০০০ জনত]			৭ জনৰ মৃত্যু হয়]
ভাৰতবৰ্ষত প্ৰতি ১০০০ জনত]			২২ জনৰ মৃত্যু হয়]

বৰ পৰিতাপৰ বিষয় যে আজিও ৪০টি জন্ম হোৱা শিশুৰ ভিতৰত ১৮টি জন্মৰ পাঁচতে মৃত্যুমুখত পৰে। পৰিকল্পনাৰ সাধকতা ক'ত? দ্বিতীয় পৰিকল্পনাত প্ৰতিশ্ৰুতি আছিল—

প্ৰতি ১ হেজাৰ জনৰ কাৰণে		১খন আশ্পাতালত বিচনা।
প্ৰতি ৫ হেজাৰ জনৰ কাৰণে		১ জন নাৰ্চ আৰু স্বামী।
প্ৰতি ২০ হেজাৰ জনৰ কাৰণে		১ জন স্বাস্থ্য-পৰিদৰ্শক আৰু এজন চেনিটেৰী ইন্সপেক্টৰ।

কিন্তু বাস্তৱ অৱস্থা হ'ল—১৯৬০-৬১ত :—

ডাক্তৰৰ প্ৰয়োজন			৯৫,০০০—হ'ল ৭০,০০০
নাৰ্চ			৮৮,০০০—হ'ল ২৭,০০০
বাই			৮৮,০০০—হ'ল ১৮,০০০
স্বাস্থ্য-পৰিদৰ্শক			২২,০০০—হ'ল ১৫,০০০
বিছনা			৪,৩৮,০০০—হ'ল ১,৬০,০০০

কেনচাৰ, যক্ষ্মা, কলেৰা, বসন্ত, গ্ৰহণী, বৰবেমাৰ আদি বেমাৰৰ প্ৰকোপ বাঢ়িছে গৈছে। কেতিয়াবা চিকিৎসালয়ত পেলুৰ ঔষধো পোৱা নাযায়। ইফালে ভাৰতৰ চিকিৎসাৰ অভাৱত, অৱস্থাৰ দোষত চিকিৎসা কৰিব নোৱাৰি বহু নৰনাৰী কম বয়সতে যমৰ আশ্ৰয়লৈ যাবলগা হৈছে। ঝিক! কংগ্ৰেছৰ পৰিকল্পনা!

অধ্যক্ষ মহোদয়, পৰিকল্পনা কৰিও নিবনুৱাৰ সমস্যা সমাধান নহ'ল। কাৰণ পৰিকল্পনা ভুল আছিল। চৰকাৰী হিচাব মতেই—

প্ৰথম পৰিকল্পনাৰ শেষত নিবনুৱা থাকিল ভাৰতত ৫৩ লাখ।

দ্বিতীয় পৰিকল্পনাৰ শেষত নিবনুৱা থাকিল ভাৰতত ৯০ লাখ।

তৃতীয় পৰিকল্পনাৰ শেষতো নিবনুৱা থাকি যাব ১ কোটি ৩৫ লাখ। অৰ্থাৎ ১৯৬৫-৬৬ চনতো নিবনুৱাৰ সংখ্যা হ'ব ১৩৫ লক্ষ। যদি নিবনুৱাৰ সমস্যা সমাধান নহল তেন্তে কি পৰিকল্পনা হ'ল?

পৰিকল্পনাৰ অৰ্থসংগ্ৰহ—দৰিদ্ৰৰ ওপৰত।

প্ৰথম ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা চালু হয় ১৯৫১-৫২ চনৰ পৰা ১৯৫৫-৫৬ চনলৈ। খৰচ হয় ৰাজহুৱা খণ্ডত ২,৪০০ কোটি আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডত ১,৬০০ কোটি।

দ্বিতীয় পৰিকল্পনা চালু হয়, ১৯৫৬-৫৭ চনৰ পৰা ১৯৬০-৬১ চনলৈ। খৰচ হয় ৰাজহুৱা খণ্ডত ৪,৮০০ কোটি, ব্যক্তিগত খণ্ডত ২,৪০০ কোটি।

তৃতীয় পৰিকল্পনা চালু হয় ১৯৬১-৬২ ৰ পৰা ১৯৬৫-৬৬ চনলৈ। খৰচ হয় ৰাজহুৱা খণ্ডত ৭,৫০০ কোটি; ব্যক্তিগত খণ্ডত ৪,১০০ কোটি।

চালিত কৰৰ (Tax) ৰ ওপৰিও প্ৰথম পৰিকল্পনাত ২৫৫ কোটি, দ্বিতীয় পৰিকল্পনাত ১,০৫২ কোটি আৰু তৃতীয় পৰিকল্পনাত ১,৭১০ কোটি বৰ্দ্ধিত টেক্স (Additional Taxation) লগোৱা হয়, (Pocket Book of Information 1961) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ ২,২২৫ কোটিৰ ভিতৰত ১,১১৪ কোটি বিদেশৰ পৰা অনাৰ কথা, দেশত থাৱ আৰু টেক্সৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ কথা। দ্বিতীয় ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ অৰ্থসংগ্ৰহৰ উপায়েই অন্য পৰিকল্পনাসমূহৰ অৰ্থৰ বাটৰ পৰিচয় দিয়ে।

দ্বিতীয় পৰিকল্পনাৰ অৰ্থ

(ক) চলিত ৰাজহৰ ৰাহি (Surplus from Current Revenue.)	১৫০ কোটি
	১৯৫৫-৫৬।
(খ) বৰ্দ্ধিত টেক্স (Additional Taxation)	৪৫০ কোটি
(গ) ৰাজহুৱা ঋণ (Public Loan)	৭০০ কোটি
(ঘ) ক্ষুদ্ৰ সঞ্চয় (Small Savings)	৫০০ কোটি
(ঙ) ৰেলৰ পৰা (Railway Contribution)	১৫০ কোটি
(চ) বৈদেশীক সাহায্য (Foreign Assistance)	৪০০ কোটি
(ছ) ঘাটি ন'ট (Deficit Financing)	১,২০০ কোটি
(জ) ঘৰুৱা অৰ্থবৃদ্ধিৰ অৰ্থে বৰ্দ্ধিত উপায় সৃষ্টি কৰি ...	৪০০ কোটি
(Additional measures to raise domestic resources)	

দেশত কৰ বৃদ্ধি কৰি, দেশত আৰু বিদেশতো ধাৰ লগাই, বিজাৰ্ত বেকত সোন জনা নকৰাকৈ ঘাটি ন'ট ছাপা কৰি, পৰিকল্পনাৰ অৰ্থে টকা সংগ্ৰহ কৰি দেশৰ কল্যাণ কৰিব নোৱাৰাতো দেৱলীয়াৰ নিদৰ্শন। টেক্স দৰিদ্ৰ জনসাধাৰণৰ ওপৰত বেচিকৈ জাপি দিয়া হৈছে, কাৰণ টেক্স দুবিধ, এবিধ প্ৰত্যক্ষ (Direct Tax), যেনে খাজনা, আয়কৰ, লাভকৰ; অন্য বিধ পৰোক্ষ (Indirect), যেনে, বিক্ৰী-কৰ (Sales Tax), পৰোক্ষ কৰ জনসাধাৰণৰ ওপৰত ঘূৰি পৰে।

কংগ্ৰেছ ৰাজত্বত ধনিক শ্ৰেণীৰ টেক্স কমিছে—

আধিক বছৰ				মোট আদায়ী কৰৰ ভিতৰত প্ৰত্যক্ষ কৰৰ অংশ
১৯৪৮-৪৯				শতকৰা ৫০.২
১৯৫৫-৫৬				শতকৰা ৩৪.১
১৯৬০-৬১				শতকৰা ২৭.৪

ক্ৰমে পৰোক্ষ টেক্স বা দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীৰ ওপৰত লগোৱা টেক্স বৃদ্ধি হৈছে

		১৯৪৯-৫৬ চনত	১৯৬০-৬১ চনত
(ক) কাগজৰ ওপৰত		৬১ কোটি	৭৯ কোটি
(খ) কেৰাচিন		২, কোটি	৬ কোটি
(গ) জুইশালা		১০ কোটি	১৮ কোটি
(ঘ) চেনি		১৬ কোটি	৫৯ কোটি

ধপাতৰ পৰা ৫১ কোটি টেক্স আদায় কৰিছে। এই সমস্ত টেক্স জনসাধাৰণৰ পৰা ব্যৱসায়ীয়ে আদায় কৰি চৰকাৰক দিয়ে। অৰ্থাৎ বিক্ৰী কৰোঁতে দামৰ লগত এই টেক্স সাঙুৰি দিয়ে।

বিদেশৰ ওচৰত ভাৰতৰ ধাৰ দেশ ধাৰত পোত খালে। দৈনিক নিচেই কমেও বিদেশৰ ওচৰত ২১ কোটিটকৈ ধাৰ লাগিছে। আমাৰ বণ্টানি প্ৰায় বছৰি ৬০০ কোটি টকাৰ মূল্যৰ দ্ৰব্য কিন্তু আমদানি ১,০০০ কোটিৰো অধিক; দেখাতেই ৪০০ কোটি বছৰি ঘাটি পৰিছে। ১৯৬২-৬৩ চনত আমদানি ১১২০ কোটি, বণ্টানি মাত্ৰ ৬৮৮ কোটি, দেখাতেই ৪৩২ কোটিৰ ঘাটি। তাৰোপৰি পৰিকল্পনাৰ কাৰণে টকা অনা হৈছে ধাৰ কৰি :—

প্ৰথম পৰিকল্পনাত			১৯৬ কোটি
দ্বিতীয় পৰিকল্পনাত			৮৭০ কোটি
তৃতীয় পৰিকল্পনাত			২,৬০০ কোটি

ধাৰ লাগিছে। ইয়াত সুদ শতকৰা ৩% টকাৰ পৰা ৬% টকালৈকে দিব লাগিব।

এমেৰিকাৰ সুদ			৫% টকা
বাছিয়াৰ সুদ....			২% টকা
পশ্চিম জাৰ্মানীৰ সুদ			৬% টকা
জাপানৰ সুদ			৫%—৬% টকা

(ক) জাপানৰ ওচৰত ধাৰ			১০২ কোটি
(খ) চেকোচ্লভেকিয়া ওচৰত ধাৰ			২৩ কোটি
(গ) ফ্ৰান্সৰ ওচৰত ধাৰ			৩৮ কোটি
(ঘ) পশ্চিম জাৰ্মানীৰ ওচৰত ধাৰ			৩৪২ কোটি
(ঙ) পলেণ্ডৰ ওচৰত ধাৰ			২৯ কোটি
(চ) ইংলণ্ডৰ ওচৰত ধাৰ			(২৩৪, × ১৫৩ কোটি
(ছ) ৰুছৰ ওচৰত ধাৰ			৩৮৪ কোটি
(জ) যুগোচ্লাভি়াৰ ওচৰত ধাৰ			১৯ কোটি

(ঝ) এমেৰিকাৰ ওচৰত ধাৰ ১৯৫৪ কোটি

(ঞ) সংগঠন আৰু উন্নয়নৰ আন্তৰ্জাতিক বেংক
(International Bank of Reconstruction
and Development)

১৯৬২ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰলৈ ৩৮৯ কোটি

(ট) বিশ্বসংঘৰ বিশেষ পুৰ্জি ১২৯'৬ লাখ

ভাৰতৰ ভিতৰৰ প্ৰভিডেণ্ট ফণ্ড, জীৱন বীমাৰ টকা আৰু ক্ষুদ্ৰ সঞ্চয়ৰ টকাও চৰকাৰে খৰচ কৰিছে। মুঠ ধাৰ ৯৬৫৮ কোটিৰো অধিক হৈছে। তৃতীয় ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ কালত বছৰি বিদেশক গড়ে ১০০ কোটি টকা কৰি পৰিশোধ কৰি দিব লাগিব। বছৰি প্ৰায় ২৫০ কোটি সুদ ভৰিব লগা হয়। কংগ্ৰেছ চৰকাৰে দেশখন পোনাতি পৰ্য্যন্ত ধাৰত সোমোৱালে পৰিকল্পনাৰ-ফলাফল এই হৈ।

ভাৰতত ধনিক-শোষক শ্ৰেণীৰ ৰাজত্ব আগতে উল্লেখ কৰি আহিছে। যে, ভাৰতত দুই শ্ৰেণী লোক আছে। ধনী আৰু দৰিদ্ৰ অৰ্থাৎ শোষক আৰু শোষিত। এই দুই শ্ৰেণীৰ লোক থাকিলে অৰ্থাৎ ধনীৰ সম্পত্তি ৰাজহুৱা নকৰি যদি পৰিকল্পনা কৰা হয় তেন্তে সেই পৰিকল্পনা ধনিকৰ উপকাৰতহে আহিব। এজোপা গছত বঘুমালা থাকিলে, গুৰিত সাৰ পানী দিলে বঘুমলাৰ চেহেৰাহে ভাল হ'ব; গছ শুকহি যাব। ভাৰতত ধনিক শ্ৰেণীক ৰাখি কংগ্ৰেছ চৰকাৰে যি পৰিকল্পনা কৰিছে সি মূলতে ধনিকৰ সংখ্যা, অৰ্থ আৰু বৃদ্ধি কৰাৰ বাহিৰে একো নহয়।

বিভিন্ন ৰাজ্যত কোম্পানী (১৯৬৩ চনৰ ৩১ মাৰ্চত)

অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ		৪৬৬ টা	উৰিষ্যা		২১৬ টা
অসম		৩৭২ টা	ৰাজস্থান		৪৩৪ টা
বিহাৰ		৩৩৮ টা	উত্তৰ প্ৰদেশ		১০৬৮ টা
কেৰেলা		১০৪৬ টা	পশ্চিম বঙ্গ		৮৭৫৪ টা
মধ্যপ্ৰদেশ		৩৩১ টা	আন্দামান		১ টা
মাদ্ৰাছ		২৯৩৩ টা	হিমাচল প্ৰদেশ		৯ টা
মহাৰাষ্ট্ৰ		৫১৫২ টা	দিল্লী		২০০১ টা
মহিশূৰ		৬৬৫ টা	মণিপুৰ		৫ টা
পাঞ্জাব		৮৩৪ টা	ত্ৰিপুৰা		৮ টা
			গোৱা		১ টা

মুঠ ২৫,৫২৪ টা কোম্পানী। নিয়োজিত ধন ২,২৯৬ কোটিৰ অধিক। সৰু সৰু দল ব্যৱসায়ী আৰু অনেক। ইতিমধ্যে ভাৰতৰ ভিতৰৰ আৰু বাহিৰৰ বহু কোম্পানী আহি বেজিষ্টাৰ্ড কৰিছেহি। আগতে বিদেশী কোম্পানীয়ে দেশীয় কোম্পানীৰ লগত লগ লাগি কাৰৱাৰ কৰিছিল; শিল্প, কল-কাৰখানা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল; এতিয়া স্বাধীন হিচাবে কৰিব।

ভাৰতত ৬৫৪ টা বেংক আছে; কেৱল চিডিউলড্ বেংকত (Scheduled Bank) ধনী সকলৰ ৮,০০০ কোটিৰ অধিক টকা ব্যৱহৃত হৈ আছে। ১৯৬৩ চনৰ ভিতৰত ১ কোটি ৩২ হাজাৰ জন লোকে চেভিং বেংকত ৪৭৩ কোটি ২৮ লক্ষ টকা জমা ৰাখিছে। প্ৰায় গোটাই টকা বোৰ ধনিক-শোষণকাৰীৰ নহয় নে?

বেংক				মালিক
চেণ্ট্ৰেল বেংক অৱ ইণ্ডিয়া				টাটা।
বেংক অৱ ইণ্ডিয়া				টাটা।
ইউনাইটেড্ কমবাৰচিয়েল বেংক				বিড়লা।
ইউনাইটেড্ কমবাৰচিয়েল বেংক				মফতলাল।
বেংক অৱ বৰদা				গোয়েঙ্কা।

ইত্যাদি বৰ বৰ বেংকত কাৰ টকা জমা আছে? দৰিদ্ৰক শোষণ কৰি ধনীয়ে টকা জমা কৰা নাইনে? কংগ্ৰেছৰ শাসনত কাৰ লাভ হৈছে? ১৯৬১ চনৰ টকা লাভ কৰা নাই নে? ১৯৪৭ চনত ভাৰতত বিদেশী মূলধন নিয়োজিত হৈ আছিল ৩০০ কোটি টকা; ১৯৫৭ চনত ৬১০ কোটি হল। ভাৰতবৰ্ষ দেশী বিদেশী এই কেই জনমান ধনিয়েই। আমাৰ দেশত দৈনিক সংবাদ পত্ৰৰ প্ৰচাৰৰ সংখ্যা প্ৰচাৰ পত্ৰবোৰ সবহভাগ ধনীৰ হাততেই।

কংগ্ৰেছ চৰকাৰে আৰু কংগ্ৰেছ নেতা সকলে প্ৰচাৰ কৰে যে, অচিৰেই ভাৰতত ৰামৰাজ্য হ'ব। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ (Public sector) যোগেদি সমাজ-তান্ত্ৰিক, শিল্প আনিলেই সমাজ তন্ত্ৰবাদ নহয়। সমাজতান্ত্ৰিক সমাজত উৎপাদনৰ স্থল, উৎপাদন আৰু বিতৰণৰ ভাৰ শ্ৰমিক মজদুৰৰ হাতত থাকে। বৰ্তমান ৰাষ্ট্ৰীয় কৰা, ৰাজহুৱা খণ্ডত পৰিচালিত কৰা, শিল্পত শ্ৰমিক বা কৰ্মচাৰী সকলৰ কিবা পৰামশ লোৱা হৈছেনে মৰ্তেই নাই। মাত্ৰ ওপৰৰ পৰা হুকমত চলোৱা হৈছে আৰু লাভত বিক্ৰী কৰা নিৰ্ণয় ভাৰ থাকে শ্ৰমিকৰ সামূহিক পৰামশৰ ওপৰত। কংগ্ৰেছ-চৰকাৰে বস্ত্ৰৰ বা ইলেকট্ৰিচিটিৰ দাম নিৰ্ণয় কৰোঁতে কৰ্মী সকলৰ পৰামশ লয়নে? কোনো কালে নলয়। অৱশ্যে ব্যক্তিগত খণ্ডতকৈ ৰাজহুৱা খণ্ডত টকা খটোৱা ভাল। কিন্তু ক্ৰমে ৰাজহুৱা খণ্ডত অৰ্থনিয়োগ কমিহে আহিছে। কাৰণ:

প্ৰথম পৰিকল্পনাত ৰাজহুৱা খণ্ড ১,৫৬০ কোটি।

ব্যক্তিগত খণ্ড ১,৮০০ কোটি।

দ্বিতীয় পৰিকল্পনাত ৰাজহুৱা খণ্ড ৩,৭৩১ কোটি।

ব্যক্তিগত খণ্ডত					৩,১০০ কোটি।
তৃতীয় পৰিকল্পনাত বাজহৰা খণ্ডত					৬,৩০০ কোটি।
ব্যক্তিগত খণ্ডত					৪,১০০ কোটি।

সেয়ে হলেও অন্যহাতে ব্যক্তিগত হিচাবে কোম্পানী বিলাকে কোটি কোটি টকা নিয়োগ কৰিছে। বাজহৰা খণ্ডৰ মৰ্য্যদা থাকিল ক'ত ?

তিনিটা ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা কৰি শিক্ষাৰ উন্নতি সাধন কৰিব পৰা নহ'ল। স্বাধীনতাৰ ১০ বছৰৰ ভিতৰত বিনামূলীয়া শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ কথা আছিল কিন্তু হৈ নুঠিল। অৰ্থাৎ প্ৰতিশ্ৰুতি অনুযায়ী কাম হৈ উঠা নাই। দ্বিতীয় পৰিকল্পনাত আশ্ৰয় প্ৰাৰ্থীৰ আৰু অন্যান্যৰ কাৰণে ১০৭৯৪৭ টা ঘৰ নিৰ্মাণকৰাৰ কথা আছিল মাত্ৰ ৭৯৪৫৪ টা ঘৰহে নিৰ্মাণ হ'ল।

এই কেইবছৰৰ ভিতৰত অৰ্থাৎ পৰিকল্পনাৰ কালছোৱাত সমাজত দুৰ্নীতিয়ে ভৰি পৰিল। চৰকাৰে Anti-Corruption Department অৰ্থাৎ দুৰ্নীতি নিৰাৰণ বিভাগ খুলিবলগীয়া হ'ল কিন্তু দুৰ্নীতি অদ্য পৰিমিত অবাধ গতিত চলি আছে। ইজনে সিজনক ঠগ কৰাৰ আজি লোক ব্যস্ত। কাকো বিশ্বাস কৰিব নোৱাৰা হল কি কাচাৰী, কি কাৰখানা, কি কণ্ট্ৰেক্ট, কি অফিচ, কি দোকান, কি মন্ত্ৰী কি অমন্ত্ৰী সকলোতে দুৰ্নীতি। পৰিকল্পনা কৰি এই দুৰ্নীতিৰ বামৰাজ্যকে সৃষ্টি কৰা হৈছে—নেকি ?

অধ্যক্ষ মহোদয়, এইবাৰ অসমৰ পৰিকল্পনাৰ ফালে এবাৰ চোৱা হওক। অসমৰ মাটি কালি ৪৭,০৯১ বৰ্গমাইল, লোকসংখ্যা ১,১৮,৭২,৭৭২, প্ৰতি বৰ্গমাইলত লোক ২৫২ জন। প্ৰতি হাজাৰ পুৰুষৰ ভিতৰত ৮৭৬ গৰাকী মহিলা। শিক্ষিত বা লিখিব পঢ়িব জনা ১,০০০ জনৰ ভিতৰত ২৮৩ জন। প্ৰাকৃতিক সম্পদৰে ভৰা কৃষিপ্ৰধান ৰাজ্য। অসমৰ চাহ শিল্পই নিচেই কমেও বছৰি ৫০ কোটি বিদেশী মুদ্ৰা অৰ্জন কৰায়। বানপানী এই দেশৰ কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত মূল সমস্যা। প্ৰথম পৰিকল্পনাত ১৭ কোটি, দ্বিতীয়ত ৫৭ কোটি আৰু তৃতীয় পৰিকল্পনাত ১২০ কোটি টকা যদিও ধৰা হৈছিল—সি যথেষ্ট নহয়। অসম পিচ পৰা সকলো ক্ষেত্ৰতে। এনে স্থলত ভাৰত চৰকাৰৰ পৰা বা পৰিকল্পনা কমিছনৰ (Planning Commission) পৰা অধিক টকা আদায় কৰিব নোৱাৰাত অসম চৰকাৰ আৰু অসমৰ কংগ্ৰেছীসকলৰ অপদাৰ্থ-তাৰে প্ৰমাণ হয়। জনসংখ্যা পৰিমাণ বা মাটি কালি বা অনুন্নত ৰাজ্য হিচাবে অসমত অনেক উন্নয়ন আঁচনি লবৰ কাৰণে স্থল থকা স্বত্বেও কিয় অধিক টকা আনিব নোৱাৰিলে বুজি নাপাওঁ।

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI: Sir, I may point out that I am misinter preted by the hon. Member. Yesterday I said that Government of India had the bulk of money and it would provide money for the public sector institutions. So far as the public sector undertakings of the States are concerned, only Rs. 135 crores will be given, whether it is under the centre or the State.

Shri KHOGENDRA NATH BARBARUAH: আমাৰ অৰ্থনীতি ভাৰতৰ অৰ্থনীতিৰ অঙ্গ । অসমতো দেশী-বিদেশী কোম্পানীয়ে গোটেই অৰ্থ গ্ৰাস কৰিছে । প্ৰায় গোটেই চাহ-শিল্প, তেল, কয়লা—এই ধনিক শ্ৰেণীৰ হাতত । এই ধনিক শ্ৰেণীৰ সম্পদবাজি বাজহুৱা কৰি পৰিকল্পনা নকৰিলে জনসাধাৰণৰ উপকাৰ হ'ব নোৱাৰে ।

অসমত যে ২৭ হাজাৰ ভিক্ষাৰী আছে, সেই সকলৰ উন্নতিৰ অৰ্থে কিবা পৰিকল্পনা কৰা হ'লনে ? যদি ভিক্ষাৰীৰ কাৰণে—অতি দৰিদ্ৰৰ কাৰণে পৰিকল্পনা কৰা নাই—তেন্তে কাৰ কাৰণে কৰিলে ? ক্ৰমে আৰু ভিক্ষাৰী বাঢ়িছে ।

নিবনুৱাৰ সংখ্যাও ২½ লাখৰ কম নহ'ব । চৰকাৰী হিচাবমতেই অসমত প্ৰায় বছৰি নিচেই কমেও ৪½ লাখ লোক বৃদ্ধি পায় । সেই অনুপাতে চাকৰিৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছেনে ? মুঠেই নাই । শিক্ষা আৰু ট্ৰেইনিঙৰ ভাল ব্যৱস্থা নথকাত আমাৰ ডেকা লৰা বহুতো কামৰ পৰা বঞ্চিত হ'ব লগা হৈছে । অসমত কেৱল কাগজৰ কলেই ৪টা বহে । বৰ্তমান এটিও নাই—সেইয়ে পৰিকল্পনা ! ঘৰুৱা শিল্পবিস্তাৰৰ কাৰণে অদ্ভুত স্থল আছে, তাতো বহু লোক নিয়োগ হ'ব পাৰে । কিন্তু ট্ৰেইনিং ক'ত ? বিক্ৰীৰ স্থল ক'ত ? ফলত নিবনুৱাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাইছে । চৰকাৰৰ বিনিয়োগ অফিচৰ (Employment Exchange) হিচাব মতেই—

১৯৬২ চনত		৪৩,৪৭৩ জন	চাকৰি পায় ৭৩৪ জন
১৯৬৩ চনত		৫১,৩৪৬ জন	চাকৰি পায় ৮৭০ জন

ইফালে বাগানত মজদুৰক অনেক আজুহাতত কামৰ পৰা বিদায় দিছে ।

১৯৫৭ চনত বাগানৰ কৰ্মীৰ সংখ্যা		৫,৩৬,০০০
১৯৫৮ চনত বাগানৰ কৰ্মীৰ সংখ্যা		৫,২৩,০০০ (বাগান ৭৮৯ খন)
১৯৫৯ চনত বাগানৰ কৰ্মীৰ সংখ্যা		৫,০১,০০০ (বাগান ৭৯২ খন)
১৯৬০ চনত বাগানৰ কৰ্মীৰ সংখ্যা		৪,৫৩,০০০ (বাগান ৭৯৯ খন)

পৰিকল্পনা কৰি বাগানৰ কৰ্মী বিদায় দিয়া হৈছে—এই সকলে কেনেকৈ জীৱন নিৰ্ব্বাহ কৰিছে খবৰ আছেনে নাই, অসমত ২৫,৭০২ খন গাওঁ আছে, গড়ে ১০জন নিবনুৱা ধৰিলেও ২৫৭০২০ জন নিবনুৱা আছে ।

পৰিকল্পনাৰ ফলত কৃষিৰ উন্নতি নহ'ল । যদি কৃষিৰেই উন্নতি নহয় তেন্তে কি পৰিকল্পনা ?

প্রধান শস্যৰ মাটি-কালি

		১৯৬১-৬২	১৯৬২-৬৩
শাৰদীয় শস্যৰ কালি		৪৬৯০০০ হেক্টৰ	৪০১০০০ হেক্টৰ
শীত শস্য (Winter rice)		১৪১১০০০ হেক্টৰ	১৪০০০ হেক্টৰ
বসন্তকালীন শস্য (Spring rice)		১২১০০০ হেক্টৰ	১১৯০০০ হেক্টৰ
কপাহ (Cotton)		১৫০০০ হেক্টৰ	১৫০০০ হেক্টৰ
পাট (Jute)		১৪১০০০ হেক্টৰ	১৩৫০০০ হেক্টৰ
কুঁহিয়াৰ (Sugarcane)		২৯০০০ হেক্টৰ	২৮০০০ হেক্টৰ
ধপাত (Tobacco)		১০০০০ হেক্টৰ	১০০০০ হেক্টৰ
জলকীয়া (Chillies)		৭০০০ হেক্টৰ	৭০০০ হেক্টৰ

উৎপাদনৰ স্থল কমোৱাহে হ'ল। ইফালে উৎপাদনো কমিছে।

চাউল উৎপাদনৰ হিচাব

		১৯৬১-৬২	১৯৬২-৬৩
শীতকালীন চাউল		১৪৩৪০০০ টন	১২২৮০০০ টন
বসন্তকালীন চাউল		১৩০০০ টন	১২০০০ টন
মৰাপাট		১২২০০০ টন	১২১০০০ টন
কপাহ		৯৫০০০ টন	৬৫০০০ টন

ইফালে কেন্চাৰ, কলেৰা, যক্ষ্মা, লেপ্ৰচি, পিত্ত আদি কত কি বেমাৰে বাইজক বেচি ধৰিছে। বোগীৰ চিকিৎসা :—

১৯৬১				৫,০০৯ জন
১৯৬২				৫,১০২ জন
১৯৬৩				৫,৫১০ জন

ইয়াৰ পৰা বুজা যায় দেশ কোন ফালে ধাল খাইছে। ইফালে আশ্পতালত বিচনা নাপাই কম বয়সতে বহুলোকে ইহলীলা সম্বৰণ কৰিব লগীয়াত পৰিছে।
ধিক্। কংগ্ৰেছী শাসন।

চুৰি-ডকাইতি বৃদ্ধি পাইছে। খাবলৈ নাপাই, চাকৰি নাপাই—চুৰি বিদ্যাত ধৰিব লগাত পৰিছে—আজি আমাৰ ভাই-ককাই সকলেই।

সাধাৰণ চুৰি কেছ			১৯৬১	৪,৮৫৭ টা
			১৯৬২	৪,৯৪৮ টা
সিদ্ধি দিয়া বা গৃহপ্ৰৱেশ কৰা চুৰি কেছ	১৯৬১			৩,৫০৪ টা
	১৯৬২			৩,৯৭৪ টা

ইফালে পুলিচৰ থানা ক্ৰমে বৃদ্ধি পাইছে।

পুলিচ থানাৰ সংখ্যা আউটপ'ষ্টৰ সংখ্যা

১৯৬০				১২২ খন	৫৪ খন
১৯৬১				১২৭ খন	৬৩ খন
১৯৬২				১২৯ খন	৮২ খন

অধ্যক্ষ মহোদয়, বিত্ত মণ্ডল “বাজেট বক্তৃতা” উল্লেখ আছে—৩৪ পৃষ্ঠাত (অসমীয়া) যে ১৯৬৩-৬৪ চনত ৩,৯৫১ বিঘা মাটি বিতৰণৰ কাৰণে খুলি দিয়া হয়। গড়াখহনীয়া, মাটি অধিগ্ৰহণ কাৰ্য্যত আৰু অন্যান্য কাৰণত ক্ৰমে ভূমিহীনৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাইছে অসমত। চৰকাৰৰ হিচাবমতেই বছৰি শতকৰা ৩% ভাগ লোক বৃদ্ধি পায়—অৰ্থাৎ প্ৰায় বৰ্তমান অসমৰ লোক ১২৫ লাখ ধৰিলে নিচেই কমও মুঠ ৪ লক্ষ লোক বৃদ্ধি পায় ১৯৬৩-৬৪ চনত। গড়ে (৪০০০০০ লোকক ৩৯৫১ বিঘাৰে হৰণ কৰিলে) এক লোচাতকৈও কম পৰে। অদৰকাৰী বিজাত, শ্ৰেণীঃ শ্ৰাণ্ট খুলি সমবায় কো-অপাৰেটিভ, ষ্টেট ফাৰ্মিঙৰ যোগেদি বিতৰণ কৰা উচিত।

দেশত যদি ভিক্ষাৰী বৃদ্ধি পায়, নিবনুৱাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পায়, বোগী বেচি হয়, আশ্পতালৰ সংখ্যা বাঢ়ে, কেছ বেছি হয় (গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় এই দুটি কাচাৰীত ৫ হাজাৰ ৫ হাজাৰ ১০ হাজাৰ কেছ আছে), পুলিচৰ থানা বৃদ্ধি পায়, দুৰ্নীতিৰ মাত্ৰা চৰে, তেন্তে পৰিকল্পনা কৰি দেশ কোন ফালে পঠিওৱা হৈছে? উন্নতিৰ ফালেনে অধোন্নতিৰ ফালে? দিল্লীৰ ওচৰত ধাৰ—১৫০ কোটিৰো অধিক হ'লহি, দেশ ধাৰত পোত খোৱা নাইনে?

অসম চৰকাৰে ২০০ কোটি টকাৰ চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ আঁচনি হিচাবে পৰিকল্পনা আয়োগৰ ((Planning Commission) ওচৰত যি “মেমোৰেণ্ডাম” বা স্মাৰক-পত্ৰ দাখিল কৰিছে তাক কি ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে বুজা নাযায়। মোৰ বোধেৰে পিচ পৰা অসমৰ কাৰণে ই যথেষ্ট নহয়।

অধ্যক্ষ মহোদয় ! কেন্দ্রীয় আৰু ৰাজ্যিক, দুয়োখন চতুৰ্থ ৫ বছৰীয়া পৰিকল্পনা পূৰ্বৰ দোষ-ত্রুটি, কৃতকাৰ্যতা-ব্যৰ্থতা অৰ্থাৎ সন্মত অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি প্ৰস্তুত কৰা উচিত।

Shri MOHANAN A BORA (Bihpuria) : অধ্যক্ষ মহোদয়, মাননীয় বন্ধু বৰবৰুৱা ডাঙৰীয়াই জাতীয় পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ সুবিধা দিয়াৰ বাবে তেখেতক ধন্যবাদ জনাইছো। তেখেতে জাতীয় পৰিকল্পনাৰ কথা আলোচনা কৰিছে কিন্তু জাতীয় পৰিকল্পনাৰ কোনো কাগজ-পত্ৰ আমাৰ হাতত পৰা নাই। মাত্ৰ ৰাজ্য-পৰিকল্পনাৰ এটা খচৰা দেখিবলৈ পাইছো। তাৰ পৰা বুজিব পাৰিছো, চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত আমাৰ ৰাজ্যত মোটামোটিভাবে ৩৭৫ কোটি টকা খৰচ ধাৰ্য্য কৰা হৈছে। তাৰে বিভিন্ন শিতানত বেলেগ বেলেগ বকমে একবকম ধাৰ্য্য কৰিছে। এই খচৰাৰ যোৱা পৰিকল্পনাৰ হিচাবত দেখা যায় বানপানী নিয়ন্ত্ৰণ বিভাগত প্ৰথমে মাত্ৰ ৫ কোটি টকা ধৰা হৈছিল। সেই পাঁচকোটি খৰচ হৈ (likely expenditure) ১১ কোটি হ'লগৈ। আমাৰ তৃতীয় পৰিকল্পনা কৰাৰ সময়ত বানপানী নিয়ন্ত্ৰণত গুৰুত্ব দিছিল যদিও টকা বেছি ধৰা নাছিল। পিছত বানপানী নিয়ন্ত্ৰণ বিভাগৰ মন্ত্ৰী মহোদয়ে দুগুণৰ বেছি টকা ধৰি বঢ়ালে আৰু তাৰ বাবে তেখেতক ধন্যবাদ জনাইছো।

চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে অলপ আলোচনা কৰোঁতে শ্ৰীবৰবৰুৱাই কৈছিল যে পৰিকল্পনা কাৰ্য্যত মানুহৰ যিটো উদ্যম হ'ব লাগিছিল, সেই উদ্যম হোৱা নাই। এই কথা বহু পৰিমাণে সঁচা। তেখেতে স্বাধীনতা আন্দোলনৰ কথা উল্লেখ কৈছে যে জনসাধাৰণে যি উদ্যমেৰে স্বাধীনতা আন্দোলনত যোগদান কৰিছিল সেই উদ্যমেৰে পৰিকল্পনাত যোগদান কৰা নাই। অৱশ্যে সেইটো সৰ্বভাৰতীয় আন্দোলনত দেশৰ স্বাধীনতা লক্ষ্য থকাৰ কাৰণে সকলো দলৰ মানুহেই তাত পূৰ্ণ উদ্যমেৰে যোগ দিছিল আৰু সেইদৰেই ১৯৬২ চনত চীনা আক্ৰমণৰ সময়তো বাইজে উদ্যমেৰে কামত লাগি গৈছিল। সেই উদ্যমে পৰিকল্পনাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰিব নোৱাৰাতো দুঃখৰ কথা। এতিয়ালৈকে এটা পৰিকল্পনা হৈ গ'ল আৰু তাত বাইজে পাৰ্থ্যমানে সহযোগ আগবঢ়াইছে যদিও বহুতো ক্ষেত্ৰত পূৰ্ণ উদ্যমৰ অভাৱ পৰিলক্ষিত হৈছে।

পৰিকল্পনাত বিদেশী মূলধন খটোৱাটো শ্ৰীবৰবৰুৱাই যেন ভাল পোৱা নাই। মই কওঁ, বিদেশী মূলধন নহলে আমাৰ পৰিকল্পনাই সম্ভৱপৰ হ'ব নোৱাৰে আৰু সেইটো দোষৰ কথাও হ'ব নোৱাৰে। আমি শুনিবলৈ পাইছো যে ৪ৰ্থ পৰিকল্পনাত ২১,৫০০ কোটি টকা খৰচ কৰা হ'ব। এই টকা ৩য় পৰিকল্পনাৰ প্ৰায় ২১ গুণ হ'ব। ইয়াৰ বাবে মই চৰকাৰক ধন্যবাদ জনাইছো যদিও এটা কথাত হতাশ নহৈ পৰা নাই। সেইটো হৈছে ইমান টকাৰ সমল ক'ত পাব আৰু এই পুঁজি সংগ্ৰহ কৰিব ক'ৰ পৰা? অসমৰ বাইজে দিয়া ৰাজহৰ পৰিমাণ ভাৰতৰ আটাইবোৰ ৰাজ্যত-কৈ বেছি। অন্য ৰাজ্যত মানুহ মূৰে গড়ে ১৫.৮৫ পয়ছা খাজনা দিয়ে আৰু অসমত দিয়ে ১৮.২৮ পইছা। এনে অৱস্থাত আমাৰ মানুহৰ ওপৰত কৰা বোজা জাপি দিয়া বৰ্ত্তমান সময়ত উচিত নহ'ব। তেনেহলে এই টকাৰ বাবে যি আৰ্থিক সম্ভাৱ লাগিব সেইটো ক'ৰ পৰা পাব?

উপাধ্যক্ষ মহোদয়, এই ৪ৰ্থ পৰিকল্পনাৰ এটা বিশেষ লক্ষ্য হোৱা উচিত যে আমাৰ ৰাজ্যখন ১৯৬২ চনৰে পৰা বেছি বিপদৰ সন্মুখীন হৈছে। সেই কাৰণে পৰিকল্পনাৰ দৃষ্টিভঙ্গি অধিক আত্মৰক্ষামূলক হোৱা উচিত। গতিকে প্ৰথমতে উৎপাদনত জোৰ দিব লাগে আৰু দ্বিতীয়তে যাতায়াতত জোৰ দিব লাগে, যাতে যাতায়াতৰ বাবে কৰা ৰাস্তাবোৰ দেশ ৰক্ষাৰ কামতো সময়মতে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা

যায়। চাৰিওফালে আমাক শত্ৰুৱে বেৰি আছে—আনকি দেশৰ ভিতৰতো শত্ৰু বাঢ়ি গৈছে। চৰকাৰৰ যিটো চোৰাংচোৱা বিভাগ আছে সেইটোও শক্তিশালী নহয়। সেই কাৰণে দেশৰ কথাবিনাক ৰাইজে জনাৰ আগতে বিদেশীয়েহে গম পায়। আকাশবাণীয়ে ঘোষণা কৰাৰ আগতেই পাকিস্তান বা চীনা বেডিয়ই ঘোষণা কৰে। গতিকে চোৰাংচোৱা বিভাগটো বেচি শক্তিশালী কৰিব লাগে যাতে বিদেশীৰ Spying আমাৰ দেশত নিৰ্মূল কৰিব পৰা যায় আৰু পৰিকল্পনাৰ আঁচনিবোৰো এনেভাৱে হাতত লব লাগে যাতে সময়ত দেশৰক্ষা কামতো সহায় হয়। কিয়নো আমি যেতিয়া দেশ বিভাজন কৰিবলৈ বাঢ়ি হৈছিলো, তেতিয়াই আমি ধৰি লৈছো—এক বৰ্মমতাৱলম্বী ৰাষ্ট্ৰ এখনৰ ওচৰতে ধৰ্ম নিৰপেক্ষ ৰাষ্ট্ৰ এখন থাকিলে যিটো পৰিণাম হব লাগে, সেইটোৱেই হৈছে। তাৰ কাৰণে বিলাপ কৰি লাভ নাই। তাৰ পৰা আমাৰ মি সমস্যা উৎপত্তি হৈছে সেই সমস্যাৰ আমি সম্মুখীন হবই লাগিব। চৰকাৰৰ শিথিলতাত দেশৰক্ষা নহব। আমাৰ মিসকলে দেশৰক্ষাৰ ভাৰ লৈছে, সেইসকলে যদি দেশৰক্ষা কৰিব নোৱাৰে আমি তেতিয়া নেৰিম—দেশবাসীয়ে নেৰিব। তৃতীয় পৰিকল্পনাৰ আৰম্ভণীতে নিয়োগৰ কথাত কোৱা হৈছিল যে আমাৰ নিয়োগ কৰিবলৈ কম মানুহহে বাকী থাকিব। কিন্তু এতিয়া চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ আৰম্ভণীৰ সময়ত দেখা গ'ল যে যথেষ্ট নিবনুৱা মানুহ থাকি গ'ল।

“As already indicated earlier, the Third Plan is expected to leave behind a backlog of 3.32 lakh persons unemployed and with the addition of 6.42 lakh persons in the labour force during 1966-71, the Fourth Plan will have to take care of 9.64 lakh job requirement.”

আমাৰ নিয়োগৰ ক্ষেত্ৰত দেখিছো, সেই পৰিকল্পনাত খুব বেছি কৃতকাৰ্য্য হব পৰা নাই। আমাৰ নিবনুৱা বহু মানুহ থাকি যায়। আমি প্ৰত্যেক পৰিকল্পনাতে ক্ষেত্ৰত হে ঠিক হৈছে। সিও মাত্ৰ টকা খৰচৰ ক্ষেত্ৰত, বিভাগ বঢ়োৱাৰ হোৱা নাই। গৰ্ব কৰা হৈছে যে এইবাৰ প্ৰচুৰ খেতি হৈছে, কিন্তু কাৰ অনুগ্ৰহত? হয় আৰু খেতি ভাল হয়। যোৱা শালি খেতিত আমাৰ ৰাজ্যত উৎপাদন মোৰ উৎপাদন যে বেছি হৈছে। আমি সংগ্ৰহ কৰিব নোৱাৰিব পাৰো, কিন্তু নাথাকে। কিয়নো বতৰ বেয়া হলেই খেতি বেয়া হব।

যিহওক, আমাৰ কৃষি বিভাগ আৰু সমূহীয়া উন্নয়ন বিভাগ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে একেলগ কৰিবলৈ লৈছে। সেইটো ভাল হৈছে। একেটা বিভাগ বা শাসনৰ তললৈ অনাতো বেছি ভাল; তেতিয়া বৰ্তমানৰ অৰিয়াঅৰি নোহোৱা হব। আজি কৃষিৰ উন্নতিৰ কাৰণে মিসকলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিবলগীয়া হৈছে, তেওঁলোকে বৰ্জ্তাহে দিছে, আমাৰ খেতি কৰা লাওলটোকে কিন্তু বদলি কৰিব পৰা নাই। কৃষি বিভাগে উন্নতি কৰিবলৈ বৈজ্ঞানিক উপায়েৰে মানুহক যিমান আগবঢ়াই নিব লাগিছিল—যি দিহা—পৰামৰ্শ দিব লাগিছিল, সেইটো পৰা নাই।

মই জনাত মাত্ৰ প্ৰচাৰকাৰ্য্যহে হৈছে, কিন্তু আচলতে সহায় দিব পৰা নাই। আকৌ ৪ৰ্থ পৰিকল্পনাত কৃষিৰ ওপৰত বেছি জোৰ দিয়াই ঠিক হব। ইয়াৰ শেষলৈ আমাৰ মানুহ ডেৰ কোটিৰ ওচৰ পাব। ১১৮ লাখ মানুহক লগা খাদ্য যদি

ডেৰ গুণ বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰে, পেটত ভাত দিব নোৱাৰিব—কাপোৰ দিব নোৱাৰিব। তেনে উন্নতিৰ কোনো অৰ্থ নাই। দেশৰ বাইজক কৃষিত আগবঢ়াবলৈ নতুন নতুন প্ৰথা প্ৰৱৰ্ত্তন কৰাব লাগিব। ৪ৰ্থ পৰিকল্পনাতো যদি অকৃতকাৰ্য্য হয় তেন্তে অৱস্থা কেনে হ'ব তাক এতিয়াই জানি থোৱা উচিত।

বৈদ্যুতিক শক্তি যদি আমি বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰো তেন্তে আমাৰ শিল্প বৃদ্ধি হ'ব নোৱাৰে। মই আমাৰ বৈদ্যুতিক বিভাগক ধন্যবাদ জনাইছো যে শতকৰা প্ৰায় ৪০০ শক্তি আজি কেই বছৰৰ ভিতৰত বৃদ্ধি কৰিব পাৰিছে। এইটো কম কৃতকাৰ্য্যতাৰ কথা নহয়। দেশত গঢ়ি উঠা শিল্পক্ষেত্ৰবিলাকত কম মূল্যত শক্তি যোগাবলৈ চেষ্টা কৰিব বুলি মই আশা কৰিলো। আন ৰাজ্যৰ তুলনাত অসমত শক্তিৰ যোগান বহুত পৰিমাণে কম হৈ আছে। চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত অসমত অন্য ৰাজ্যৰ সমানে যাতে শক্তি যোগান দিব পাৰে তাৰ চেষ্টা কৰিব বুলি আশা কৰোঁ। আমাৰ ৰাজ্যত বেলৰ ব্যৱস্থা অতি পুৰণি কলীয়া, সি এতিয়াও আধুনিক হোৱা নাই। তাৰ বাহিৰে নাও জাহাজৰ ব্যৱস্থা আমাৰ ইয়াত নাইকিয়া হৈছে বুলিলেও হয়। ব্ৰহ্মপুত্ৰত জাহাজ প্ৰায় নচলা হ'ল। আজি দৰাচলতে আমাৰ ৰাজ্যত বাস্তাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ঠাই লৈছে। বাস্তা বিলাকেই অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত বিশেষ অৰিহণা যোগাব লাগিব। ভিতৰৰা বাস্তা যাতে ভাল হয় তাৰ নিমিত্তে জোৰ দিব লাগিব। এইবাৰ আমাৰ কল্যাণ মূলক কামতকৈ উৎপাদনমূলক আঁচনিত বেচি জোৰ দিয়াই পৰিকল্পনাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য হ'ব বুলি মই পৰামৰ্শ আগবঢ়ালোঁ।

P.W.D; বিভাগৰ (R. & B.) কাৰণে তৃতীয় পৰিকল্পনাত ধৰিছিল ৭:৫ পাৰ্চেণ্ট কিন্তু এতিয়া likely expenditure ৬:৪ পাৰ্চেণ্ট হ'ব বুলি ইয়াত কৈছে। আমাৰ বাস্তাৰ কাম কিয় আশানুৰূপ ভাৱে আগ নেবাঢ়ে তাৰ প্ৰতি বিশেষ লক্ষ্য ৰাখিব লাগিব। এতিয়া যিদৰে বাস্তাৰ কাম হৈছে তাতকৈ ভাল হ'ব লাগিব। চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত যি ২৪ কোটি বাস্তাৰ নিমিত্তে ধৰ্য্য কৰিছে সেইটো যাতে সম্পূৰ্ণ খৰচ হয় তাৰ আশা কৰিলো। যাতায়াতৰ ব্যৱস্থাৰ ওপৰত দেশৰ অৰ্থনীতি বহুত পৰিমাণে নিৰ্ভৰ কৰে। খেতিয়ক মানুহে যদি বজাৰ বাস্তাৰ ওচৰতে পায় তেতিয়া উৎপাদিত বস্তুৰ বেচি দাম পাব পাৰে। কিন্তু ওচৰত বাস্তা নাথাকিলে মোণে ২ বা ৩ টকা কম পায় কাৰণ সেই ঠাইৰ পৰা বস্তু উলিয়াই বজাৰলৈ অনাত যথেষ্ট পৰিমাণে খৰচ হয় আৰু তেওঁলোকে বস্তুৰ কম দাম পায়। বাস্তাই খেতিয়কৰ জীৱনত ডাঙৰ অৰিহণা যোগাইছে। গতিকে বাস্তাৰ কাৰণে ধৰা টকা যাতে ওলোটাটাই দিব লগা নহয় তাকে মই আশা কৰিছোঁ। চৰকাৰে যি খৰচা কৰিছে তাত আমাৰ অসমৰ পিছপৰা ঠাই বিলাকৰ এখন তালিকা দিছে। তালিকা মতে সেই বিলাক ঠাইৰ উন্নতিৰ কাৰণে যথেষ্ট ব্যৱস্থা লোৱা হ'ব বুলি কৈছে। সেই কাৰণে মই চৰকাৰক ধন্যবাদ জনাইছোঁ। আমাৰ আগৰ যি পৰিকল্পনা হ'ল তাত আমাৰ নগৰৰ উন্নতিৰ প্ৰতি মাহী আইৰ সাদৰহে দেখুওৱা হ'ল। মই আশা কৰোঁ চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত এই বিষয়ে বিশেষ মনোযোগ দিব। বৰ্ত্তমানে নগৰত বাসকৰা লোকৰ সংখ্যা শতকৰা ১২৩ ভাগ বাঢ়িছে। নগৰ বিলাক এতিয়া যি অৱস্থাত আছে আচলতে কবলৈ গলে আমাৰ বহুত নগৰ নৰ্ককুওহে বুলিব পাৰি। গতিকে নগৰৰ যাতে উন্নতি সাধন কৰা হয় তাৰ বাবে চৰকাৰক অনুৰোধ জনালোঁ।

ঘৰ সজা বিষয়টো এটা ডাঙৰ বিষয়। আজি কালি মানুহৰ ভাল ঘৰ সজাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ হৈছে। গাঁৱৰ মানুহৰো ভাল ঘৰত থাকিবলৈ মান হৈছে। এই উৎসাহত চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা গুৰুত্ব দিয়া নাই। গোটেই অসমত দেখা গৈছে—
 তৃতীয় পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত যিমান মানুহক Low Income group housing schemeৰ ধৰণ আৰু আহিলা-পাতিযোগাৰ দিয়াৰ কথা আছিল তাৰ বহু সংখ্যক কম

মানুহক এই ধাণ দিয়া হ'ল। কিন্তু যেতিয়া মানুহৰ ভাল ঘৰ সাজিবৰ মন হৈছে, চৰকাৰে মানুহক বেছি ধাৰ দিব লাগে। এই পৰিকল্পনাত যাতে বেচি মানুহক ঘৰ সজাব ধাণ দিয়া হয় তাৰ নিমিত্তে অনুবোধ জনালো।

আৰু এটা কথা সকলোৱে জানে। অসমত বিশেষকৈ ভৈয়ামৰ মহকুমা কেইটাত মাটি ইমান কমি আহিছে আৰু মানুহৰ সংখ্যাও ইমান বাঢ়ি গৈ আছে যে আজিকালি পতিত মাটি নায়েই। সেই কাৰণে খেৰৰ উৎপন্ন নাইকিয়া হ'ল আৰু খেৰেৰে ঘৰ সজা প্ৰথাটো লাহে লাহে লোপ পাবৰ উপক্ৰম হৈছে। খেৰ-বাহ'ৰ ঘৰৰ ঠাইত মানুহে চিমেন্ট, টিনপাত আৰু কাঠৰ ভাল ঘৰ সজাব মনোভাৱ লৈছে। যি মানুহে ঘৰ সজা এই বস্তুবোৰ গোটাই লব নোৱাৰে তেওঁলোক গছৰ তলত জন্তু থকা দি থাকিব লগা হয়। টিনপাত, বিলাতীমাটি, লোহা আদি অত্যাৱশ্যকীয় বস্তুবোৰ চৰকাৰে যোগান ধৰিব নোৱাৰাতো দুখৰ কথা। ভাৰতৰ সকলো ঠাইতে টিনৰ ঘৰ নেসাজে আৰু যিবোৰ ঠাইত সাজে তাৰ ভিতৰত অসম প্ৰধান। এইবোৰ বস্তুৰ যোগান ধৰিবৰ বাবে লোহা, বিলাতীমাটি আদিৰ কাৰখানাত উৎপাদন বঢ়া বুলি শুনিও আছে। কিন্তু তথাপি চৰকাৰে কিয় যোগান ধৰিব পৰা নাই? মোৰ বোধেৰে চৰকাৰে দৃঢ়তাৰে মনোযোগ দিয়া নাই। অসমৰ বাবে এই বস্তুবোৰৰ যিটো অংশ দিয়ে বোধ কৰোঁ সেই অংশটোকে চৰকাৰে সম্পূৰ্ণ কৈ অনাৰ ব্যৱস্থা কৰিব পৰা নাই, নহলে চাৰিওফালে এই বস্তুবোৰৰ কিয় অভাৱ হৈছে? আশা কৰোঁ এই লাগতিয়াল গৃহ নিৰ্মাণ সামগ্ৰী বোৰৰ যোগান ধৰিবলৈ চৰকাৰে বিশেষ চেষ্টাৰ ক্ৰটি নকৰিব।

আমাৰ দেশ প্ৰাকৃতিক সম্পদেৰে ভৰা। অৱশ্যে এই সম্পদ ৰাজি উদ্ঘাটন কৰিবৰ বাবে কাৰিকৰ আৰু মূলধন দুয়োটাৰে অভাৱ। যদিও বিদেশৰ পৰা সাহায্য পোৱা হৈছে তথাপি নিজৰ দেশৰ মানুহ নহলে সম্পদ উদ্ঘাটন কৰা সম্ভৱ নহয়। এই সম্পদৰাজি উদ্ঘাটন কৰিব পৰা হলে দিনে দিনে মূৰ তুলি উঠা নিবনুৱা সমস্যা সমাধান কৰাত বহুত সহায় হ'লহেতেন। আমাৰ সকলো মানুহক আমি খেতিলৈ যাবলৈ কোৱাও নিবৰ্থক যেহেতুকে আমাৰ আজিৰ খেতি কৰা দেশত গৰিবী কায়েম বখা। যি আজি ১০ বিঘা মাটিৰ খেতিয়ক সি সদায় দুখীয়া হৈয়ে থাকিব, দেশক সহায় কৰিব নোৱাৰে। যেতিয়ালৈকে দেশত ভাল আৰু অৱস্থা-পন্ন খেতিয়ক সমাজ কৰিব পৰা নহ'ব তেতিয়ালৈকে দেশখনক খাদ্য বিষয়ত স্বাৱলম্বী কৰিব পৰা নহ'ব। সেই কাৰণে চৰকাৰে আমাৰ শতকৰা অন্ততঃ ৫০ ভাগ মানুহক শিল্পৰ ফালে ঢাল খুৱাবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিব আৰু বৰ্তমান চলি থকা মাটিৰ ওপৰত হেঁচা (pressure) কৰাবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিব।

মই প্ৰথমতেই কৈছো যে পৰিকল্পনাত অগ্ৰগতি লাভ কৰিবৰ বাবে সকলোতকৈ দৰকাৰী দেশবাসীৰ উদ্যম। এই উদ্যম আমি সৃষ্টি কৰিব পৰা নাই ঘাইকৈ উঠি অহা ডেকা-সকলৰ মাজত। ইয়াৰ বহুত কাৰণ আছে আৰু তাৰ ভিতৰত মূল কাৰণ হৈছে যিটো গান্ধীজীৰ আদৰ্শ বাক্য “সাধাৰণ জীৱন যাত্ৰা আৰু উচ্চ চিন্তা” যাক ইংৰাজীত কয় “Plain living and high thinking” যিটো আমাৰ সমাজত নাইকিয়া হৈ আহিছে। অকল সেয়ে নহয় ইয়াৰ ওলোটোটোহে হৈছে। দেশৰ বাবে এইটো অমঙ্গলৰ চিন। বঙ্গ দেশত যিলোকে কান্ধত নাঙল লয় সেইবোৰক “চাচাৰ দল” বুলি ব্যঙ্গ কৰা হৈছিল। তাৰ পৰিণামত আজি বঙ্গ দেশৰ অৱস্থা কোন ফালে গ'ল

সকলোৰে বিদিত। আজি সকলো মানুহক কাম নকৰাকৈয়ে ভোগ কৰিবলৈ লাগে। সেই কাৰণে দেশৰ কৰ্ণধাৰ সকলে জাতিটোকে বিলাস প্ৰিয়তাৰ পৰা আঁতৰাই প্ৰকৃত কামৰ ফালে ঢাল খুৱাব পাৰিব লাগিব। ধনীৰ লৰা সাধাৰণতে অকামিলা হয়, কাৰণ সি কম চেষ্টাতে বেচি টকা খৰছ কৰিবলৈ পায় বাবে ধনৰ মোল নুবুজে। আৰু তাৰ বেছি ভাগ খৰচ অলাগতিয়াল ভাৱে হয়। সেই কাৰণে জাতিটোক বিলাসৰ পৰা কৰ্মৰ পথলৈ আনিবলৈ নেতাসকলে আপ্ৰাণ চেষ্টা কৰিব লাগিব।

আমাৰ শাসন যন্ত্ৰটো সঁচাকৈ বিকল হৈছে বুলি কব লাগিব। মই যদিও চৰকাৰৰ তৰফৰ মানুহ তথাপি কব লাগিব যে বৰ্ত্তমানে যি ধৰণে শাসন যন্ত্ৰ চলিছে—তালৈ চাই কোনো আঁচনি কাৰ্য্যকৰী হোৱাৰ আশা নাই। এই Plan ৰ খৰচৰ টকাই আমাৰ জাতিৰ অপকাৰহে কৰিব পাৰে। দুৰ্নীতি নিৰ্মূল কৰিব বুলি কৈছে। বৰ্ত্তমানৰ Anti-corruption য়ে আমাৰ দুৰ্নীতি নিৰাৰণ কৰিব পাৰিব বুলি মোৰ মনে নধৰে। আমাৰ চৰিত্ৰ ভাল কৰিব নোৱাৰিলে দেশৰ উন্নতি নাই। Plan ৰ পইছা খৰচ কৰাৰ আগতে আমাৰ শাসন যন্ত্ৰটো সংস্কাৰ কৰিবলৈ চৰকাৰক অনুৰোধ জনালো। আমাৰ বৰ্ত্তমান শাসন যন্ত্ৰ অকনো ভালকৈ চলা নাই, তাৰ এটা উদাহৰণ দাঙি ধৰিব খোজোঁ। কিছুদিনৰ আগত জিলা আৰু মহকুমা বিলাকত খাদ্যৰ জৰুৰী পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হ'লে ভাৰত প্ৰতিৰক্ষা আইনমতে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ জিলাধিপতি আৰু মহকুমাধিপতি সকলক চৰকাৰে ক্ষমতা দিলে। কিন্তু এই ক্ষমতা তেওঁলোকে প্ৰত্যেকেই নিজ অভিকৃতি মতে ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্ৰমাণ আছে। সাতজন কণা মানুহক হাঁতী চাবলৈ দিওঁতে যেনেকৈ প্ৰত্যেকেই হাঁতীৰ বেলেগ বেলেগ ব্যাখ্যা কৰিছিল আজিও আমাৰ বিষয়াসকলে এই ক্ষমতা প্ৰত্যেকেই বেলেগ বেলেগ উদ্দেশ্যে ব্যৱহাৰ কৰিছে। এইবাৰ শালি খেতি ভাল হোৱাৰ কাৰণে ধানৰ সংগ্ৰহো ভাল কিন্তু সংগ্ৰহ ভাল হলে কি হব? অভাৱ আগৰ দৰেই চলি আছে। দেৱগাঁৱৰ ওচৰৰ মুল্লীগড় নে কোনোবা এখন বাগানত ৪০০ কুইণ্টল মান চাউল লাগে। যোৰহাটৰ জিলাধিপতিয়ে চাউলৰ মিল বিলাকত milling বন্ধ ৰাখিছে আৰু বাগানৰ চাউল স্থানীয় বজাৰৰ পৰা কিনিবৰ নিৰ্দ্দেশ দিছে। স্থানীয় বজাৰত চাউল ক'ত পোৱা যায় D.C. য়েহে জানে। বাগানৰ চাউল নহলে উপায় নাই গতিকে অতিপাত চৰা দাম দি ২।১ মোন কৰি কিনি কোনো বকম বক্ষা পৰিল। এই মাঘ-ফাগুনমহীয়া যেতিয়া লক্ষীমপুৰত ধান খবলৈ গুদাম নোহোৱাত ব'দে বৰষুণে ধান নষ্ট হৈ যাব লাগিছে সেই সময়ত ইমান ওচৰৰে দেৱগাঁৱত চাউলৰ কাৰণে হাঁহাঁকাৰ, মোনে ২৯।৩০ টকা দামত কিনিব লগা অৱস্থা! এই অৱস্থাৰ কাৰণে কোন দায়ী—শাসন যন্ত্ৰ নহয়নে?

সেই কাৰণে মই আশা কৰোঁ আমাৰ আঁচনিৰ কৃতকাৰ্য্যতাৰ কাৰণে চৰকাৰে সৰ্ব্ব প্ৰথমে শাসন যন্ত্ৰটো নিয়াবিকৈ চলা কৰিব লাগে।

মই এই ক্ষেত্ৰত ইংৰাজ চৰকাৰৰ দিনৰ শাসন যন্ত্ৰটো (আমোলাতান্ত্ৰিক হলেও) বহুপৰিমাণে সক্ৰিয় আৰু কাৰ্য্যকৰী আছিল বুলি কওঁ। তেওঁলোকৰ দিনত D.C., S.D.O. হ'বলৈ অভিজ্ঞতা লাগিছিল। মই আশা কৰোঁ আমাৰ চৰকাৰে শাসন যন্ত্ৰটো সংস্কাৰ কৰাৰ এটা ভাল ব্যৱস্থা লব। ইংৰাজৰ সকলো কথাই বেয়া নহয়। তেওঁলোকৰো ভাল কথা আমি লব লাগে।

আমাৰ উৎপাদনৰ লগত মাটিৰ সম্পৰ্ক আছে। আমাৰ Land Reform ৰ আইন বহুত হৈছে কিন্তু কামত হোৱা নাই। এখন গাঁও পানীয়ে খহাঁই নিলে; সেই গাঁও বাস্তাৱ ওপৰত থাকিল। তেওঁলোকক মাটি দিবলৈ Reserve খুলিলে কিন্তু আজিলৈ মাটি চমজি পোৱা নাই। এই বিষয়ত বিষয়াৰ হেমাৰি মই অমাজ্জুনীয় বুলি ভাৰোঁ। এই বিষয়ে লেখা-পঢ়া চলাওঁতেই এবছৰ লাগিল। এবাৰ হুকুম হ'ল যৰে-প্ৰতি ৮ ৰিঘা—৪ ৰিঘাকৈ দিব। বহুতবাৰ শ্বিলঙলৈ অহাযোৱা কৰাত কোনোৰকম যৰেপ্ৰতি

১২ বিঘাটক দিবৰ লুকুম হ'ল। ১৯৬৩ চনতেই গাওঁ খহাঁই নিলে; ১৯৬৫ চনতো মাটি চম্জাই দিয়া নাই। ১৯৫৮ চনৰ পৰা ১৯৬৫ চন পালেহি; মাটি দিয়া হ'ল আমতলাত কিন্তু চম্জাই দিয়া নহ'ল আজিলৈকে। এইবিলাক অনতিজ্ঞতাৰ আৰু বিষয়াৰ হেমাধিৰ কাৰণেই হৈছে। তাৰ কাৰণে সদনত কিমান প্ৰশ্ন হৈছে, কোনো লাভ হোৱা নাই। এই বিলাকৰ পৰা আমি ধৰিব লাগে যে, শাসন যন্ত্ৰটো একৰকম অচল হৈ পৰিছে। হাজাৰ টকা খৰচ কৰিলেও সেই টকা মানুহৰ pocket লৈ যাব; কাম হলে নহয়। মই নেতা সকলক নিৰেদন কৰোঁ যে, কাকতে পত্ৰই চৰকাৰ চলাই থাকিলে নহয়, কাম কৰিব লাগিব নহ'লে দেশৰ মানুহে বিপ্লৱ কৰিব।

চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ কথা কৈছোঁ এই কাৰণে যে, আমি আমাৰ শাসন যন্ত্ৰটো ভাল নহ'লে টকা ধৰিলেই কাম নহয় আৰু কাম নোহোৱাকৈ টকা ধৰিয়েই বা লাভ কি? পৰিকল্পনাৰ যি টকা ব্যয় কৰা হয় সেইয়া বাইজৰ টকা। গতিকে বাইজৰ টকা খৰচ কৰি যি কাম কৰা হয় তাত যাতে বাইজৰ লাভ হয় সেইটো চোৱা উচিত। ইয়াৰ কাৰণে আমাৰ শাসন যন্ত্ৰৰ যি কেৰেণ আছে তাক অতি সোনকালে দূৰ কৰিব লাগিব। মই এইখিনিকে কৈ সামৰণি মাৰিলোঁ। আশা কৰোঁ আমাৰ চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ কাম যাতে সুকলমে হয় তাৰ বাবে ভগৱানে যেন আমাক সহায় কৰে।

Statement by the Minister, Supply, Re: Monthly Requirement of Sugar in the Khasi and Jaintia Hills District

Shri HOOVER HYNNEWTA (Shillong) This morning we were told by the Supply Minister that he would make a statement regarding approximate monthly requirement of Sugar in Shillong. May I know when he will make the statement?

Shri RUPNATH BRAHMA: (Minister, Supply): I do not want to disturb now when the 4th Five Year Plan is being discussed. I may give this information later on.

Mr. DEPUTY SPEAKER: Have you prepared your statement?

Shri RUPNATH BARHMA: This is not a statement but some information sought in course of discussion on the Calling Attention Notice regarding sugar.

Mr. DEPUTY SPEAKER: You will speak afterwards.

Private Member's Motion that "This Assembly do now take into consideration about the size, estimate, etc., of the Fourth Plan." (contd.)

Mr. DEPUTY SPEAKKR: Any other hon. Member taking part?

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE (Katigora): মাননীয় উপাধ্যক্ষ মহোদয়, আমাৰ বন্ধু শ্ৰীবৰবৰুৱা চতুৰ্থ পৰিকল্পনা আলোচনাৰ যে সূচনা দিছে তাত তাকে ধন্যবাদ দিয়ে আমি সেই বিষয়ে আমাৰ বক্তব্য বলতে চাই। চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ একটা draft copy আমাৰ গত কাল মাত্ৰ পেয়েছি। সুতৰাং ভাল কৰে অধ্যয়ন কৰাৰ সূচনা এখনও আমাৰ পাইনি।

প্রথম, দ্বিতীয় এবং তৃতীয় পরিকল্পনার মধ্যদিয়ে আমাদের ভারত এগিয়ে চলেছে, এখন চতুর্থ পরিকল্পনা এসে পড়েছে। এতদিন দেশের জনসাধারণ আশা করছিল দেশের আর্থিক অবস্থার উন্নতি হবে, দেশে সমাজতান্ত্রিক রাষ্ট্র হবে, কিন্তু আজ তৃতীয় পরিকল্পনার শেষে লোকে হতাশ হয়ে উপলব্ধি করছে যে তাহাদের সমস্ত আশা পূরণতো হয় নাই বরঞ্চ দেশে দিনের পর দিন টেক্সের বোঝা বেড়ে চলেছে। জনগণের আর্থিক উন্নয়ন কিছুই হচ্ছে না। পরিকল্পনাগুলিতে দেশের লোকের টাকা খরচ করা হয়েছে কিন্তু তার বিনিময়ে তাঁরা পাচ্ছে কি? এইবার নতুন পরিকল্পনাকালেও যথেষ্ট টাকা ব্যয় করা হবে। সুতরাং জনসাধারণের উপর আরও টেক্স লাগান হবে। জনসাধারণের টেক্স দিবার আর ক্ষমতা নাই। কারণ এত দিনে তাদের আর্থিক অবস্থার কোনো উন্নতিই হয় নাই।

আসামের প্লেনের জন্য Planning Commission যে টাকা বরাদ্দ করেছে সেই টাকা আসামের কাজের তুলনায় একেবারে নগণ্য। অথচ আসাম একটি Border State দেশের মঙ্গল যদি কামনা করা যায় তাহলে আসামকে সকল দিকেই প্রস্তুত করতে হবে। আসামের উন্নতির উপর দেশের উন্নতি এবং স্বাধীনতা নির্ভর করছে। কিন্তু দুঃখের বিষয় একমাত্র অন্ধ্রকে বাদ দিয়ে আসাম অন্যান্য সকল রাজ্য থেকে কম টাকা পাবে।

আসাম ভারতবর্ষের মধ্যে একটি Backward State, অন্যান্য সকল রাজ্য থেকে আসামের আর্থিক অবস্থা শোচনীয়। অন্যান্য রাজ্যের তুলনায় আসাম যেভাবে শিল্পের ক্ষেত্রে, কৃষির ক্ষেত্রে এগিয়ে যাওয়া উচিত ছিল সেইভাবে দেশটি এগিয়ে যেতে পারছে না। এই সব বিষয় বিবেচনা করে আসামের জন্য আরও কিছু বেচী টাকা বরাদ্দ করা উচিত ছিল। কিন্তু কার্যক্ষেত্রে আমরা দেখতে পারি যে, একমাত্র অন্ধ্র প্রদেশকে বাদ দিয়ে আসামের ভাগ্যে সবচাইতে কম টাকা পড়েছে।

পঞ্চবার্ষিকী পরিকল্পনায় যে কোটি কোটি টাকা আমরা খরচ করি তাহার কতটুকু কাজে লেগেছে? খরচ হ'ল কিন্তু কাজ হ'ল না, এটা বড় মারাত্মক কথা। আমাদের দেশে ভূমিহীন লোক এখনও ভূমিহীন হৈয়ে পড়ে আছে। আজকে শস্য বাড়ানোর জন্য কোন চেষ্টাই করতে পারে না। আঠ-দশ বৎসর ধরে বহুলোকের আবেদন অফিসে পড়ে থাকে। L. A. Board আছে, সভা হচ্ছে, কিন্তু ভূমিহীন লোক ভূমি পায় নাই। আজ চতুর্থ পরিকল্পনার সময়ে আমরা পূর্বে যেখানে ছিলাম এখনও সেখানে আছি। আজ পর্যন্ত কতজন ভূমিহীন লোককে আমরা ভূমি দিতে পেরেছি?

পঞ্চ বার্ষিকী পরিকল্পনা রূপায়নে আমাদের রাজ্যের দেয় টাকা কোথা থেকে আসবে? আজ ৩৭৫ কোটি টাকার সঙ্গে আমাদের দেয় টাকার অংশ দিতে হবে, সে টাকা আসবে কোথা থেকে?

তৃতীয় পরিকল্পনাতে সরকার বলেছেন "A full picture of the resources of the State can be had only after the awards of the fourth Finance Commission are available. But, because of a number of inherently unfavourable factors, the State's available resources may not turn out to be of any substantial order. First the level of the economy is low. The resource potential is comparatively much smaller because of the preponderantly large rural sector where resource mobilisation is rendered difficult by a number of factors."

কাজেই দেখা যায়, এই চতুর্থ পরিকল্পনার যে খসড়া দিয়েছেন সেখানে ৩৭৫ কোটি টাকা খরচ হবে—Finance Commission Award পাবেন আর কত টাকা জনসাধারণের ষাড়ে পড়বে—

“But there is no doubt that Assam would be making every effort to contribute as much resources as possible towards financing the plan. It will be recalled that in Assam in spite of her underdevelopment, the tax efforts so far have been commendable. Assam's *per capita* State tax revenue (Rs. 18.26) in 1964-65 (Budget) exceeds the average of all State tax revenue (Rs. 15.85).”

এখন plan চালাতে যদি ট্যাক্সের মারফত টাকা দিতে হয় তাহলে জনসাধারণের উপর কতটা চাপ পড়বে সেটা চিন্তা করা প্রয়োজন। আমাদের আয় বাড়ে নাই কিন্তু ট্যাক্স বেড়ে চলছে। আমাদের Statistics Department এই যে *per capita* Income দেখিয়েছে তার কোন মূল্য নাই। বেশী ভাগ লোকের মাসের ৭দিনের পর হাতে এক পর্যাগও থাকেনা আমাদের মন্ত্রী জানান যে জনসাধারণের অবস্থা অত্যন্ত খারাপ।

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI (Minister, Planning): On a point of information, Sir. These are only average National Income which do not indicate what is actually available. These are indicators only for planning to know whether the economy of the country is going forward or backward. These indicators are not only for India alone but for all over the world.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE: মহোদয়, এটা অত্যন্ত সত্য কথা যে, যারা Plan করেন তারা অনেক বেশী বোঝান। কিন্তু আমরা সাধারণ ভাবে যা বুঝতে পেরেছি, তাতে দেখছি আজ জনসাধারণের দুঃখের সীমা নাই। চারিদিকে হাহাকার এবং আভ্যুত্থান। অর্থনৈতিক সঙ্কটে পড়ে মানুষ দিশহারা হয়ে পড়েছে।

এই বাজেটে আছে “For financing the Fourth Plan some resources may yet be found by rationalising the revenue system, better administration of tax collection, larger market borrowing and increased mobilisation of small savings besides additional taxation to the extent feasible.”

এই Additional tax লাগান Feasible হবে কি না সেটাও দেখা দরকার। বর্তমান পরিস্থিতিতে সেটা মারাত্মক হবে। এটা Deficit বাজেট ও Inflation এর মূল কারণ হবে এবং ফলে নিত্য প্রয়োজনীয় জিনিষের মূল্য আরও উর্দ্ধগামী হবে এবং ক্রমশঃ তাহা সাধারণ মানুষের ক্রয় ক্ষমতার বাহিরে চলে যাবে।

একদিকে আমাদের প্রচার যন্ত্রের দ্বারা আমরা পঞ্চবার্ষিকী পরিকল্পনায় কোটি কোটি টাকা খরচের বাহার দেখিয়ে বাহিরের লোকের বিস্ময়ের সৃষ্টি করার চেষ্টা করছি—অন্যদিকে গৃহের অভ্যন্তরে জনগণ যে, এই পরিকল্পনার মারফতে কতখানি লাভবান হলো, তা বুঝবার জন্য কোন সংগঠন গড়ে তুলছি না।

আজকে Audit System করা হয়েছে। কিন্তু তাহার দ্বারা সত্যিকারের কোথায় কতখানি কাজ হচ্ছে তা বুঝবার উপায় নেই। যে টাকা খরচ করা হয়েছে সে টাকা যে purpose এ করা উচিত সেই purpose এ খরচ করা হয়েছে কি না দেখা দরকার। গৌহাটীতে যে গৃহ নির্মাণ পরিকল্পনা রূপায়ণ করেছেন সেখানেও টাকা ঠিকমত খরচ হয় নাই। আজকে ভারতের সকল প্রদেশে গৃহনির্মাণ পরিকল্পনা

অনুযায়ী জনগণের জন্যে আবাসস্থল নির্মাণ হচ্ছে। কিন্তু সেটাতেও আগাম সবচেয়ে পেছনে। এখানে গোঁহাটিতে Housing Scheme করা হয়েছিল Labour এর জন্যে। কিন্তু এখন দেওয়া হয়েছে ডাক্তারকে। বড়বড় মাথা নিয়ে জাপান, জার্মান থেকে ইঞ্জিনিয়ার নিয়ে এই Housing Scheme করা হয়েছিল কিন্তু যে পরিকল্পনা রচিত হলো শ্রমিকদের ঘর দেওয়ার জন্যে তা শ্রমিকদের না দিয়ে ডাক্তারদের দেওয়া হলো। এইতো আমাদের পরিকল্পনা।

কৃষি উন্নয়নের জন্যে গবেষণা করতে হয় এবং তার জন্যে একটি Agriculture Research Institution করার কথা ছিল ২ কোটি ৫০ লক্ষ টাকা খরচ করে, সেটাও আজ পর্যন্ত হয়নি। একটা Rural University র প্রয়োজন আছে কি না সেটাও আমাদের বিধান সভায় আলোচনা হয়ে গেছে। কিন্তু আমার মনে হয় এটাও যেন Silchar Medical College র মত সাইনবোর্ডের মধ্যেই সীমাবদ্ধ থাকবে। (a voice—শিলচরে মেডিকেল কলেজ হবেই) অবশ্য আমি একটা Sign Board দেখেছি। এছাড়াও অনেক পরিকল্পনা নেওয়া হয়েছে কাগজে, কিন্তু কাজে হয়নি।

বিদ্যুত ব্যাপারে আগাম অনেক পেছনে আছে। Umiam পরিকল্পনা সম্পূর্ণ হলেও Generation capacity অন্য রাজ্যের তুলনায় অনেক কম হবে। এদিকে গুরুত্ব দেওয়া অত্যন্ত প্রয়োজন। আমাদের বিদ্যুত বোর্ড যদিও আরও দু-একটি পরিকল্পনা নিয়েছে, তথাপি এই পরিকল্পনা সম্পূর্ণ রূপায়িত হলেও উৎপাদন অনেক কম হবে। এখন বিদ্যুতের আবশ্যিক সবচেয়ে বেশী কারণ শিল্পের ক্ষেত্রে ইহার অত্যন্ত আবশ্যিক। সেইজন্যে বিদ্যুত বাড়ানোর জন্যে চেষ্টা সর্বদিক প্রয়োজন।

মহোদয়, স্বাস্থ্য সম্বন্ধে বলতে গেলে আমি পূর্বেও বলেছি মেডিকেল কলেজ শিলচরে করার জন্যে ৫ কোটি টাকা ধরা হয়েছে। যে টাকা ধরা হয়েছে, সেটাকা ফিরে যাবে না থাকবে? গোঁহাটি মেডিকেল কলেজ সম্পূর্ণ করা হয়নি। এটা তৃতীয় পরিকল্পনাতে সম্পূর্ণ করার কথা ছিল। এক্ষেত্রে শিলচর মেডিকেল কলেজ সম্পূর্ণ হবে কি না?

Shri BAIDYA NATH MOOKERJEE (Minister, Health):

তৃতীয় পরিকল্পনায় গোঁহাটি মেডিকেল কলেজ সম্পূর্ণ হবে, সেটা পেলেন কোথায়?

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE: তৃতীয় পঞ্চবার্ষিকী পরিকল্পনার সরকারী পুস্তিকায় P.W.D. র অবস্থা শোচনীয় হয়েছে। তৃতীয় পরিকল্পনাতে যে টাকা খরচ করার কথা ছিল, সে টাকা নাথাকতে Plan এর কাজ বন্ধ আছে। কিন্তু বহু টাকা গত বৎসরও surreder করা হয়েছে আজ যে রাস্তা অর্ধ সমাপ্ত হয়ে পড়ে রয়েছে সে রাস্তা কি করে সম্পূর্ণ হবে? তৃতীয় পরিকল্পনায় হ'ল না; এখন চতুর্থ পরিকল্পনাতে যদি করতে হয়, তাহা হলে চতুর্থ পরিকল্পনার বহু রাস্তা আরম্ভ করাই সম্ভব হবে না।

আজ বিভিন্ন জায়গায় যে সমস্ত পুল তৈরী হয়েছে তার মধ্যে অনেকটি পল ভেঙ্গে গিয়েছে। কাছাড়ে শিলচর-হাইলাকান্দি রোডে মাটিজুরীতে পল কেন ভেঙ্গেছে Enquiry Committee করে জানার কথা ছিল সেটা আজও হয়নি। আজ অনেক বড় বড় পুল ভেঙ্গে গিয়েছে। শিলং এবং শিলচর থেকে আসবার যে রাস্তা তাতে দুই খানি বড় পুলের দরকার—সোণাপুর পুল, আর বলেধুর পুল। কিন্তু ঐ পুলগুলি এখনও হয়নি। কেন্দ্রীয় সরকার এই পুলগুলি তৈরীর ব্যয়ভার বহন করিবেন ও যাদ তাই হয় তাহা হইলে ঐ পুলগুলি আজ পর্যন্ত হচ্ছে না কেন? আমাদের যোগাযোগ সীমান্তবর্তী এলাকায় এত খারাপ কেন?

যায়। চাৰিওফালে আমাক শত্ৰুৱে বেৰি আছে—আনকি দেশৰ ভিতৰতো শত্ৰু বাঢ়ি গৈছে। চৰকাৰৰ যিটো চোৰাংচোৱা বিভাগ আছে সেইটোও শক্তিশালী নহয়। সেই কাৰণে দেশৰ কথাবিলাক বাইজে জনাৰ আগতে বিদেশীয়েহে গম পায়। আকাশবাণীয়ে ঘোষণা কৰাৰ আগতেই পাকিস্তান বা চীনা বেডিয়ই ঘোষণা কৰে। গতিকে চোৰাংচোৱা বিভাগটো বেচি শক্তিশালী কৰিব লাগে যাতে বিদেশীৰ Spying আমাৰ দেশত নিৰ্মূল কৰিব পৰা যায় আৰু পৰিকল্পনাৰ আঁচনিবোৰো এনেভাৱে হাতত লব লাগে যাতে সময়ত দেশৰক্ষা কামতো সহায় হয়। কিয়নো আমি যেতিয়া দেশ বিভাজন কৰিবলৈ বাঢ়ি হৈছিলো, তেতিয়াই আমি ধৰি লৈছো—এক ধৰ্মমতাবলম্বী ৰাষ্ট্ৰ এখনৰ ওচৰতে ধৰ্ম নিৰপেক্ষ ৰাষ্ট্ৰ এখন থাকিলে যিটো পৰিণাম হব লাগে, সেইটোৱেই হৈছে। তাৰ কাৰণে বিলাপ কৰি লাভ নাই। তাৰ পৰা আমাৰ যি সমস্যা উৎপত্তি হৈছে সেই সমস্যাৰ আমি সম্মুখীন হবই লাগিব। চৰকাৰৰ শিথিলতাত দেশৰক্ষা নহব। আমাৰ যিসকলে দেশৰক্ষাৰ ভাৱ লৈছে, সেইসকলে যদি দেশৰক্ষা কৰিব নোৱাৰে আমি তেতিয়া নেৰিম—দেশবাসীয়ে নেৰিব। তৃতীয় পৰিকল্পনাৰ আৰম্ভণীতে নিয়োগৰ কথাত কোৱা হৈছিল যে আমাৰ নিয়োগ কৰিবলৈ কম মানুহহে বাকী থাকিব। কিন্তু এতিয়া চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ আৰম্ভণীৰ সময়ত দেখা গ'ল যে যথেষ্ট নিবনুৱা মানুহ থাকি গ'ল।

“As already indicated earlier, the Third Plan is expected to leave behind a backlog of 3.32 lakh persons unemployed and with the addition of 6.42 lakh persons in the labour force during 1966-71, the Fourth Plan will have to take care of 9.64 lakh job requirement.”

আমাৰ নিয়োগৰ ক্ষেত্ৰত দেখিছো, সেই পৰিকল্পনাত খুব বেছি কৃতকাৰ্য্য হব পৰা নাই। আমাৰ নিবনুৱা বহু মানুহ থাকি যায়। আমি প্ৰত্যেক পৰিকল্পনাতে কৃষিৰ ওপৰত জোৰ দিছো। সিও মাত্ৰ টকা খৰচৰ ক্ষেত্ৰত, বিভাগ বঢ়োৱাৰ ক্ষেত্ৰত হে ঠিক হৈছে। কাৰ্য্য ক্ষেত্ৰত কৃষিত জোৰ দিয়া হৈছে নে? মই কওঁ হোৱা নাই। গৰ্ব্ব কৰা হৈছে যে এইবাৰ প্ৰচুৰ খেতি হৈছে, কিন্তু কাৰ অনুগ্ৰহত? কৃষি বিভাগৰ অনুগ্ৰহত হৈছে নে বতৰৰ অনুগ্ৰহত হৈছে? ২১৩ বছৰ বতৰ ভাল হয় আৰু খেতি ভাল হয়। যোৱা শালি খেতিত আমাৰ ৰাজ্যত উৎপাদন মোৰ মতে ডেৰ গুণবো বেছি হৈছে। আমি সংগ্ৰহ কৰিব নোৱাৰিব পাৰো, কিন্তু উৎপাদন যে বেছি হৈছে তাত কোনো সংশয় নাই। কিন্তু সদায় তেনেকৈ নাথাকে। কিয়নো বতৰ বেয়া হলেই খেতি বেয়া হব।

যিহওক, আমাৰ কৃষি বিভাগ আৰু সমূহীয়া উন্নয়ন বিভাগ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে একেলগ কৰিবলৈ লৈছে। সেইটো ভাল হৈছে। একেটা বিভাগ বা শাসনৰ তললৈ অনাতো বেছি ভাল; তেতিয়া বৰ্তমানৰ অৱিস্থিতি নোহোৱা হব। আজি কৃষিৰ উন্নতিৰ কাৰণে যিসকলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিবলগীয়া হৈছে, তেওঁলোকে বৰ্ত্তমানে দিছে, আমাৰ খেতি কৰা লাওলটোকে কিন্তু বদলি কৰিব পৰা নাই। কাৰ্য্য বিভাগে উন্নতি কৰিবলৈ বৈজ্ঞানিক উপায়েৰে মানুহক যিমান আগবঢ়াই নিব লাগিছিল—যি দিহা—পৰামৰ্শ দিব লাগিছিল, সেইটো পৰা নাই।

মই জনাত মাত্ৰ প্ৰচাৰকাৰ্য্যহে হৈছে, কিন্তু আচলতে সহায় দিব পৰা নাই। আকৌ ৪ৰ্থ পৰিকল্পনাত কৃষিৰ ওপৰত বেছি জোৰ দিয়াই ঠিক হব। ইয়াৰ শেষলৈ আমাৰ মানুহ ডেৰ কোটিৰ ওচৰ পাব। ১১৮ লাখ মানুহক লগা খাদ্য যদি

ডেৰ গুণ বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰে, পেটত ভাত দিব নোৱাৰিব—কাপোৰ দিব নোৱাৰিব। তেনে উন্নতিৰ কোনো অৰ্থ নাই। দেশৰ বাহিৰক কৃষিত আগবঢ়াবলৈ নতুন নতুন প্ৰথা প্ৰৱৰ্ত্তন কৰাৰ লাগিব। ৪ৰ্থ পৰিকল্পনাতো যদি অকৃতকাৰ্য্য হয় তেন্তে অৱস্থা কেনে হ'ব তাক এতিয়াই জানি থোৱা উচিত।

বৈদ্যুতিক শক্তি যদি আমি বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰো তেন্তে আমাৰ শিল্প বৃদ্ধি হ'ব নোৱাৰে। মই আমাৰ বৈদ্যুতিক বিভাগক ধন্যবাদ জনাইছো যে শতকৰা প্ৰায় ৪০০ শক্তি আজি কেই বছৰৰ ভিতৰত বৃদ্ধি কৰিব পাৰিছে। এইটো কম কৃতকাৰ্য্যতাৰ কথা নহয়। দেশত গঢ়ি উঠা শিল্পকেন্দ্ৰবিলাকত কম মূল্যত শক্তি যোগাবলৈ চেষ্টা কৰিব বুলি মই আশা কৰিলো। আন ৰাজ্যৰ তুলনাত অসমত শক্তিৰ যোগান বহুত পৰিমাণে কম হৈ আছে। চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত অসমত অন্য ৰাজ্যৰ সমানে যাতে শক্তি যোগান দিব পাৰে তাৰ চেষ্টা কৰিব বুলি আশা কৰোঁ। আমাৰ ৰাজ্যত বেলৰ ব্যৱস্থা অতি পুৰণি কলীয়া, সি এতিয়াও আধুনিক হোৱা নাই। তাৰ বাহিৰে নাও জাহাজৰ ব্যৱস্থা আমাৰ ইয়াত নাইকিয়া হৈছে বুলিলেও হয়। ব্ৰহ্মপুত্ৰত জাহাজ প্ৰায় নচলা হল। আজি দৰাচলতে আমাৰ ৰাজ্যত বাস্তাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ঠাই লৈছে। বাস্তা বিলাকেই অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত বিশেষ অৰিহণা যোগাব লাগিব। ভিতৰৰা বাস্তা যাতে ভাল হয় তাৰ নিমিত্তে জোৰ দিব লাগিব। এইবাৰ আমাৰ কল্যাণ মূলক কানতকৈ উৎপাদনমূলক আঁচনিত বেচি জোৰ দিয়াই পৰিকল্পনাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য হ'ব বুলি মই পৰামৰ্শ আগবঢ়ালোঁ।

P.W.D; বিভাগৰ (R. & B.) কাৰণে তৃতীয় পৰিকল্পনাত ধৰিছিল ৭:৫ পাৰ্চেণ্ট কিন্তু এতিয়া likely expenditure ৬:৪ পাৰ্চেণ্ট হ'ব বুলি ইয়াত কৈছে। আমাৰ বাস্তাৰ কাম কিয় আশানুকূপ ভাৱে আগ নেবাঢ়ে তাৰ প্ৰতি বিশেষ লক্ষ্য ৰাখিব লাগিব। এতিয়া যিদৰে বাস্তাৰ কাম হৈছে তাতকৈ ভাল হ'ব লাগিব। চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত যি ২৪ কোটি বাস্তাৰ নিমিত্তে ধাৰ্য্য কৰিছে সেইটো যাতে সম্পূৰ্ণ খৰচ হয় তাৰ আশা কৰিলো। যাতায়াতৰ ব্যৱস্থাৰ ওপৰত দেশৰ অৰ্থনীতি বহুত পৰিমাণ নিৰ্ভৰ কৰে। খেতিয়ক মানুহে যদি বজাৰ বাস্তাৰ ওচৰতে পায় তেতিয়া উৎপাদিত বস্তুৰ বেচি দাম পাব পাৰে। কিন্তু ওচৰত বাস্তা নাথাকিলে মোণে ২ বা ৩ টকা কম পায় কাৰণ সেই ঠাইৰ পৰা বস্তু উলিয়াই বজাৰলৈ অনাত যথেষ্ট পৰিমাণে খৰচ হয় আৰু তেওঁলোকে বস্তুৰ কম দাম পায়। বাস্তাই খেতিয়কৰ জীৱনত ডাঙৰ অৰিহণা যোগাইছে। গতিকে বাস্তাৰ কাৰণে ধৰা টকা যাতে ওলোটিব দিব লগা নহয় তাকে মই আশা কৰিছোঁ। চৰকাৰে যি খচৰা কৰিছে তাত আমাৰ অসমৰ পিছপৰা ঠাই বিলাকৰ এখন তালিকা দিছে। তালিকা মতে সেই বিলাক ঠাইৰ উন্নতিৰ কাৰণে যথেষ্ট ব্যৱস্থা লোৱা হ'ব বুলি কৈছে। সেই কাৰণে মই চৰকাৰক ধন্যবাদ জনাইছোঁ। আমাৰ আগৰ যি পৰিকল্পনা হ'ল তাত আমাৰ নগৰৰ উন্নতিৰ প্ৰতি মাহী আইৰ সাদৰহে দেখুওৱা হ'ল। মই আশা কৰোঁ চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত এই বিষয়ে বিশেষ মনোযোগ দিব। বৰ্ত্তমানে নগৰত বাসকৰা লোকৰ সংখ্যা শতকৰা ১২৩ ভাগ বাঢ়িছে। নগৰ বিলাক এতিয়া যি অৱস্থাত আছে আচলতে কৰলৈ গলে আমাৰ বহুত নগৰ নৰ্ককুণ্ডে বুলিব পাৰি। গতিকে নগৰৰ যাতে উন্নতি সাধন কৰা হয় তাৰ বাবে চৰকাৰক অনুৰোধ জনালোঁ।

ঘৰ সজা বিষয়টো এটা ডাঙৰ বিষয়। আজি কালি মানুহৰ ভাল ঘৰ সজাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ হৈছে। গাঁৱৰ মানুহৰো ভাল ঘৰত থাকিবলৈ মন হৈছে। এই উৎসাহত চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা গুৰুত্ব দিয়া নাই। গোটেই অসমত দেখা গৈছে— তৃতীয় পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত যিমান মানুহক Low Income group housing schemeৰ ঞ্ণ আৰু আহিলা-পাতিযোগাৰ দিয়াৰ কথা আছিল তাৰ বহু সংখ্যক কম

মানুহক এই ধান দিয়া হ'ল। কিন্তু যেতিয়া মানুহৰ ভাল ঘৰ সাজিবৰ মন হৈছে, চৰকাৰে মানুহক বেছি ধান দিব লাগে। এই পৰিকল্পনাত যাতে বেচি মানুহক ঘৰ সজাব ধান দিয়া হয় তাৰ নিমিত্তে অনুৰোধ জনালো।

আৰু এটা কথা সকলোৱে জানে। অসমত বিশেষকৈ ভৈয়ামৰ মহকুমা কেইটাট মাটি ইমান কমি আহিছে আৰু মানুহৰ সংখ্যাও ইমান বাঢ়ি গৈ আছে যে আজিকালি পতিত মাটি নায়েই। সেই কাৰণে খেৰৰ উৎপন্ন নাইকিয়া হ'ল আৰু খেৰেৰে ঘৰ সজা প্ৰথাটো লাহে লাহে লোপ পাবৰ উপক্ৰম হৈছে। খেৰ-বাহ'ৰ ঘৰৰ ঠাইত মানুহে চিমণ্ট, টিনপাত আৰু কাঠৰ ভাল ঘৰ সজাব মনোভাৱ লৈছে। যি মানুহে ঘৰ সজা এই বস্তুবোৰ গোটাটো লব নোৱাৰে তেওঁলোক গছৰ তলত জন্তু থকা দি খাৰিব লগা হয়। টিনপাত, বিলাতীমাটি, লোহা আদি অত্যাৱশ্যকীয় বস্তুবোৰ চৰকাৰে যোগান ধৰিব নোৱাৰাতো দুখৰ কথা। ভাৰতৰ সকলো ঠাইতে টিনৰ ঘৰ নেসাজে আৰু যিবোৰ ঠাইত সাজে তাৰ ভিতৰত অসম প্ৰধান। এইবোৰ বস্তুৰ যোগান ধৰিবৰ বাবে লোহা, বিলাতীমাটি আদিৰ কাৰখানাত উৎপাদন বঢ়া বুলি শুনিও আছে। কিন্তু তথাপি চৰকাৰে কিয় যোগান ধৰিব পৰা নাই? মোৰ বোধেৰে চৰকাৰে দৃঢ়তাৰে মনোযোগ দিয়া নাই। অসমৰ বাবে এই বস্তুবোৰৰ যিটো অংশ দিবে বোধ কৰোঁ সেই অংশটোকে চৰকাৰে সম্পূৰ্ণ কৈ অনাৰ ব্যৱস্থা কৰিব পৰা নাই, নহলে চাৰিওফালে এই বস্তুবোৰৰ কিয় অভাৱ হৈছে? আশা কৰোঁ এই লাগতিয়াল গৃহ নিৰ্মাণ সামগ্ৰী বোৰৰ যোগান ধৰিবলৈ চৰকাৰে বিশেষ চেষ্টাৰ ক্ৰটি নকৰিব।

আমাৰ দেশ প্ৰাকৃতিক সম্পদেৰে ভৰা। অৱশ্যে এই সম্পদ বাজি উদ্ঘাটন কৰিবৰ বাবে কাৰিকৰ আৰু মূলধন দুয়োটাৰে অভাৱ। যদিও বিদেশৰ পৰা সাহায্য পোৱা হৈছে তথাপি নিজৰ দেশৰ মানুহ নহলে সম্পদ উদ্ঘাটন কৰা সম্ভৱ নহয়। এই সম্পদবাজি উদ্ঘাটন কৰিব পৰা হলে দিনে দিনে মূৰ তুলি উঠা নিবনুৱা সমস্যা সমাধান কৰাত বহুত সহায় হ'ল হেতেন। আমাৰ সকলো মানুহক মানহুখিনিৰ কাৰণেই মাটি নাই। দহ বিঘা মাটি দি খেতিয়ক বঢ়োৱাৰ অৰ্থ হ'ল দেশত গৰিবী কায়ম বন্ধ। যি আজি ১০ বিঘা মাটিৰ খেতিয়ক সি সদায় দুখীয়া পনু খেতিয়ক সমাজ কৰিব পৰা নহ'ব তেতিয়ালৈকে দেশখনক খাদ্য বিষয়ত স্বাৱলম্বী কৰিব পৰা নহ'ব। সেই কাৰণে চৰকাৰে আমাৰ শতকৰা অন্ততঃ ৫০ ভাগ মানুহক শিল্পৰ ফালে ঢাল খুৱাবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিব আৰু বৰ্তমান চলি থকা মাটিৰ ওপৰত হেঁচা (pressure) কমাবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিব।

মই প্ৰথমতেই কৈছো যে পৰিকল্পনাত অগ্ৰগতি লাভ কৰিবৰ বাবে সকলোতকৈ দৰকাৰী দেশবাসীৰ উদ্যম। এই উদ্যম আমি সৃষ্টি কৰিব পৰা নাই ঘাইকৈ উঠি অহা ডেকা-সকলৰ মাজত। ইয়াৰ বহুত কাৰণ আছে আৰু তাৰ ভিতৰত মূল কাৰণ হৈছে যিটো গান্ধীজীৰ আদৰ্শ বাক্য “সাধাৰণ জাৱন যাত্ৰা আৰু উচ্চ চিন্তা” যাক ইংৰাজীত কয় “Plain living and high thinking” যিটো আমাৰ সমাজত নাইকিয়া হৈ আহিছে। অকল সেয়ে নহয় ইয়াৰ ওলোটোটোহে হৈছে। দেশৰ বাবে এইটো অমঙ্গলৰ চিন। বঙ্গ দেশত যিলোকে কান্ধত নাঙল লয় সেইবোৰক “চাচাৰ দল” বুলি ব্যঙ্গ কৰা হৈছিল। তাৰ পৰিণামত আজি বঙ্গ দেশৰ অৱস্থা কোন ফালে গ'ল

সকলোৰে বিদিত। আজি সকলো মানুহক কাম নকৰাকৈয়ে ভোগ কৰিবলৈ লাগে। সেই কাৰণে দেশৰ কৰ্ণধাৰ সকলে জাতিটোকে বিলাস প্ৰিয়তাৰ পৰা আঁতৰাই প্ৰকৃত কামৰ ফালে ঢাল খুৱাব পাৰিব লাগিব। ধনীৰ লৰা সাধাৰণতে অকামিলা হয়, কাৰণ সি কম চেষ্টাতে বেচি টকা খবছ কৰিবলৈ পায় বাবে ধনৰ মোল নুবুজে আৰু তাৰ বেছি ভাগ খবচ অলাগতিয়াল ভাৱে হয়। সেই কাৰণে জাতিটোক বিলাসৰ পৰা কৰ্মৰ পথলৈ আনিবলৈ নেতাসকলে আত্মাণ চেষ্টা কৰিব লাগিব।

আমাৰ শাসন যন্ত্ৰটো সঁচাকৈ বিকল হৈছে বুলি কব লাগিব। মই যদিও চৰকাৰৰ তৰফৰ মানুহ তথাপি কব লাগিব যে বৰ্ত্তমানে যি ধৰণে শাসন যন্ত্ৰ চলিছে—তালৈ চাই কোনো আঁচনি কাৰ্য্যকৰী হোৱাৰ আশা নাই। এই Plan ৰ খৰচৰ টকাই আমাৰ জাতিৰ অপকাৰহে কৰিব পাৰে। দুৰ্নীতি নিৰ্মূল কৰিব বুলি কৈছে। বৰ্ত্তমানৰ Anti-corruption য়ে আমাৰ দুৰ্নীতি নিৰাৰণ কৰিব পাৰিব বুলি মোৰ মনে নধৰে। আমাৰ চন্দ্ৰি ভাল কৰিব নোৱাৰিলে দেশৰ উন্নতি নাই। Plan ৰ পইছা খবচ কৰাৰ আগতে আমাৰ শাসন যন্ত্ৰটো সংস্কাৰ কৰিবলৈ চৰকাৰক অনুৰোধ জনালো। আমাৰ বৰ্ত্তমান শাসন যন্ত্ৰ অকনো ভানকৈ চলা নাই, তাৰ এটা উদাহৰণ দাঙি ধৰিব খোজোঁ। কিছুদিনৰ আগত জিলা আৰু মহকুমা বিলাকত খাদ্যৰ জৰুৰী পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হ'লে ভাৰত প্ৰতিবন্ধা আইনমতে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ জিলাধিপতি আৰু মহকুমাধিপতি সকলক চৰকাৰে ক্ষমতা দিলে। কিন্তু এই ক্ষমতা তেওঁলোকে প্ৰত্যেকেই নিজ অভিকচি মতে ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্ৰমাণ আছে। সাতজন কণা মানুহক হাঁতী চাবলৈ দিওঁতে যেনেকৈ প্ৰত্যেকেই হাঁতীৰ বেলেগ বেলেগ ব্যাখ্যা কৰিছিল আজিও আমাৰ বিষয়াসকলে এই ক্ষমতা প্ৰত্যেকেই বেলেগ বেলেগ উদ্দেশ্যে ব্যৱহাৰ কৰিছে। এইবাৰ শালি খেতি ভাল হোৱাৰ কাৰণে ধানৰ সংগ্ৰহো ভাল কিন্তু সংগ্ৰহ ভাল হলে কি হব? অভাৱ আগৰ দৰেই চলি আছে। দেবগাঁৱৰ ওচৰৰ নুমলীগড় নে কোনোবা এখন বাগানত 800 কুইণ্টল মান চাউল লাগে। যোৰহাটৰ জিলাধিপতিয়ে চাউলৰ মিল বিলাকত milling বন্ধ ৰাখিছে আৰু বাগানৰ চাউল স্থানীয় বজাৰৰ পৰা কিনিবৰ নিৰ্দেশ দিছে। স্থানীয় বজাৰত চাউল ক'ত পোৱা যায় D.C. য়েহে জানে। বাগানৰ চাউল নহলে উপায় নাই গতিকে অতিপাত চৰা দাম দি ২।১ মৌন কৰি কিনি কোনো বকম বন্ধা পৰিল। এই মাঘ-ফাগুনমহীয়া যেতিয়া লক্ষীমপুৰত ধান খবলৈ গুদাম নোহোৱাত ব'দে বৰষুণে ধান নষ্ট হৈ যাব লাগিছে সেই সময়ত ইমান ওচৰৰে দেবগাঁৱত চাউলৰ কাৰণে হাঁহাঁকাৰ, মৌনে ২৯।৩০ টকা দামত কিনিব লগা অৱস্থা! এই অৱস্থাৰ কাৰণে কোন দায়ী—শাসন যন্ত্ৰ নহয়নে?

সেই কাৰণে মই আশা কৰোঁ আমাৰ আঁচনিৰ কৃতকাৰ্য্যতাৰ কাৰণে চৰকাৰে সৰ্ব্ব প্ৰথমে শাসন যন্ত্ৰটো নিয়াবিকৈ চলা কৰিব লাগে।

মই এই ক্ষেত্ৰত ইংৰাজ চৰকাৰৰ দিনৰ শাসন যন্ত্ৰটো (আমোলাতান্ত্ৰিক হলেও) বহুপৰিমাণে সক্ৰিয় আৰু কাৰ্য্যকৰী আছিল বুলি কওঁ। তেওঁলোকৰ দিনত D.C., S.D.O. হ'বলৈ অভিজ্ঞতা লাগিছিল। মই আশা কৰোঁ আমাৰ চৰকাৰে শাসন যন্ত্ৰটো সংস্কাৰ কৰাৰ এটা ভাল ব্যৱস্থা লব। ইংৰাজৰ সকলো কথাই বেয়া নহয়। তেওঁলোকৰো ভাল কথা আমি লব লাগে।

আমাৰ উৎপাদনৰ লগত মাটিৰ সম্পৰ্ক আছে। আমাৰ Land Reform ৰ আইন বহুত হৈছে কিন্তু কামত হোৱা নাই। এখন গাঁও পানীয়ে খহাঁই নিলে; সেই গাঁও বাস্তাৰ ওপৰত থাকিল। তেওঁলোকক মাটি দিবলৈ Reserve খুলিলে কিন্তু ভাৰোঁ। এই বিষয়ে লেখা-পঢ়া চলাওঁতেই এবছৰ লাগিল। এবাৰ লক্ষ্য হ'ল যবে-প্ৰতি ৮ বিঘা—৪ বিঘাকৈ দিব। বহুতবাৰ শ্বিলঙলৈ অহাযোৱা কৰাত কোনোবাকম ঘৰেপ্ৰতি

১২ বিঘাটক দিবৰ হুকুম হ'ল। ১৯৬৩ চনতেই গাওঁ খহাঁই নিলে; ১৯৬৫ চনতো মাটি চম্জাই দিয়া নাই। ১৯৫৮ চনৰ পৰা ১৯৬৫ চন পালেহি; মাটি দিয়া হ'ল আমতলাত কিন্তু চম্জাই দিয়া নহ'ল আজিলৈকে। এইবিলাক অনতিজ্ঞতাৰ আৰু বিষয়াৰ হেমাফিৰ কাৰণেই হৈছে। তাৰ কাৰণে সদনত কিমান প্রশ্ন হৈছে, কোনো লাভ হোৱা নাই। এই বিলাকৰ পৰা আমি ধৰিব লাগে যে, শাসন যন্ত্ৰটো একৰকম অচল হৈ পৰিছে। হাজাৰ টকা খৰচ কৰিলেও সেই টকা মানুহৰ pocket লৈ যাব; কাম হলে নহয়। মই নেতা সকলক নিৰেদন কৰোঁ যে, কাকতে পত্ৰই চৰকাৰ চলাই থাকিলে নহয়, কাম কৰিব লাগিব নহ'লে দেশৰ মানুহে বিপ্লৱ কৰিব।

চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ কথা কৈছোঁ এই কাৰণে যে, আমি আমাৰ শাসন যন্ত্ৰটো ভাল নহ'লে টকা ধৰিলেই কাম নহয় আৰু কাম নোহোৱাকৈ টকা ধৰিয়েই বা লাভ কি? পৰিকল্পনাৰ যি টকা ব্যয় কৰা হয় সেইয়া বাইজৰ টকা। গতিকে বাইজৰ টকা খৰচ কৰি যি কাম কৰা হয় তাত যাতে বাইজৰ লাভ হয় সেইটো চোৱা উচিত। ইয়াৰ কাৰণে আমাৰ শাসন যন্ত্ৰৰ যি কেৰোণ আছে তাক অতি সোনকালে দূৰ কৰিব লাগিব। মই এইখিনিকে কৈ সামৰণি মাৰিলোঁ। আশা কৰোঁ আমাৰ চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ কাম যাতে সুকলমে হয় তাৰ বাবে ভগৱানে যেন আমাক সহায় কৰে।

Statement by the Minister, Supply, R: Monthly Requirement of Sugar in the Khasi and Jaintia Hills District

Shri HOOVER HYNIEWTA (Shillong) This morning we were told by the Supply Minister that he would make a statement regarding approximate monthly requirement of Sugar in Shillong. May I know when he will make the statement?

Shri RUPNATH BRAHMA: (Minister, Supply): I do not want to disturb now when the 4th Five Year Plan is being discussed. I may give this information later on.

Mr. DEPUTY SPEAKER: Have you prepared your statement?

Shri RUPNATH BARHMA: This is not a statement but some information sought in course of discussion on the Calling Attention Notice regarding sugar.

Mr. DEPUTY SPEAKER: You will speak afterwards.

Private Member's Motion that "This Assembly do now take into consideration about the size, estimate, e.c., of the Fourth Plan." (contd.)

Mr. DEPUTY SPEAKKR: Any other hon. Member taking part?

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE (Katigora): মাননীয় উপাধ্যক্ষ মহোদয়, আমাৰ বন্ধু শ্ৰীবৰবৰুৱা চতুৰ্থ পৰিকল্পনা আন্দোচনাৰ যে স্বযোগ দিয়েছেন তাৰ জন্য তাকে ধন্যবাদ দিয়ে আমি সেই বিষয়ে আমাৰ বক্তব্য বলতে চাই। চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ একটি draft copy আমাৰ গত কাল মাত্ৰ পেয়েছি। সুতৰাং ভাল কৰে অধ্যয়ন কৰাৰ স্বযোগ এখনও আমাৰ পাইনি।

প্রথম, দ্বিতীয় এবং তৃতীয় পরিকল্পনার মধ্যদিয়ে আমাদের ভারত এগিয়ে চলেছে, এখন চতুর্থ পরিকল্পনা এসে পড়েছে। এতদিন দেশের জনসাধারণ আশা করছিল দেশের আর্থিক অবস্থার উন্নতি হবে, দেশে সমাজতান্ত্রিক রাষ্ট্র হবে, কিন্তু আজ তৃতীয় পরিকল্পনার শেষে লোকে হতাশ হয়ে উপলব্ধি করছে যে তাহাদের সমস্ত আশা পূরণতো হয় নাই বরঞ্চ দেশে দিনের পর দিন টেক্সের বোঝা বেড়ে চলেছে। জনগণের আর্থিক উন্নয়ন কিছুই হচ্ছে না। পরিকল্পনাগুলিতে দেশের লোকের টাকা খরচ করা হয়েছে কিন্তু তার বিনিময়ে তাঁরা পাচ্ছে কি? এইবার নতুন পরিকল্পনাকালেও যথেষ্ট টাকা ব্যয় করা হবে। সুতরাং জনসাধারণের উপর আরও টেক্স লাগান হবে। জনসাধারণের টেক্স দিবার আর ক্ষমতা নাই। কারণ এত দিনে তাদের আর্থিক অবস্থার কোনো উন্নতিই হয় নাই।

আসামের প্রেনের জন্য Planning Commission যে টাকা বরাদ্দ করেছে সেই টাকা আসামের কাজের তুলনায় একেবারে নগণ্য। অথচ আসাম একটি Border State দেশের মঙ্গল যদি কামনা করা যায় তাহলে আসামকে সকল দিকেই প্রস্তুত করতে দুঃখের বিষয় একমাত্র অন্ধ্রকে বাদ দিয়ে আসাম অন্যান্য সকল রাজ্য থেকে কম টাকা পাবে।

আসাম ভারতবর্ষের মধ্যে একটি Backward State, অন্যান্য সকল রাজ্য থেকে আসামের আর্থিক অবস্থা শোচনীয়। অন্যান্য রাজ্যের তুলনায় আসাম যেভাবে শিল্পের ক্ষেত্রে, কৃষির ক্ষেত্রে এগিয়ে যাওয়া উচিত ছিল সেইভাবে দেশটি এগিয়ে যেতে পারছে না। এই সব বিষয় বিবেচনা করে আসামের জন্য আরও কিছু বেশী টাকা বরাদ্দ করা উচিত ছিল। কিন্তু কার্যক্ষেত্রে আমরা দেখতে পারি যে, একমাত্র অন্ধ্র প্রদেশকে বাদ দিয়ে আসামের ভাগ্যে সবচাইতে কম টাকা পড়েছে।

পঞ্চবার্ষিকী পরিকল্পনায় যে কোটি কোটি টাকা আমরা খরচ করি তাহার কতটুকু কাজে লেগেছে? খরচ হ'ল কিন্তু কাজ হ'ল না, এটা বড় মারাত্মক কথা। আমাদের দেশে ভূমিহীন লোক এখনও ভূমিহীন হৈয়ে পড়ে আছে। আজকে শস্য বাড়ানোর জন্য কোন চেষ্টাই করতে পারে না। আঠ-দশ বৎসর ধরে বহুলোকের আবেদন অফিসে পড়ে থাকে। L. A. Board আছে, সভা হচ্ছে, কিন্তু ভূমিহীন লোক ভূমি পায় নাই। আজ চতুর্থ পরিকল্পনার সময়ে আমরা পূর্বে যেখানে ছিলাম এখনও সেখানে আছি। আজ পর্যন্ত কতজন ভূমিহীন লোককে আমরা ভূমি দিতে পেরেছি?

পঞ্চ বার্ষিকী পরিকল্পনা রূপায়নে আমাদের রাজ্যের দেয় টাকা কোথা থেকে আসবে? আজ ৩৭৫ কোটি টাকার সঙ্গে আমাদের দেয় টাকার অংশ দিতে হবে, সে টাকা আসবে কোথা থেকে?

তৃতীয় পরিকল্পনাতে সরকার বলেছেন "A full picture of the resources of the State can be had only after the awards of the fourth Finance Commission are available But, because of a number of inherently unfavourable factors, the State's available resources may not turn out to be of any substantial order. First the level of the economy is low. The resource potential is comparatively much smaller because of the preponderantly large rural sector where resource mobilisation is rendered difficult by a number of factors."

কাজেই দেখা যায়, এই চতুর্থ পরিকল্পনার যে খসড়া দিয়েছেন সেখানে ৩৭৫ কোটি টাকা খরচ হবে—Finance Commission Award পাবেন আর কত টাকা জনসাধারণের ঘাড়ে পড়বে—

“But there is no doubt that Assam would be making every effort to contribute as much resources as possible towards financing the plan. It will be recalled that in Assam in spite of her underdevelopment, the tax efforts so far have been commendable. Assam's *per capita* State tax revenue (Rs. 18.26) in 1964-65 (Budget) exceeds the average of all State tax revenue (Rs. 15.85).”

এখন plan চালাতে যদি ট্যাক্সের মারফত টাকা দিতে হয় তাহলে জনসাধারণের উপর কতটা চাপ পড়বে সেটা চিন্তা করা প্রয়োজন। আমাদের আয় বাড়ি নাই কিন্তু ট্যাক্স বেড়ে চলছে। আমাদের Statistics Department এই যে *per capita* Income দেখিয়েছে তার কোন মূল্য নাই। বেশী ভাগ লোকের মাসের ৭দিনের পর হাতে এক পয়সাও থাকেনা আমাদের মন্ত্রী জানেন যে জনসাধারণের অবস্থা অত্যন্ত খারাপ।

Shri KAMAKHYA PRASAD TRIPATHI (Minister, Planning): On a point of information, Sir. These are only average National Income which do not indicate what is actually available. These are indicators only for planning to know whether the economy of the country is going forward or backward. These indicators are not only for India alone but for all over the world.

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE: মহোদয়, এটা অত্যন্ত গভীর কথা যে, যারা Plan করেন তারা অনেক বেশী বোঝেন। কিন্তু আমরা সাধারণ ভাবে যা বুঝতে পেরেছি, তাতে দেখছি আজ জনসাধারণের দুঃখের সীমা নাই। চারিদিকে হাহাকার এবং আতর্জনাদ। অর্থনৈতিক সঙ্কটে পড়ে মানুষ দিশহারা হয়ে পড়েছে।

এই বাজেটে আছে “For financing the Fourth Plan some resources may yet be found by rationalising the revenue system, better administration of tax collection, larger market borrowing and increased mobilisation of small savings besides additional taxation to the extent feasible.”

এই Additional tax লাগান Feasible হবে কি না সেটাও দেখা দরকার। বর্তমান পরিস্থিতিতে সেটা মারাত্মক হবে। এটা Deficit বাজেট ও Inflation এর মূল কারণ হবে এবং ফলে নিত্য প্রয়োজনীয় জিনিষের মূল্য আরও উর্দ্ধগামী হবে এবং ক্রমশঃ তাহা সাধারণ মানুষের ক্রয় ক্ষমতার বাহিরে চলে যাবে।

একদিকে আমাদের প্রচার যন্ত্রের দ্বারা আমরা পঞ্চবার্ষিকী পরিকল্পনার কোটি কোটি টাকা খরচের বাহার দেখিয়ে বাহিরের লোকের বিস্ময়ের সৃষ্টি করার চেষ্টায় আছি—অন্যদিকে গৃহের অভ্যন্তরে জনগণ যে, এই পরিকল্পনার মারফতে কতখানি লাভবান হলো, তা বুঝবার জন্য কোন সংগঠন গড়ে তুলছি না।

আজকে Audit System করা হয়েছে। কিন্তু তাহার দ্বারা সত্যিকারের কোথায় কতখানি কাজ হচ্ছে তা বুঝবার উপায় নেই। যে টাকা খরচ করা হয়েছে সে টাকা যে purpose এ করা উচিত সেই purpose এ খরচ করা হয়েছে কি না দেখা দরকার। গোহাটীতে যে গৃহ নির্মাণ পরিকল্পনা রূপায়ণ করেছেন সেখানেও টাকা ঠিকমত খরচ হয় নাই। আজকে ভারতের সকল প্রদেশে গৃহনির্মাণ পরিকল্পনা

অনুযায়ী জনগণের জন্যে আবাসস্থল নির্মাণ হচ্ছে। কিন্তু সেটাতেও আগাম সবচেয়ে পেছনে। এখানে গৌহাটিতে Housing Scheme করা হয়েছিল Labour এর জন্যে। কিন্তু এখন দেওয়া হয়েছে ডাক্তারকে। বড়বড় মাথা নিয়ে জাপান, জার্মান থেকে ইঞ্জিনিয়ার নিয়ে এই Housing Scheme করা হয়েছিল কিন্তু যে পরিকল্পনা রচিত হলো শ্রমিকদের ঘর দেওয়ার জন্যে তা শ্রমিকদের না দিয়ে ডাক্তারদের দেওয়া হলো। এইতো আমাদের পরিকল্পনা।

কৃষি উন্নয়নের জন্যে গবেষণা করতে হয় এবং তার জন্যে একটি Agriculture Research Institution করার কথা ছিল ২ কোটি ৫০ লক্ষ টাকা খরচ করে, সেটাও আজ পর্যন্ত হয়নি। একটি Rural University র প্রয়োজন আছে কি না সেটাও আমাদের বিধান সভার আলোচনা হয়ে গেছে। কিন্তু আমার মনে হয় এটাও যেন Silchar Medical College র মত সাইনবোর্ডের মধ্যেই সীমাবদ্ধ থাকবে। (a voice—শিলচরে মেডিকেল কলেজ হবেই) অবশ্য আমি একটি Sign Board দেখেছি। এছাড়াও অনেক পরিকল্পনা নেওয়া হয়েছে কাগজে, কিন্তু কাজে হয়নি।

বিদ্যুত ব্যাপারে আগাম অনেক পেছনে আছে। Umiar পরিকল্পনা সম্পূর্ণ হলেও Generation capacity অন্য রাজ্যের তুলনায় অনেক কম হবে। এদিকে গুরুত্ব দেওয়া অত্যন্ত প্রয়োজন। আমাদের বিদ্যুত বোর্ড যদিও আরও দু-একটি পরিকল্পনা নিয়েছে, তথাপি এই পরিকল্পনা সম্পূর্ণ রূপায়িত হলেও উৎপাদন অনেক কম হবে। এখন বিদ্যুতের আবশ্যিক সবচেয়ে বেশী কারণ শিল্পের ক্ষেত্রে ইহার অত্যন্ত আবশ্যিক। সেইজন্যে বিদ্যুত বাড়ানোর জন্যে চেষ্টা সর্বাধিক প্রয়োজন।

মহোদয়, স্বাস্থ্য সম্বন্ধে বলতে গেলে আমি পূর্বেও বলেছি মেডিকেল কলেজ শিলচরে করার জন্যে ৫ কোটি টাকা ধরা হয়েছে। যে টাকা ধরা হয়েছে, সেটাকা ফিরে বাবে না থাকবে? গৌহাটি মেডিকেল কলেজ সম্পূর্ণ করা হয়নি। এটা তৃতীয় পরিকল্পনাতে সম্পূর্ণ করার কথা ছিল। এক্ষেত্রে শিলচর মেডিকেল কলেজ সম্পূর্ণ হবে কি না?

Shri BAIDYA NATH MOOKERJEE (Minister, Health):

তৃতীয় পরিকল্পনায় গৌহাটি মেডিকেল কলেজ সম্পূর্ণ হবে, সেটা পেলেন কোথায়?

Shri TARAPADA BHATTACHARJEE:

তৃতীয় পঞ্চবার্ষিকী পরিকল্পনার সরকারী পুস্তিকায় P.W.D. র অবস্থা শোচনীয় হয়েছে। তৃতীয় পরিকল্পনাতে যে টাকা খরচ করার কথা ছিল, সে টাকা নাথাকতে Plan এর কাজ বন্ধ আছে। কিন্তু বহু টাকা গত বৎসরও surreder করা হয়েছে আজ যে রাস্তা অর্ধ সন্ধ্যা হয়ে পড়ে রয়েছে সে রাস্তা কি করে সম্পূর্ণ হবে? তৃতীয় পরিকল্পনায় হ'ল না; এখন চতুর্থ পরিকল্পনাতে যদি করতে হয়, তাহা হলে চতুর্থ পরিকল্পনার বহু রাস্তা আরম্ভ করাই সম্ভব হবে না।

আজ বিভিন্ন জায়গায় যে সমস্ত পুল তৈরী হয়েছে তার মধ্যে অনেকটি পুল ভেঙ্গে গিয়েছে। কাছাড় শিলচর-হাইলাকান্দি রোডে মাটিজুরীতে পুল কেন ভেঙ্গেছে Enquiry Committee করে জানার কথা ছিল সেটা আজও হয়নি। আজ অনেক বড় বড় পুল ভেঙ্গে গিয়েছে। শিলং এবং শিলচর থেকে আসবার যে রাস্তা তাতে দুই খানি বড় পুলের দরকার—সোণাপুর পুল, আর বালেশ্বর পুল। কিন্তু ঐ পুলগুলি এখনও হয়নি। কেন্দ্রীয় সরকার ঐ পুলগুলি তৈরীর ব্যয়ভার বহন করিবেন ও বাদ তাই হয় তাহা হইলে ঐ পুলগুলি আজ পর্যন্ত হচ্ছে না কেন? আমাদের যোগাযোগ সীমান্তবর্তী এলাকায় এত খরাপ কেন?

For House-hold consumption

Lights & Fans		Gross rate per KWH.	Rebate per KWH.
First 30 KWH P.M.	...	40 paise	3 paise.
Next 60 KWH P.M.	...	38 paise	3 paise.
For the balance	...	36 paise	3 paise.

Heat and Small Power

First 50 KWH P.M.	...	21 paise	2 paise.
For the balance	...	19 paise	2 paise.

STATEMENT—II—REVISED TARIFF RATES FOR INDUSTRIAL PURPOSES**Schedule I—Large Industrial Power Supply****3. Tariff:—(i) Demand Charge :**

For the first	250 KVA	at Rs.12 per KVA/month.
For the next	250 KVA	at Rs.10 per KVA/month.
For the next	250 KVA	at Rs.8 per KVA/month.
For the next	250 KVA	at Rs.7 per KVA/month.
For the next	250 KVA	at Rs.6.50 per KVA/month.
For the balance		at Rs.6 per KVA/month.

(ii) Energy Charges :

For the first	1,00,000 KWH	at Rs.6.50 paise per KWH.
For the next	2,00,000 KWH	at Rs.6.00 paise per KWH.
For the next	2,00,000 KWH	at Rs.5.00 paise per KWH.
For the next	2,50,000 KWH	at Rs.5.00 paise per KWH.
For the next	2,50,000 KWH	at Rs.4.75 paise per KWH.
For the balance		at Rs.4.50 paise per KWH.

NOTE :—The overall rate per unit of energy, including all charges, shall not exceed 12 paise.

Schedule II—Medium Industrial Power Supply Tariff**Energy charges :**

For the first 2,500 KWH at 0.15 paise per KWH.

For the first 2,500 KWH at 0.14 paise per KWH.

For the next 2,500 KWH at 0.13 paise per KWH.

For the balance at 0.12 paise per KWH.

Schedule III—Small Industrial Power Supply.

3. Tariff:—0.16 paise per KWH.

